

SPRÁVA KRNAP

Správa krkonošského národního parku

ROČENKA

2020

1. KRKONOŠSKÝ NÁRODNÍ PARK ENCYKLOPEDICKY

Krkonoše

- krystalické pohoří prvohorního stáří o rozloze 721 km² (jižní česká část 454 km², severní polská část 177 km²)
- rozpětí nadmořských výšek od 400 po 1 603 m n. m. (vrchol Sněžky, nejvyšší česká hora)
- geologickou stavbu určují krystalické břidlice (svory, fylity, kvarcity) a krkonošská žula
- výrazné pozůstatky čtvrtohorního zalednění a působení periglaciálního klimatu – ledovcové kary a trogy, morény, ledovcová jezera, mrazem tříděné půdy, tory, periglaciální sutě, kryoplanáčnické terasy
- pramenná oblast Labe, Úpy, Jizerky a Mumlavy, na polské straně Kamienna, Wrzosówka, Podgórna, Lomnica a Jedlica; výrazné vodopády, obří hrnce
- chladné a vlhké oceánické podnebí, převládající západní větry, teplota +6 °C až 0 °C, srážky od 800 mm na úpatí až po 1 600 mm na hřebenech; sněhová pokrývka 100 až 300 cm, na hřebenech zůstává ležet až 180 dní; 50 aktivních lavinových drah
- 4 vegetační výškové stupně (submontánní mezi 400 až 800 m n. m., montánní mezi 800 až 1 200 m n. m., subalpínský mezi 1 200 až 1 450 m n. m. a alpínský mezi 1 450 až 1 603 m n. m.)
- krkonošská arko-alpínská tundra v subalpínském a alpínském stupni je unikátním dokladem opakovaného propojení severské a alpské přírody na hřebenech Krkonoš v průběhu několika zalednění Evropy koncem třetihor a ve čtvrtohorách
- přes 1 300 druhů cévnatých rostlin a téměř 300 druhů obratlovců (převážně ptačích druhů); vysoký počet glaciálních reliktních a krkonošských endemitů
- k nejvýznamnějším ekosystémům patří listnaté, smíšené a horské smrkové lesy, porosty kleče, květnaté horské louky, severské smilkové louky, alpínské vyfoukávané trávníky, křivolesy a alpínské nivy na lavinových drahách, hřebenová severská rašeliniště

Krkonošský národní park

- Krkonošský národní park (KRNAP) zřízen v roce 1963 na rozloze 550 km² vč. ochranného pásma, na polské straně hor zřízen Karkonoski Park Narodowy (KPN) již v roce 1959 na rozloze 56 km²; Správa KRNAP sídlí ve Vrchlabí, Dyrekcja KPN v Jelení Hoře – Sobieszově
- nová „managementová“ zonace rozděluje území národního parku dle aktuálního stavu a cíle na: zónu přírodní – 7 327,6 ha, zónu přírodě blízkou – 8 106,8 ha, zónu soustředěné péče – 20 702,3 ha a zónu kulturní krajiny – 183,7 ha
- od roku 1992 jsou Krkonoše zařazeny do mezinárodní sítě biosférických rezervací UNESCO jako bilaterální biosférická rezervace Krkonoše/Karkonosze; severská rašeliniště na hřebenech jsou zařazena do seznamu mokřadů mezinárodního významu v rámci Ramsarské konvence; celé Krkonoše jsou uvedeny mezi významnými ornitologickými lokalitami v Evropě (IBA)
- na české straně Krkonoš se rozkládají katastry 29 obcí
- počet trvale bydlících obyvatel v obou parcích je přibližně 27 000, na území horské části Krkonoš se nachází přibližně 6 000 trvale obydlených nebo rekreačních objektů, z toho v národních parcích asi 1 500

- aktuální čísla ukazují, že Krkonošský národní park a jeho ochranné pásmo navštíví 3,8 milionu lidí a stráví zde téměř 11,9 milionu osobodní; oba národní parky tak patří mezi nejnavštěvovanější evropská chráněná území.
- síť turistických cest na české straně Krkonoš má celkovou délku přibližně 700 km, v provozu je cca 400 lyžařských vleků a lanovek a přibližně stejný počet sjezdových tratí a lyžařských svahů
- podrobné informace o území KRNAP a všech aktuálních událostech lze získat v síti informačních středisek, která jsou v Peci pod Sněžkou, ve Vrchlabí, ve Špindlerově Mlýně a v Harrachově

2. ORGANIZAČNÍ STRUKTURA SPRÁVY KRNAP

Charakteristika Správy KRNAP a její hlavní činnosti

- Správa KRNAP je příspěvkovou organizací zřízenou Ministerstvem životního prostředí ČR. Sídlí ve Vrchlabí (Dobrovského čp. 3). V regionu Krkonoš má řadu detašovaných pracovišť. V čele Správy je ředitel, jmenovaný do funkce ministrem životního prostředí.
- Správa KRNAP je odbornou organizací pro ochranu přírody, zabezpečení strážní, kontrolní a informační služby, provádění sanačních a údržbářských prací a kulturně-výchovné činnosti pro území národního parku (NP) a jeho ochranného pásma (OP). Současně provádí hospodářskou činnost v lesích.
- Posláním Správy je zajistit uchování a zlepšení přírodního prostředí NP a jeho OP, zejména ochranu či obnovu samořídících funkcí přírodních systémů, přísnou ochranu krkonošské flóry a fauny, zachování typického vzhledu krajiny, naplňování vědeckých a výchovných cílů a využití území NP a OP k ekologicky únosné turistice a rekreaci nezhoršující životní prostředí.

Těmto činnostem odpovídá organizační struktura Správy KRNAP (viz schéma na str. 5), podle níž je organizace členěna na čtyři samostatné odbory:

Odbor péče o národní park

Odbor státní správy

Odbor vnějších vztahů

Odbor vnitřních věcí

Z hlavních činností jednotlivých odborů

Odbor péče o národní park

- systematický průzkum, inventarizace a monitoring vývoje přírodního fondu
- koordinace výzkumu přírodního fondu a účast v národních a mezinárodních výzkumných projektech
- management významných přírodovědných lokalit
- záchrana genofondu in situ a ex situ, vč. provozu útulku pro hendikepované organismy
- vyhodnocování forem využívání území NP a jeho OP
- koncipování plánu péče o NP a jeho OP a koordinace jeho plnění
- odborné posudky a poradenská činnost
- povolování vstupu do I. a II. zóny NP a zvláště chráněných území
- vydávání sborníku vědeckých prací OPERA CORCONTICA
- správa, hospodaření a ochrana lesních pozemků a lesních porostů na nich rostoucích, včetně lesních cest, provozních budov – staveb sloužících k zajištění lesního hospodaření
- zajištění (dodavatelsky nebo ve vlastní režii) veškerých činností zabezpečujících optimální plnění všech funkcí lesů na území NP a jeho OP
- péče o genofond lesních dřevin
- správa určených drobných vodních toků a vodohospodářských děl, zajišťování lesnicko-technických meliorací a hrazení bystřin

- plnění výkonu práva myslivosti a rybářství
- dohled a inspekční činnost v terénu
- údržba turistických horských cest
- vybavení terénu pro návštěvníky
- regulace provozu motorových vozidel
- práce s návštěvníky, exkurze, přednášky

Odbor státní správy

- výkon státní správy dle zákona o ochraně přírody a krajiny (č. 114/1992 Sb., v platném znění) na území KRNAP a jeho OP
- výkon státní správy dle zákona o předcházení ekologické újmy a o její nápravě (č. 167/2008 Sb., v platném znění) na území KRNAP a jeho OP
- výkon státní správy dle zákona o ochraně zemědělského půdního fondu (č. 334/1992 Sb., v platném znění) pouze na území KRNAP
- výkon státní správy dle zákona o myslivosti (č. 449/2001 Sb., v platném znění) pouze na území KRNAP
- výkon státní správy dle zákona o rybářství (č. 99/2004 Sb., v platném znění) pouze na území KRNAP
- funkce dotčeného orgánu státní správy pro úseky, kde jsou výkonem státní správy pověřeny stavební úřady, vodohospodářské úřady, báňské úřady apod. (např. stavební činnost, vodní hospodářství, odpady, lesní hospodářství, změny kultur pozemků a další)
- v rámci vymezených kompetencí vydává závazná stanoviska a vede samostatná správní řízení ukončená správními rozhodnutími
- normotvorná činnost, tj. vydávání nařízení Správy KRNAP

Odbor vnějších vztahů

- vydávání měsíčníku KRKONOŠE – JIZERSKÉ HORY
- správa fotoarchivu
- sbírkotvorná činnost vč. evidence, preparace, konzervace a restaurace sbírkového fondu
- správa regionální a studijní knihovny
- výzkum a průzkum regionu na úseku historie, etnografie a přírodních věd
- prezentace muzejní činnosti a sbírkového fondu prostřednictvím výstav, expozic a publikací
- výchovné programy, přednášky a exkurze pro děti, mládež, dospělé návštěvníky a obyvatele Krkonoš
- soutěže, letní tábory a aktivity mládeže, stanice Mladých ochránců přírody
- propagační a ediční činnost, audiovizuální programy, návrhy informačního vybavení terénu
- zajišťování činnosti sítě stálých a sezonních informačních středisek

Odbor vnitřních věcí

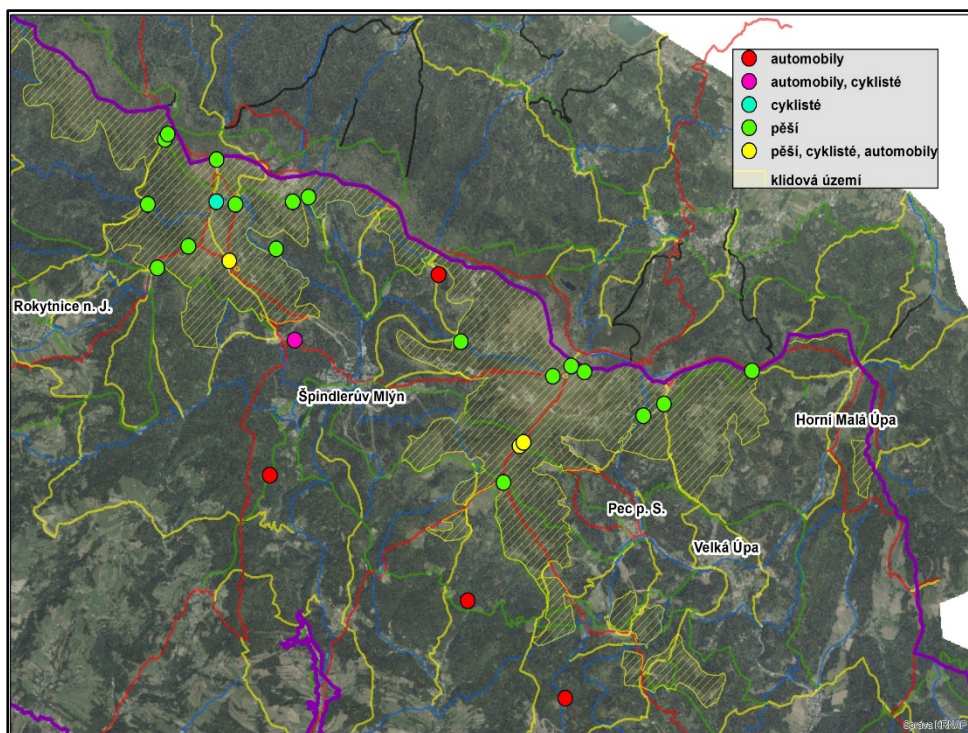
- plánování a financování všech činností Správy KRNAP
- účetnictví, mzdy a fakturační činnost
- správa a ochrana majetku
- investiční činnost, údržba budov a staveb
- vnitropodniková doprava
- tvorba informačních databází a jejich využívání pomocí GIS
- výměna informací a materiálů v rámci institucí v ČR a zahraničí
- odborný a technický servis počítačové sítě Správy KRNAP
- provozování vlastní domovské stránky Správy KRNAP (www.krnep.cz) a interní verze [www](http://www.krnep.cz) pro vnitřní komunikaci v rámci Správy KRNAP

3. OCHRANA PŘÍRODY

Turistická sezona v Krkonoších v roce 2020

(vyhodnocení dat automatických sčítačů v KRNP)

Od roku 2012 Správa KRNP disponuje souvislou řadou agregovaných dat (hodinové, denní, týdenní a měsíční sumy) o intenzitě návštěvnosti ve vrcholových partiích KRNP, která jsou denně prostřednictvím GSM sítě poskytována celkem 27 stacionárními automatickými sčítači, jež obousměrně detekují pohyby osob, cyklistů (koloběžek) a automobilů. Sčítače jsou umístěny tak, aby pokryly většinu hlavních turistických tras v největších klidových územích, nebo komunikace ležící v národním parku využívané mj. automobilovou dopravou.

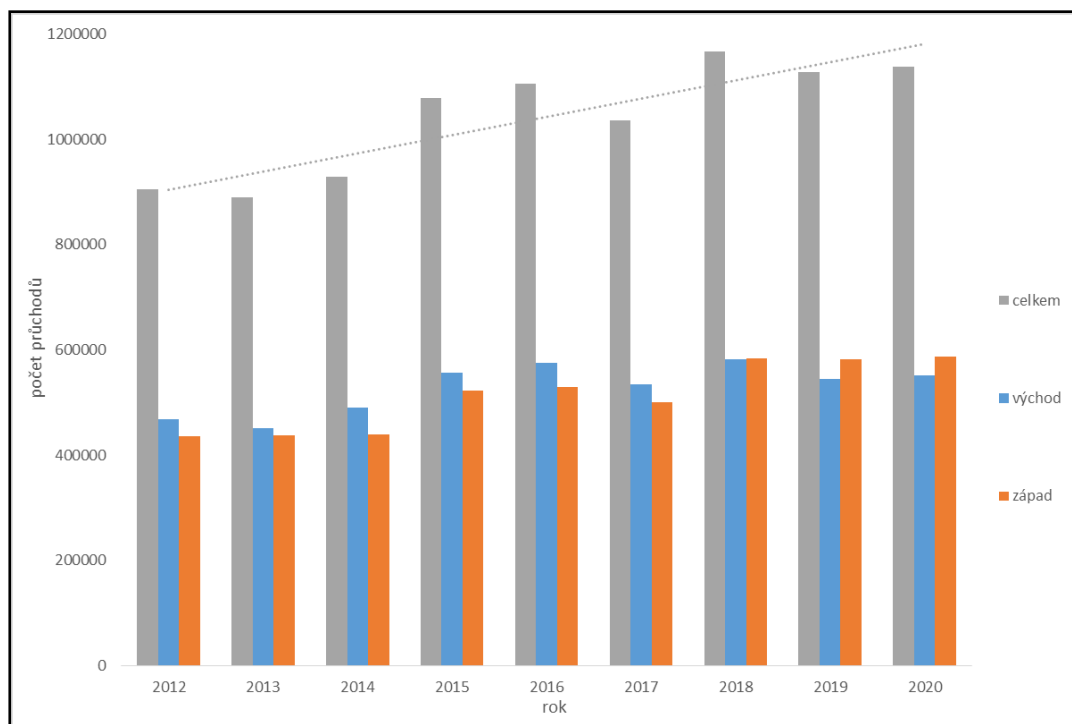

Lokalizace a typy stacionárních automatických sčítačů na území KRNP

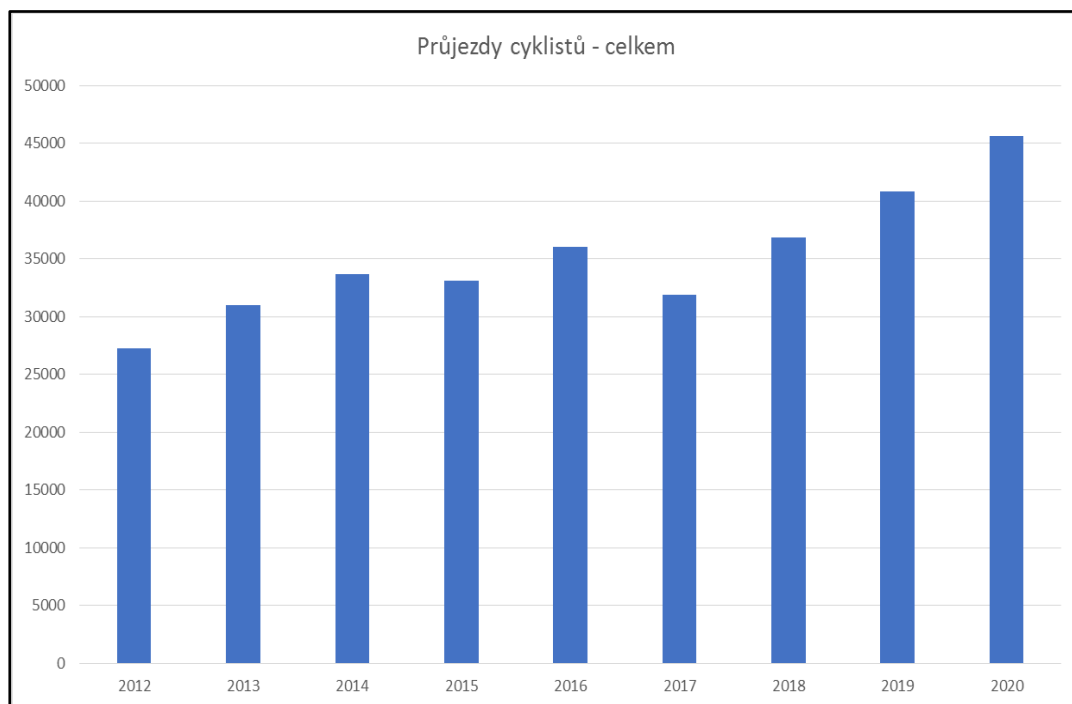
V tomto textu jsou prezentovány vybrané nejvýznamnější, automatickými sčítači zaznamenané, trendy uplynulé letní turistické sezony v kontextu dlouhodobého vývoje návštěvnosti v KRNP. Z důvodu zajištění srovnatelnosti dat (např. očištění vlivu období různě dlouhé sněhové pokrývky, která neumožňuje monitoring na většině profilů) jsou data sčítacích zařízení srovnávána vždy v periodě květen–říjen.

Turistická sezona 2020 byla nejen v Krkonoších zásadně poznamenána především situací vzniklou vlivem pandemie COVID-19 a souvisejícími protiepidemickými opatřeními a dále také meteorologickými podmínkami, kdy oproti předchozím rokům (zejména 2019 a 2018) můžeme rok 2020 považovat za srážkově nadprůměrný a zároveň teplotně podprůměrný. I přes tyto skutečnosti lze uplynulou turistickou sezonu 2020 z hlediska intenzity návštěvnosti zařadit hned na druhé místo za rok 2018. Tyto podmínky se však neprojevily na vývoji intenzity návštěvnosti cyklistů (popř. uživatelů koloběžek), u které od roku 2017 sledujeme kontinuální intenzivní růst. Ten byl meziročně nejvýraznější právě v uplynulém roce 2020. Máme za to, že

tento trend je způsoben zejména rostoucí oblibou a dostupností elektrokol a (elektro)koloběžek. Nejvyšší meziroční nárůst průjezdů cyklistů byl pozorován na profilu U Čtyř pánů (více jak třetinový nárůst intenzity) a na trase mezi Výrovkou a Luční boudou.

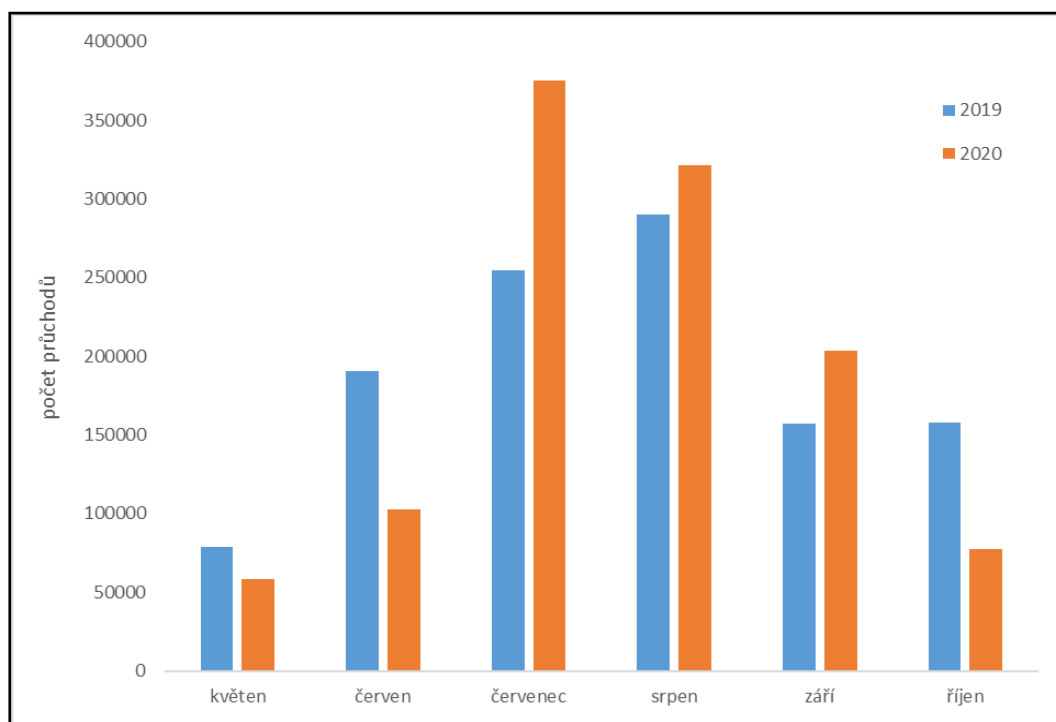
Vývoj turistické intenzity z hlediska pěších turistů v období 2012–2020 (květen–říjen).

Vývoj turistické intenzity z hlediska cyklistů (a uživatelů koloběžek) v období 2012–2020 (květen–říjen).

Je pochopitelné, že „zkrácená“ turistická sezona dala vzniknout z pohledu intenzity turismu řadě výjimečných až „extrémních“ situací. Pandemie COVID-19 se projevila zejména v roční struktuře návštěvnosti Krkonoš (Obr. 4). Omezení služeb, pohybu osob a uzavření hraničních turistických cest znamenalo výrazný pokles návštěvnosti během začátku sezony 2020 (květen–červen) a zároveň během jejího konce (říjen). Naopak k značnému růstu návštěvnosti jak v měsíčním, tak i meziročním srovnání dochází během července. Vyšší návštěvnost, ačkoliv už ne tak výrazná jako v červenci, je pozorována i během následujících měsíců srpen a září. Velmi vysoké hodnoty průchodů turistů byly detekovány během prvního červencového víkendu, který byl prodloužen volnými dny státních svátků. Maximální hodnoty byly zaznamenány během soboty 4. 7. Druhým nejnavštěvovanějším dnem období letních prázdnin byla trochu překvapivě středa 5. 8., které předcházely dva srážkově vydatné dny s nejnižší letní návštěvností. Velmi vysoká návštěvnost rovněž připadala na druhou (12. 9.) a třetí (19. 9.) sobotu měsíce září. Během sezony 2020 byla na řadě profilů detekována historická maxima průchodů. Pravděpodobně historicky maximálních hodnot dosahovala i návštěvnost vrcholu a celého masivu Sněžky. Na základě měřených profilů na české i polské straně Sněžky dosahoval počet pěších turistů ve výše uvedených dnech, kteří směřovali na vrchol masivu, počtu 8 000–9 000. Počty přepravených osob lanovou dráhou Pec p. S. – Sněžka (denní kapacita až 2 500 osob) nebyly zahrnuty.

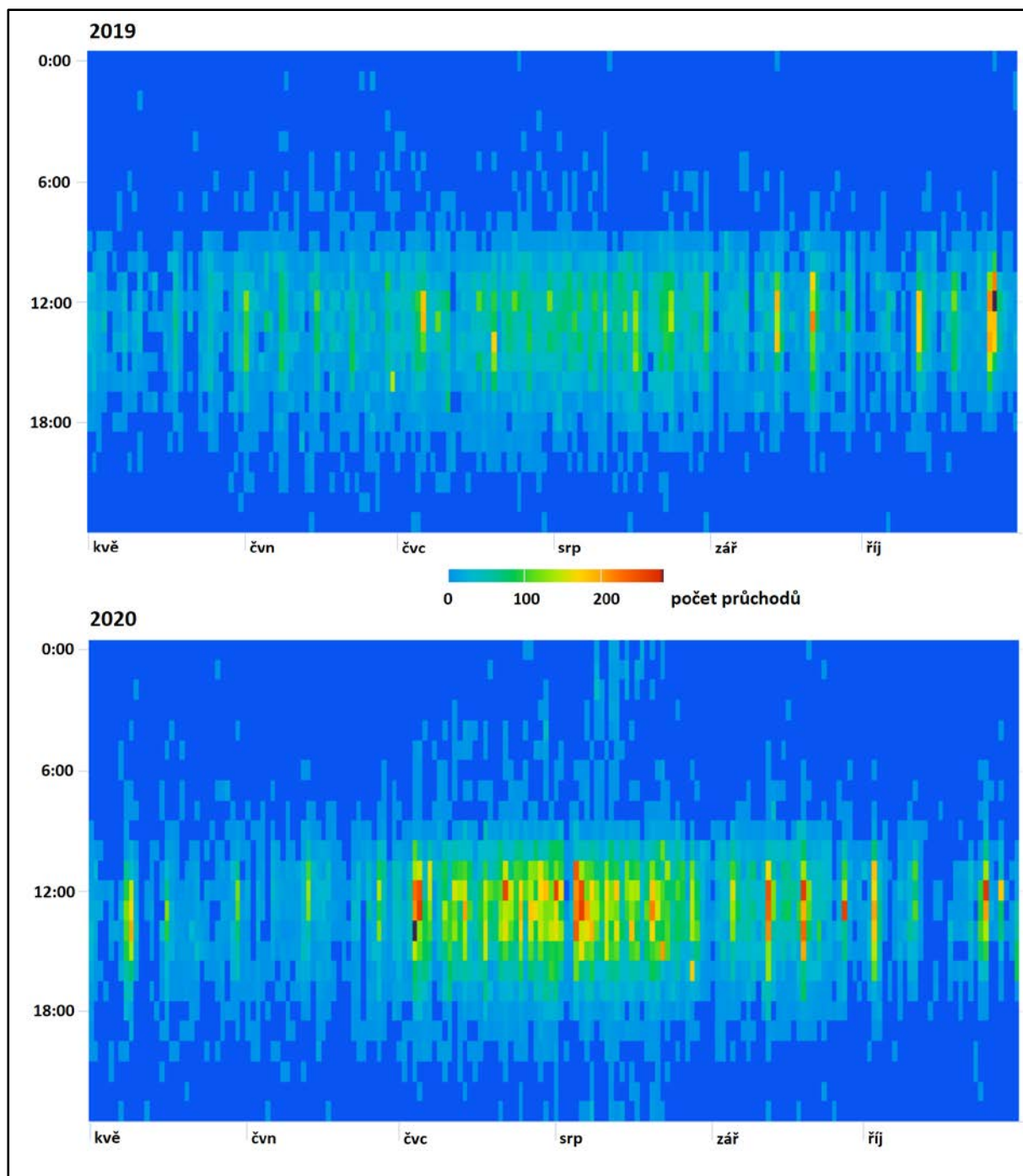
Dalším specifickým jevem uplynulé sezony ve srovnání s předchozími roky byla vysoká návštěvnost v posledních měsících roku (listopad–prosinec). Na profilech, které během plánovaných servisních prací zůstaly v provozu i během listopadu a prosince (profily: Nad Kovárnou – modrá cesta Obřím dolem, Na Rozcestí–Výrovka), byly oproti předchozím rokům detekovány několikanásobně (3–7×!) vyšší hodnoty průchodů.

Roční struktura turistické intenzity v roce 2019 a 2020 (květen–říjen).

Na první pohled v terénu méně patrné, avšak neméně významné charakteristiky uplynulé návštěvníkové sezony se týkaly tzv. denních rytmy, tedy denních pohybů návštěvníků. Kromě koncentrace nejvyšších hodnot návštěvnosti do letních měsíců (červenec, srpen), docházelo i

k nivelizaci rozdílů míry návštěvnosti mezi víkendovými (volnými) dny a ostatními dny v týdnu (viz velmi vysoké intenzity ve středu 5. 8.). Jedním z měřicích profilů, na kterém došlo k vysokému růstu návštěvnosti je např. lokalita Růženčina zahrádka (viz obr. níže).

Změna denních rytmů pohybů návštěvníků mezi roky 2019 a 2020 na profilu Růženčina zahrádka

Výrazný růst návštěvnosti ve srovnání s rokem 2019 je patrný i u víkendů měsíce září roku 2020 (svislé pruhy teplých odstínů barev). Patrné je i prodlužování denní aktivity návštěvníků vrcholových partií Krkonoš a to jak během dne, kdy se průměrné maximální hodnoty průchodů posouvají do pozdnějších odpoledních, či brzkých dopoledních hodin, tak zvláště během

nočních hodin. Jako typický příklad lze uvést stále více oblíbené „noční“ výstupy na Sněžku s cílem pozorování východu slunce. Během letních prázdnin (červenec a srpen) v uplynulém roce vystoupalo během nočních hodin (22.00–06.00) na vrchol Sněžky celkem 7 105 osob, tedy v průměru 115 osob denně. Z hlediska ochrany přírody a potenciálního rušení některých druhů lze tento trend chápat jako zásadně negativní.

Projekt „Obnovný management krkonošských luk“ v roce 2020

Správa KRNP pokračuje v obnově hospodaření na krkonošských enklávách s pomocí projektu Obnovný management krkonošských luk (2018–2023). Projekt je financován z prostředků Operačního programu Životní prostředí.

V roce 2020 se na jeho realizaci podílelo celkem 8 pracovníků. Tým tvořili tři garanti managementu luk a jeden garant speciálního managementu. V terénu od posledního březnového týdne až do konce listopadu loukám pomáhala pracovní skupina 4 (později 3) pracovníků.

Začátkem roku 2020 došlo na základě výběrových řízení k uzavření rámcových dohod na firmy disponující technikou pro realizaci objemných výřezů dřevin, úpravy terénu, narušení drnu smilků tuhé a frézování pařezů.

Na jaře byla vyvěšena II. výzva k podání žádosti o poskytnutí příspěvku na obnovu hospodaření na vybraných lučních enklávách Evropsky významné lokality Krkonoše. Část lokalit již měla svého hospodáře, který musel potvrdit svůj zájem o vstup do projektu podáním žádosti. Do II. výzvy bylo zahrnuto i 12 zcela nových lokalit. Pro pozemky Správy KRNP na lokalitě Dvoračky byl nový hospodář hledán výběrovým řízením.

Na základě žádostí o příspěvek z II. výzvy, byly od žadatelů získávány kopie listu vlastnictví, popřípadě nájemních/pachtovních smluv. Po splnění všech podmínek byly s hospodáři uzavírány dohody o poskytnutí příspěvku do roku 2021 s výhledem na další dva roky spolupráce.

Celkem byly uzavřeny dohody nebo dodatky trvajících smluv se 46 hospodáři, kteří měli v péči 49 lokalit rozmístěných po celém území národního parku i jeho ochranného pásma. Na nich byla realizována opatření o celkové rozloze 355 hektarů.

Na obhospodařovaných lokalitách probíhala plošná opatření od poloviny května do poloviny listopadu. Navzdory pandemické situaci se podařilo na krkonošských loukách realizovat naprostou většinu na jaře plánovaných a s hospodáři dojednaných prací. Pouze deštivý počátek léta a zejména pak vlhký podzim zapříčinily posun termínů či zrušení některých prací zejména pak přesekávání nedopasků po pastvě a podzimního hnojení a vápnění.

Hlavní náplní pracovní skupiny byl úklid lokalit od spadáných větví po zimě, vyčnívajících kamenech, odpadu, výřezy drobných náletových dřevin, zásahy proti invazním druhům – zejména šťovíku alpskému, lupině mnoholisté a křídlatkám. Řada dnů byla věnována úpravě vodního režimu, tůním, čištění stružek. Fyzicky náročnou akcí se ve spolupráci s kolegy z ÚP Černý Důl podařilo odklidit plný valník materiálu z dosloužilého objektu na jímání vody na Hrnčířských Boudách.

Na Předních Struhadlech proběhlo frézování pařezů po vzrostlých náletech vyřezaných během projektu LIFE CORCONTICA. Odstranění pařezů do budoucna usnadní regeneraci, i seč zdejších podmáčených travníků hostících prstnatce májové. Na základě rámcové dohody byl rovněž převezen kompost pro hospodáře k následnému pohojení lokality Dvoračky.

V rámci PR bylo vydáno 6 tiskových zpráv, 67 příspěvků na Facebook, 1 článek v časopise Respekt, 2 reportáže pro rozhlas a 1 pro TV. Ke stávajícím 17 kusům mobilních infopanelů s motivem ovečky nám přibýlo v minulém roce 13 nových infopanelů s motivem kraviček.

Souhrn plošných opatření a vynaložených příspěvků na hospodaření v roce 2020:

Činnost	2020
	ha
Pastva	146,21
Seč nedopasků	43,29
Seč KŘ	8,95
Seč RVS	9,74
Seč LM	8,21
Seč borůvky	1,31
Senoseč	25,82
Vše seč	81,26
Hrabání	28,07
Vláčení	134,19
Hnojení/vápnění	9,78
Výše příspěvků celkem:	6 967 197,00 Kč

Souhrn speciálních opatření realizovaných pracovní skupinou:

Činnost	Jednotky	2020
Invazní/Expanzní druhy	ha	19,37
Výřez náletových dřevin	ha	3,23
Čištění a tvorba struh	m	1 444
Sběr a rovnání kamenů	t	1,00
Urovnání ploch	ha	0,0208
Likvidace odpadu	t	3,00
Tvorba tůní	ks	5
Obnova/oprava svodnic	ks	5

Souhrn speciálních opatření realizovaných z Rámcových Dohod:

Činnost	Jednotky	2020
Frézování pařezů	m ²	130
Převoz hmot	t	24

Infopanel s motivem kravičky v terénu.

Infopanel s motivem ovečky umístěný v terénu.

Pastva skotu na lokalitě Brádlery Boudy.

Plnění rámcové dohody – frézování pařezů

Program péče o krajinu

V roce 2020 již dvacátým čtvrtým rokem přispěl Program péče o krajinu k ochraně přírody na území KRNP a jeho ochranného pásma.

Čerpání finančních prostředků dle jednotlivých účelů použití finančních prostředků (dříve předmět podpory) a typů opatření ukazuje následující přehled:

Účel použití finančních prostředků PPK	Typ opatření pro daný účel PPK	počet akcí	Náklady včetně neuplatněné části DPH (Kč)
A.4 Neinvestiční opatření k zajištění povinností státu plynoucích z právních předpisů vztahujících se ke státní správě zvláště chráněných území a jejich ochranných pásmech	1. Vyhotovení plánů péče a souhrnů doporučených opatření a zeměměřické práce	0	0
	2. Údržba a budování technických zařízení nebo objektů sloužících k zajištění státem chráněných zájmů	1	111 447,73
	3. Opatření směřující k odstranění dřívějších negativních zásahů nebo negativních vlivů	4	488 093,00
	4. Opatření zajišťující existenci částí přírody nebo existenci zvláště chráněného druhu (včetně předmětů ochrany evropsky významných lokalit)	27	8 355 410,86
A.5 Neinvestiční opatření realizovaná na základě dohod uzavřených dle § 68 zákona č. 114/1992 Sb.	4. Opatření zajišťující existenci částí přírody nebo existenci zvláště chráněného druhu (včetně předmětů ochrany evropsky významných lokalit)	26	3 238 252,18
Celkem		58	12 193 203,77

Finanční prostředky byly využity následovně:

Zvýšení informovanosti návštěvníků o hospodaření na krkonošských loukách – výroba a umístění informačních panelů,

likvidace invazivních a expanzivních druhů rostlin a živočichů (zejména šťovíku alpského, lupiny mnoholisté a dalších),

ochrana a podpora populací obojživelníků obnovou tůní a trdlišť,

podpora netopýrů vyčištěním jejich zimovišť,

zajištění potřebné péče o přírodní památky a botanické lokality (viz samostatný příspěvek – Speciální management z PPK),

realizace požadovaného managementu na vybraných květnatých horských loukách (viz samostatný příspěvek – Péče o vybrané květnaté horské louky Krkonoš),

podpora drobných vlastníků a nájemců v péči o botanicky cenné porosty v KRNP a jeho OP (viz samostatný příspěvek – Péče o botanicky cenné porosty v KRNP a OP),

zajištění péče o významné a památné stromy – realizace zdravotního a bezpečnostního řezu, obnova alejí podél cest dosadbou stromů a k obnově extenzivních sadů,

likvidace nežádoucích nárostů křovin a dřevin pro udržení žádoucí druhové skladby lučních porostů,

provádění prací nezbytných k bezpečnému ponechání dřeva určeného k zetlení v lesních porostech a k využití přibližování dřeva pomocí koní a lanovky jakožto šetrné technologie.

Rozdělování finančních prostředků z Programu péče o krajinu se řídí Směrnicí MŽP č. 10/2017 pro poskytování finančních prostředků v rámci Programu péče o krajinu v letech 2018–2020 a ceny jsou stanoveny na základě kalkulace vycházející z ceníku „Náklady obvyklých opatření MŽP“.

V dalších příspěvcích jsou podrobněji popsána a vyhodnocena vybraná opatření, jejichž náklady byly hrazeny finančními prostředky Programu péče o krajinu.

Speciální management z Programu péče o krajinu v roce 2020

Správa KRNP provádí cílené zásahy za účelem podpory vybraných objektů ochrany – chráněných druhů, společenstev nebo jejich biotopů. Způsob zásahu, termín a intenzita provedení vychází ze specifických potřeb každého objektu ochrany.

Zásahy tohoto typu jsou v praxi ochrany přírody označovány pojmem speciální management. V roce 2020 Správa KRNP realizovala 20 akcí speciálního managementu, v jejichž rámci bylo nutné provést řadu jednotlivých operací. Všechny dále uvedené zásahy byly financovány z Programu péče o krajinu.

V důsledku protiepidemických vládních opatření roce 2020 se nepodařilo do tradičního jarního hrabání zapojit pravidelné pomocníky ze základních škol s čestnou výjimkou dětského domova z Dolního Lánova. Jarního hrabání se však agilně ujali zaměstnanci Správy KRNP napříč odbory. Pohrabání stařiny proběhlo na vybraných botanických lokalitách na Hoffmanových Boudách, ve Víchové nad Jizerou – Xerotherm na Homoli i U lipky, na Bíneru, v květnici u Rýchorské Boudy, na Pekle v Horním Lánově, na stránce na Bolkově, nově na Hanapetrově Pasece a nad penzionem Velveta, na Slunečné stráni ve Svobodě n. Úpou, v Horních Albeřicích nad Celním lomem, na orchideových loučkách ve Sklenářovicích a mokřadu pod penzionem Vltava na Strážném. Všem účastníkům patří upřímné poděkování.

Program péče o krajinu

Podprogram pro naplňování opatření vyplývajících z plánů péče o zvláště chráněná území a jejich ochranná pásma a zajišťování opatření k podpoře předmětů ochrany PO a EVL

Akce	Předmět podpory	Lokalita	Katastrální území	Zonace	Opatření a výměra	Celkové náklady [Kč] vč. pom. DPH
106	A.3	Invazivní rostliny	KRNP, OP	OP – NP	mechanická nebo chemická likvidace netýkavky	20 730,00

					žláznaté, lupiny mnoholisté, bolševníku velkolepého	
107	A.4	Mokřad s vachtou trojlistou, Sklenářovice (k. ú. Sklenářovice)	Sklenářovice	NP	výřez náletů olše, břízy, vrb (0,17 ha)	17 981,74
108	A.4	Strážné mokřina – "pod Vltavou"	Strážné	OP	botanická lokalita, pokos a úklid travní hmoty lehkou ruční mechanizací (0,45 ha), výřezy dřevin	18 000,00
1403	A.5	Bíner (PP před vyhlášením)	Prostřední Lánov	OP	pokos sekačkou, křovinořezem, úklid travní hmoty (1,3 ha)	62 171,80
1403	A.4	Bíner (PP před vyhlášením) – k. ú. Prostřední Lánov	Prostřední Lánov	OP	výřez náletů v lemu pp 5 (0,03 ha)	4 902,00
1428	A.4	Celní a Krakonošův lom	Horní Albeřice	NP	pokos křovinořezem a úklid travní hmoty, výřezy dřevin po obvodu lomů (0,3 ha)	12 301,80
1428	A.5	Horní Albeřice – mokřad	Horní Albeřice	NP	seč a úklid travní hmoty ruční mechanizací (cca 0,9 ha)	35 659,59
1428	A.5	Xerotherm + hořečkový MNG	Horní Albeřice	NP	pokos křovinořezem a úklid travní hmoty, výřezy dřevin po obvodu lomů (1,1 ha)	49 586,17
1450	A.4	Sněžné Domky	Rýchory	NP	pokusné plochy, provádění seče LM, mulčování (0,75 ha)	13 690,14
1450	A.4	Sněžné Domky	Rýchory	NP	senoseč na pp 1 a, b (3,76 ha)	56 432,43
1459	A.4	Rýchorský kříž – mokřad na pp.4	Suchý Důl	NP	seč s odklizením hmoty (0,42 ha)	19 331,40
1459	A.5	Rýchorský kříž – pp 1 a 2	Suchý Důl	NP	jarní vláčení, seč s odklizením hmoty (3,63 ha)	52 980,35
1459	A.4	Rýchorský kříž – pp 12	Rýchory	NP	seč s odklizením hmoty (2,13 ha)	38 667,76
1461	A.5	Slunečná stráň	Maršov I, Svoboda n. Úpou	OP	jarní vláčení, pokos a úklid travní hmoty, pastva skotu (8,74 ha)	256 378,06

1477	A.4	Peklo (PP před vyhlášením)	Horní Lánov	OP	pokos křovinořezem, úklid travní hmoty (0,3 ha)	9 900,00
1478	A.4	Botanické lokality ve Víchové nad Jizerou	Víchová nad Jizerou	OP	Xerotherm a U lipky, pokos a úklid travní hmoty, výřez dřevin (0,6 ha)	20 800,00
1479	A.4	Černý Důl – botanické lokality Šušmaňák a Za kostelem	Černý Důl	OP	pokos a úklid travní hmoty ruční sekačkou a křovinořezem (0,9 ha)	37 374,04
1480	A.4	Slatina u Rýchorského dvora	Sklenářovice	NP	seč a úklid travní hmoty, výřez náletu olše lepkavé (0,2 ha)	12 357,57
1473	A.5	Anenské údolí, přírodní památka	Harrachov	OP	pokos travní hmoty – 2 ×, podzimní vyhrabání mechu, (0,67 ha)	59 333,39
1476	A.5	Bolkov	Bolkov	OP	jarní vláčení (0,39 ha)	82 874,56
Celkem						881 452,80

Péče o vybrané květnaté horské louky Krkonoš

V roce 2020 (obdobně jako v předchozích letech) byla péče o vybrané květnaté horské louky Krkonoš zařazena mezi prioritní managementové zásahy, financované z dotačních titulů MŽP. Jedná se o lokality s výskytem zvláště chráněných druhů dle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, nebo s výskytem předmětů ochrany dle soustavy Natura 2000 (EVL Krkonoše a Ptačí oblast Krkonoše), či o lokality, jejichž obnova a zachování jsou důležité z hlediska krajinného rázu a kulturně historického pohledu.

Program péče o krajinu (PPK), „Podprogram A“ pro naplňování opatření vyplývajících ze zákona č. 114/1992 Sb. a souvisejících předpisů a ze schválených plánů péče a zásad péče pro zvláště chráněná území a jejich ochranná pásma, včetně navrhovaných.

Účel použití finančních prostředků v rámci Podprogramu A:

A4. Neinvestiční opatření k zajištění povinností státu plynoucích z právních předpisů vztahujících se ke státní správě zvláště chráněných území a jejich ochranných pásmech,

A5. Neinvestiční opatření realizovaná na základě dohod uzavřených dle § 68 zákona č. 114/1992 Sb.

Typ opatření 4. – Opatření zajišťující existenci částí přírody, včetně předmětů ochrany evropsky významných lokalit navržených k ochraně, nebo opatření zajišťující existenci zvláště chráněného druhu.

Péči na vybraných květnatých horských loukách jsme zajistili přes smluvní vztah se zhotovitelem v rámci účelu použití (podpory) A 4. Zde jsme podpořili luční porosty o výměře celkem 22 ha a celkové náklady v roce 2020 činily 522 520,90 Kč.

Mezi vybrané luční enklávy nebo jejich části, kterým jsme věnovali pozornost, byly například louky v okolí Vosecké Boudy nebo Vebrových Bud. Již tradičně pečujeme o louky v Obřím dole nebo na Černé hoře. Podrobněji jsou jednotlivé akce zobrazeny v tabulce níže. Jednotlivé akce s účelem použití A.4 byly zadávány zhotovitelům na základě výběrového řízení nebo na základě poptávkového řízení. Na lokalitách, kde mají zhotovitelé uzavřené nájemní smlouvy nebo jsou přímo vlastníky pozemků, jsou práce zadávány bez výběrového řízení.

Na větší části vybraných květnatých horských luk jsme péči zajistili, dle účelu použití (podpory) A.5, díky uzavření tzv. veřejnoprávní dohody s vlastníky nebo nájemci pozemků o realizaci managementových opatření dle ust. § 68 odst. 2 a § 69 odst. 3 zákona č. 114/1992. Podpora přímo vlastníkům či nájemcům zajišťuje dlouhodobě nejlepší péči o vybrané květnaté horské louky. Zde jsme podpořili luční porosty o výměře celkem 55 ha a celkové náklady v roce 2020 činily 1 230 337,27 Kč.

Kromě již výše zmíněných Správa KRNAP stále podporuje péči o louky na Klínových Boudách, v Latově údolí nebo na Husích Boudách. Dále díky PPK pečujeme o několik drobný a zajímavých mokřadů (např. na Rýchorské osadě, na Hříběcích Boudách, nebo ve Sklenařicích). V těchto mokřadech se vyskytují druhy jako prstnatec májový, upolín evropský, suchopýr úzkolistý a další. Stále věnujeme pozornost péči o vybrané louky ve Velké Úpě, v oblasti Předního Výsluní, kde jsou druhově velmi bohaté smilkové travní porosty, které patří mezi prioritní luční společenstva z pohledu evropsky významné lokality Krkonoše. Dále zde nalezneme například zvláště chráněné druhy jako pětiprstka žežulník, nebo violka žlutá sudetská. Již několik let věnujeme také pozornost celému Obřímu dolu. Na loukách zde můžeme najít zvláště chráněné druhy – violku žlutou, zvonek český, pětiprstku žežulník, nebo vemeník zelenavý. Zároveň jsme na několika místech (Rýchorská osada, Krausovy Boudy nad Horním Maršovem a Polubný) podpořili obnovu luk výřezem náletových dřevin.

Realizované akce z PPK v roce 2020 z balíčku „vybraných květnatých horských luk“:

Číslo akce	Účel použití příspěvku	Název akce a katastrální území	Zonace	Popis opatření	Výměra (ha)	Čerpání celkem včetně neuplatňované části DPH (Kč)
104	A.4.	Vybrané louky na území KRNAP a OP (k. ú. Velká Úpa II, Velká Úpa I)	OP – NP	komplexní péče o vybrané luční enklávy a jejich částí – pokos a úklid travní hmoty, pastva, podpora bezobratlých živočichů ponecháním neposečených ploch	0,83	36 950,29
1414	A.4	Dumlichova louka (k. ú. Černý Důl)	NP	seč a úklid travní hmoty lehkou mechanizací a křovinořezem	1,04	24 142,46
1420	A.4	Erlebachova bouda (k. ú. Špindlerův Mlýn)	NP	seč a úklid travní hmoty, pastva ovcí a koní, přesekání nedopasků	4,74	40 743,78

1445	A.4	Nad Velvetou (k. ú. Hořejší Vrchlabí)		pastva ovcí, přesekání nedopasků	1,42	43 392,02
1453	A.4	Richtrovy Boudy (k. ú. Pec pod Sněžkou)	NP	senoseč LM a RVS, úklid travní hmoty	3,9	89 413,70
1466	A.4	Vebrový Boudy (k. ú. Pec pod Sněžkou) – KRNAP	NP	seč a úklid travní hmoty	1,16	29 291,35
1467	A 4	Vosecká Bouda (k. ú. Rokytno v Krkonoších)	NP	seč a úklid travní hmoty	2,84	100 999,00
1481	A.4	Obří důl – hájenka (k. ú. Pec pod Sněžkou)	NP	pokos a úklid travní hmoty ruční sekačkou a křovinořezem	0,21	11 130,71
1493	A.4	Obří důl – Bouda pod Studniční horou (k. ú. Pec pod Sněžkou)	NP	pokos a úklid travní hmoty ruční sekačkou a křovinořezem	0,73	27 202,92
1495	A.4	Černá Hora – horský hotel (k. ú. Černá hora v Krkonoších)	NP	seč a úklid travní hmoty	4,25	98 275,31
1497	A 4	Špindlerova bouda (k. ú. Špindlerův Mlýn)	NP	seč a úklid travní hmoty, pastva skotu, přesekání nedopasků	1,28	20 979,36
103	A.5	Péče o vybrané louky na území KRNAP a jeho OP (k. ú. Velká Úpa II, Temný Důl, Rýchory, Strážné a Vítkovice v Krkonoších, Černá Hora v Krkonoších, Labská, Sklenařice)	OP – NP	komplexní péče o luční enklávy a jejich částí – jarní vláčení, pokos a úklid travní hmoty, pastva, podpora bezobratlých živočichů ponecháním neposečených ploch	25,03	397 542,12
107	A.5	Výřez náletových dřevin na lučních enklávách (k. ú. Polubný, Maršov III, Rýchory)	OP – NP	vyřezávání náletu na lučních enklávách včetně odvozu hmoty	0,4	91 059,95
1405	A.5	Bouda Mír (k. ú. Černý Důl)	NP	pastva ovcí, přesekání nedopasků		22 145,85
1415	A.5	Husí Boudy (k. ú. Strážné)	NP	seč a úklid travní hmoty	0,97	24 878,78
1419	A.5	Kavinova deska (U Sněhurky, k. ú. Pec pod Sněžkou)	NP	seč a úklid travní hmoty lehkou mechanizací a křovinořezem	0,59	16 591,15

1420	A.5	Erlebachova Bouda (k. ú. Špindlerův Mlýn)	NP	seč a úklid travní hmoty, pastva skotu, přesečení nedopasků	1,6	53 910,72
1421	A.5	Klínové Boudy (k. ú. Přední Labská)	NP	přesečení nedopasků křovinořezem, seč a úklid travní hmoty ruční mechanizací, pastva skotu	8,88	291 379,46
1424	A.5	Latovo údolí (k. ú. Dolní Malá Úpa)	NP	seč a úklid travní hmoty, přesečení nedopasků	5,59	38 361,67
1433	A.5	Obří Důl (k. ú. Pec pod Sněžkou)	NP	pastva ovcí, přesečení nedopasků, seč travní hmoty a její úklid	1,68	50 740,39
1439	A.5	Milerka (k. ú. Dolní Dvůr)	NP	seč a úklid travní hmoty	1,1	43 536,93
1466	A.5	Vebrový Boudy (k. ú. Pec pod Sněžkou) – Singulová	NP	seč a úklid travní hmoty	4,62	59 860,10
1484	A.5	Obří důl – za kapličkou (k. ú. Pec pod Sněžkou)	NP	pastva skotu a ovcí, přesečení nedopasků, jarní vláčení	2,26	66 451,64
1485	A.5	Třešňovka – VKP (k. ú. Horní Maršov)	OP	údržba extenzivního ovocného sadu – udržovací řez stromů, péče o bylinné patro	0,96	39 270,77
1496	A.5	Dolní Dvůr – Kotelská louka (k. ú. Dolní Dvůr)	NP	pastva ovcí, přesečení nedopasků, likvidace náletových dřevin	1,14	34 607,74
Celkem					77,22	1 752 858,17

Finanční prostředky MŽP byly touto cestou směřovány k obnově či udržení vhodného způsobu hospodaření na nejceněnějších lučních porostech vybraných krkonošských enkláv, které jsou stále mimo zájem hospodařících subjektů. Všem zhotovitelům děkujeme za spolupráci.

Péče o botanicky cenné porosty na území KRNAP a jeho ochranného pásma v roce 2020

Správa KRNAP se každoročně snaží podpořit drobné vlastníky a nájemce v péči o botanicky zajímavé krkonošské louky. Na druhově cenné porosty na území KRNAP a jeho ochranného pásma byly odsouhlaseny příspěvky z Programu péče o krajinu. Podle stanovených pravidel je příspěvek přiznáván na plochu o velikosti 0,4–5 ha. Obhospodařovaná plocha je zakreslována do geografického informačního systému Správy KRNAP, který přesně vypočítá obhospodařovanou plochu, na kterou je příspěvek přidělen. Při výběru a posuzování žádostí jsou upřednostňovány:

louky s výskytem zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů dle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, nebo chráněných soustavou Natura 2000 (např. prstnatce, zvonek český, chřástal polní) a biotopů chráněných soustavou Natura 2000, mezi něž patří druhově bohaté, květnaté podhorské a horské louky, podmáčené a rašelinné louky, horské smilkové louky,

louky významné z hlediska krajinného rázu.

Žadatelé o finanční příspěvek z Programu péče o krajinu nesmějí zároveň žádat o finanční dotace z Agroenvironmentálních-klimatických opatření Ministerstva zemědělství. Finanční příspěvek lze kombinovat s Jednotnou platbou na plochu od Ministerstva zemědělství. V tomto případě je však odečítána část finančního příspěvku od Správy KRNAP. A to z toho důvodu, aby nedocházelo k dvojí platbě za stejnou činnost. Stále zde platí pravidlo o nemožnosti pobírání dotací z různých zdrojů na tutéž činnost.

Výše finančního příspěvku byla určena podle stejných kritérií jako v předchozích letech, podílem součtu všech hektarů uvedených v žádostech z celkové částky udělené dotace. V roce 2020 příspěvek činil 5 800 Kč na 1 ha sklizených travních porostů.

Péče o botanicky cenné porosty na území KRNAP

V roce 2020 podalo žádost o finanční příspěvek na péči o cenné porosty v KRNAP celkem 153 žadatelů.

Příspěvek pro každého vlastníka nebo nájemce byl odsouhlasen na základě kontroly sklizených pozemků. Při nedodržení podmínek (sklizeň všech travních porostů o výměře uvedené v dohodě, způsob a termín provedení) byl finanční příspěvek snížen. Na základě kontrol žádostí a následné sklizně travních porostů a plnění podmínek obsažených v dohodách byl finanční příspěvek přidělen 151 žadatelům, kteří sklídili travní porosty o celkové výměře 205 ha.

Realizované náklady dosáhly částky 1 035 810,93 Kč.

Péče o botanicky cenné porosty na území ochranného pásma KRNAP

I touto akcí se správa KRNAP snaží podpořit drobné vlastníky a nájemce v péči o krkonošské louky, v tomto případě na území ochranného pásma.

V roce 2020 bylo přijato 33 žádostí o finanční příspěvek na území ochranného pásma KRNAP. Finanční příspěvek byl udělen 30 žadatelům na celkové výměře 42 ha botanicky zajímavých luk.

Realizované náklady dosáhly částky 204 059,34 Kč.

Čertova zahrádka pod drobnohledem odborníků

Čertova zahrádka na východním úbočí Studniční hory náleží v rámci Krkonoš k floristicky nejbohatším, ale také nejobtížněji přístupným lokalitám. Letos odborníci v návaznosti na běžící projekt Monitoring současného rozšíření květeny cévnatých rostlin Krkonoš provedli komplexní botanický průzkum s horolezeckým zajištěním. Při této výjimečné příležitosti se k výzkumníkům připojili i geologové z České geologické služby, kteří provedli odběr vzorků hornin pro jejich analýzu.

„Lze říci, že v současné chvíli Čertova zahrádka představuje jeden z posledních relativně málo prozkoumaných ostrovů uprostřed intenzivně probádané krkonošské přírody. Zřejmě posledním botanikem, který prozkoumal celou rokli, byl Josef Šourek v 50. letech,“ říká ředitel Správy KRNAP Robin Böhnisch. „Výstupem dvoudenního náročného monitoringu bude soupis zjištěných druhů vyšších rostlin na lokalitě, včetně vymapování výskytu vybraných vzácných a ohrožených druhů a vyjasnění celkových geologických poměrů,“ upřesnil Böhnisch.

Čertova zahrádka se nachází v Obřím dole v klidovém území národního parku, kde je vstup mimo turistické značené cesty striktně zakázán. „Ochranu jí poskytuje i její nepřístupnost – to, co z protějšího svahu vypadá jako téměř kolmá stěna zvící několik set metrů, se při pohledu zblízka proměňuje v příkrá pole hrubých pohyblivých sutí a vlhkých, často i rozpadavých skalních stěn,“ říká botanik Správy KRNAP Vojtěch Zavadil. Jedná se o lokalitu, kam právě pro její zranitelnost a zároveň nebezpečnost zbytečně nechodí ani odborníci. „Letošní monitoring je tedy počinem skutečně výjimečným. V nepřístupné části Čertovy zahrádky se nacházejí dobře etablovaná, zdravá a stabilní společenstva, která fungují i jako jakýsi rezervoár daných druhů pro méně stabilní partie pod tím, kde občas dochází v souvislosti s erozí a lavinami ke skalnímu říčení a sesuvům půdy a sutí. Z kriticky ohrožených druhů, jejichž výskyt se potvrdil i v horních, nepřístupných partiích rokle, jsme našli, je možno jmenovat zejména lomikámen vstřícnolistý, kuříčku krkonošskou, kostřavu peřestou, sasanku narcisokvětou a kopyšník tmavý. Ve spodní části rokle roste velmi pěkný exemplář jeřábu sudetského,“ popsal první výsledky monitoringu Zavadil.

Unikátní květena Čertovy zahrádky souvisí s její geologií. Nachází se zde výchoz bazické, minerálně bohaté horniny, tradičně označované jako porfyrit. Takových výchozů bazických hornin většího rozsahu je ve vysokých polohách Krkonoš jen několik a všechny hostí unikátní flóru, včetně některých reliktních druhů, jejichž nejbližší populace se nacházejí ve vysokých polohách Alp či v severských oblastech.

V dobách rozkvětu floristiky přibližně do poloviny 20. století byla dostupná místa Čertovy zahrádky dosti podrobně prozkoumána a byla zde učiněna řada významných botanických objevů. Z této ani z pozdější doby se však nedochoval žádný údaj o tom, že by byl proveden také komplexní průzkum míst, která nejsou přístupná bez použití horolezecké techniky. Výjimkou je pouze lokalita s poslední známou dochovanou původní populací koniklece jarního alpského, která byla od roku 1996 v přibližně desetiletých intervalech tímto způsobem monitorována. Čerstvější údaje o floristických poměrech v horních partiích rokle rovněž chybějí.

Kompletní výsledky průzkumu budou zveřejněny v časopise Krkonoše – Jizerské hory.

I když je vstup na lokalitu veřejnosti zapovězen a nadto značně rizikový, je možno řadu rostlin Čertovy zahrádky včetně koniklece jarního alpského po předchozím ohlášení vidět a případně i nafotit v genofondové zahradě Správy KRNAP ve Vrchlabí, kde jsou pěstovány za účelem uchování jejich genetického materiálu a umožnění realizace záchranných programů.

Letošní maximum na Mapě republiky bylo 9,5 m

Místní znalci i odborníci se shodují na tom, že množství sněhu, které v průběhu zimy v Krkonoších – zejména v nižších částech hor – napadlo, bylo nebyvale malé. I přesto na tradičním sněhovém poli Mapa republiky, které pracovníci Správy KRNAP řadu let sledují, naměřili 8. dubna maximální výšku sněhové pokrývky 9,5 m. Množství uloženého sněhu v této sledované lokalitě tedy odpovídá mírnému průměru posledních let.

„Tuto lokalitu zkoumáme za pomoci moderních technologií dvacet let. Cílem výzkumu je pochopit, jak sněhová pokrývka ovlivňuje mikroklima v závětrné oblasti Studniční hory,“ uvedl botanik Správy KRNAP Josef Harčarik. Letošní průběh zimy byl opravdu nezvyklý s velmi malým množstvím dnů, kdy sněžilo. Při prvním letošním měření sněhu 24. ledna přitom byla naměřená výška sněhu 5,3 m. Po posledním velkém sněžení v březnu pak mocnost sněhové vrstvy výrazně stoupla.

Mapa republiky přitahuje vědce řadu let. Nejprve s použitím technologie GPS a nyní i s dronem odborníci přesným zaměřením terénu bez sněhu i terénu se sněhovou vrstvou a jejich porovnáním získávají nejpresnější možná data.

Mapou republiky je nazýváno sněhové pole na jižním svahu Studniční hory. Přestože leží na jižním svahu, který odtává nejdříve, sníh zde zůstává prakticky nejdéle v Krkonoších. Důvodem je modelace terénu a větrné proudy anemo-orografického systému Bílého Labe, které zde pravidelně ukládají obrovská množství sněhu. Sněhová vrstva pak dosahuje mnohametrové výšky. Jak sněhové pole odtává, ztrácí postupně tvar prvorepublikového Československa s Podkarpatskou Rusí, posléze odtává Slovensko, až nakonec zůstávají střední Čechy. Charakteristického tvaru sněhového pole si všimli turisté a začali mu přezdívat Mapa republiky. Protože se dnes nachází v I. zóně národního parku, pěšky se přímo k ní návštěvník hor nepodívá. Dobře viditelné je ale od Chalupy na Rozcestí nebo z cesty mezi Výrovkou a Památníkem obětí hor v sedle mezi Luční a Studniční horou. Díky svému charakteristickému tvaru a barvě je vidět i z dalekého Podkrkonoší.

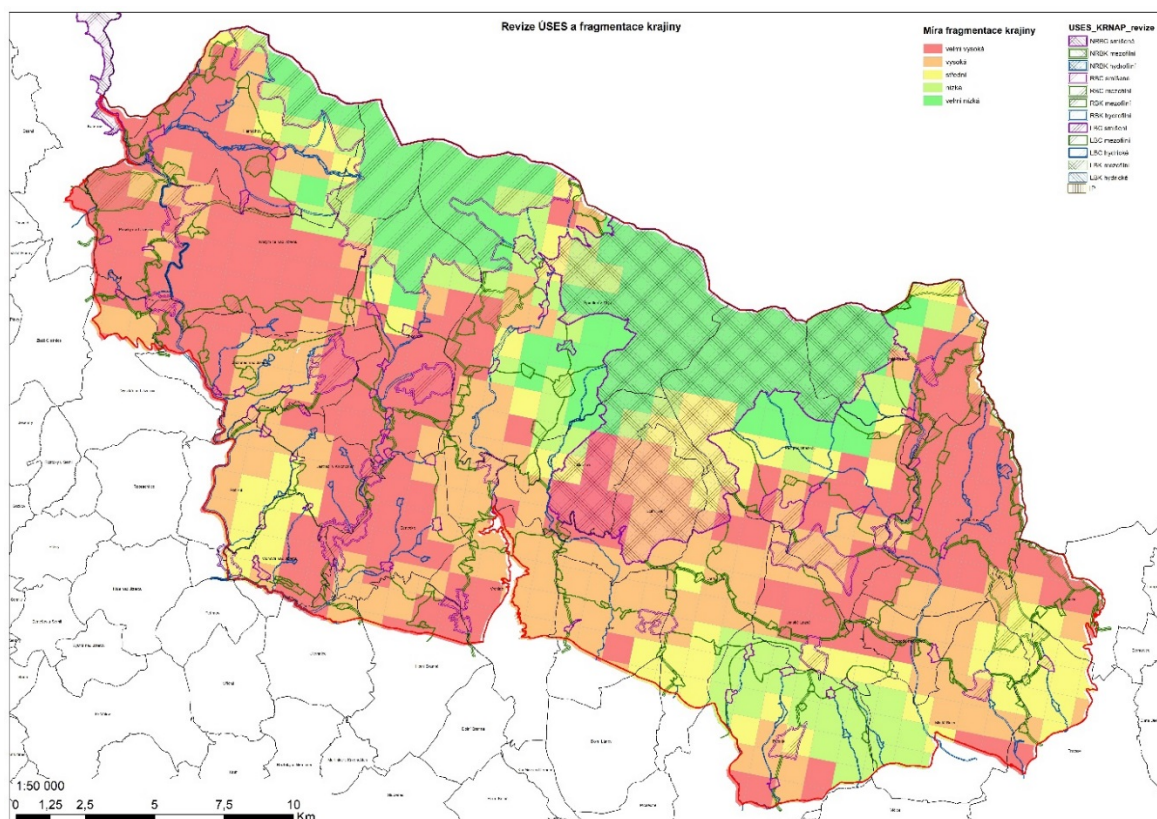
zima	max. výška sněhu (m)	datum odtátí sněhu
1999/2000	15,7	1. dekáda srpna
2000/2001	6,1	3. dekáda června
2001/2002	13,4	2. dekáda srpna
2002/2003	7,6	3. dekáda června
2003/2004	data nejsou k dispozici	data nejsou k dispozici
2004/2005	15,4	22. srpna
2005/2006	12,3	22. července
2006/2007	12,5	5. července
2007/2008	14,1	29. července
2008/2009	13,3	17. července
2009/2010	8,1	30. června
2010/2011	9,6	14. června
2011/2012	13	4. srpna
2012/2013	8,8	17. června
2013/2014	5,4	10. června
2014/2015	9,7	4. července
2015/2016	7,3	15. června
2016/2017	9,5	4. června

2017/2018	7,5	28. května
2018/2019	14,5	22. července
2019/2020	9,5	???

Projekt zelené infrastruktury Krkonoš dospěl ke svému zdárnému konci

V roce 2020 byl dokončen více než tříletý mezinárodní projekt MaGICLandscapes (Managing Green infrastructure in Central European Landscapes), který ve svém akronymu ukrývá „management zelené infrastruktury v krajinách střední Evropy“. Projekt MaGICLandscapes se snažil zelenou infrastrukturu, tento u nás relativně mladý a legislativně neukotvený termín, její základní funkce a benefity představit zejména regionálním a lokálním aktérům ve všech případových regionech. Cílem projektu byla také podpora udržitelného využívání půdy pomocí celé řady vytvořených manuálů a nástrojů posuzujících zelenou infrastrukturu. Ty lze využít k plánování, ochraně a zlepšení stavu zelené infrastruktury v různých regionech.

V každém studovaném území byly na základě krajinných analýz nejprve identifikovány specifické místní problémy a potřeby zelené infrastruktury. Za jeden z předních problémů zelené infrastruktury a krajiny Krkonoš je považována jejich rostoucí fragmentace. Vlivem rostoucí rozlohy zástavby, intenzity dopravy, ale i díky zvyšujícímu se počtu návštěvníků hor dochází ke snížení schopnosti krajiny poskytovat stanovištní, či migrační funkce. Krajina se stává pro řadu druhů živočichů hůře prostupnou. Jedním ze strategických opatření, které by tento negativní fenomén mělo zpomalit, či zastavit, je vhodně vymezený lokální ÚSES (Územní systém ekologické stability). V rámci projektu byla navržena Revize ÚSES KRNAP a jeho OP tak, aby reflektovala aktuální stav fragmentace krajiny. Oproti současnému stavu počítá Revize ÚSES s maximální propojitelností dílčích prvků, biocenter a koridorů, mezi hranicemi sousedících obcí a tím zaručí i zlepšení celkové migrační funkce krajiny Krkonoš. Správa KRNAP i jednotlivé obce počítají s postupnou implementací tohoto návrhu do Územně plánovacích dokumentací.

Obr. 1: Míra fragmentace krajiny a zelené infrastruktury KRNAP a jeho OP včetně návrhu Revize ÚSES.

Mezi další diskutované aktuální problémy zelené infrastruktury nejen v oblasti Krkonoš můžeme uvést ztrátu stanovišť (habitátů) a druhové rozmanitosti (biodiverzity), aktuální klimatickou změnu projevující se především rostoucí intenzitou sucha a s ní spojená rizika eroze a degradace půdy, požárů, ale i rizika extrémních bouří a bleskových povodní.

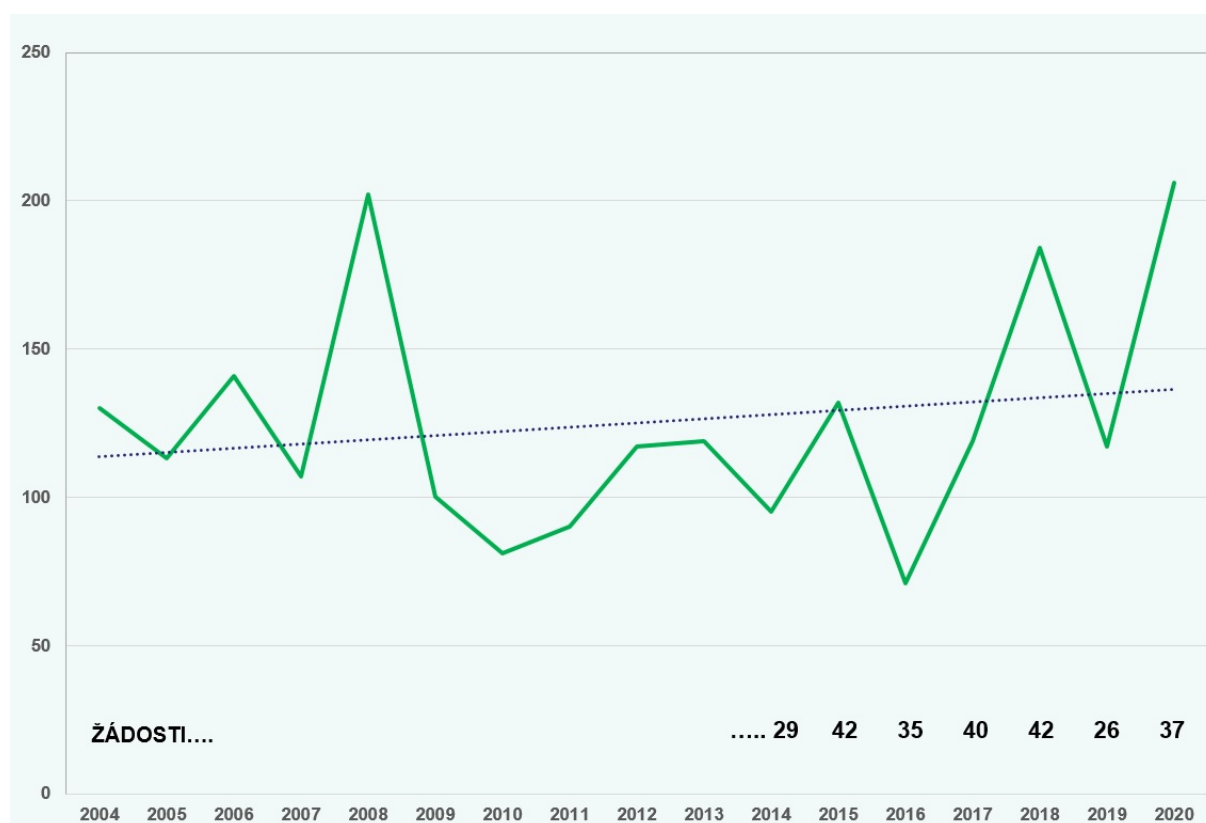
Kromě Správy KRNAP se na projektu vedeném Technickou univerzitou v Drážďanech podílelo dalších devět partnerských institucí (Vídeňská univerzita, Výzkumný ústav Silva Taroucy, Italská národní agentura pro nové technologie, energii a udržitelný hospodářský rozvoj, národní park Thayathal či Karkonoski Park Narodowy a další) a to celkem z pěti evropských zemí.

Další výstupy projektu, zahrnující manuály mapování a hodnocení funkčnosti zelené struktury a její benefity, výukové webináře, či dokumentární filmy z případových oblastí jsou volně dostupné na webových stránkách projektu: <https://www.interregcentral.eu/Content.Node/MaGICLandscapes.html>

Projekt: MaGICLandscapes, Interreg CENTRAL EUROPE, CE897, byl podpořen v rámci programu Interreg Central Europe, který je spolufinancován Evropským regionálním rozvojovým fondem (ERDF).

Koordinace výzkumu a monitoringu a zajišťování výzkumu a monitoringu jako podkladu pro hodnocení stavu přírody a krajiny Krkonošského národního parku a jeho ochranného pásma (externí projekty)

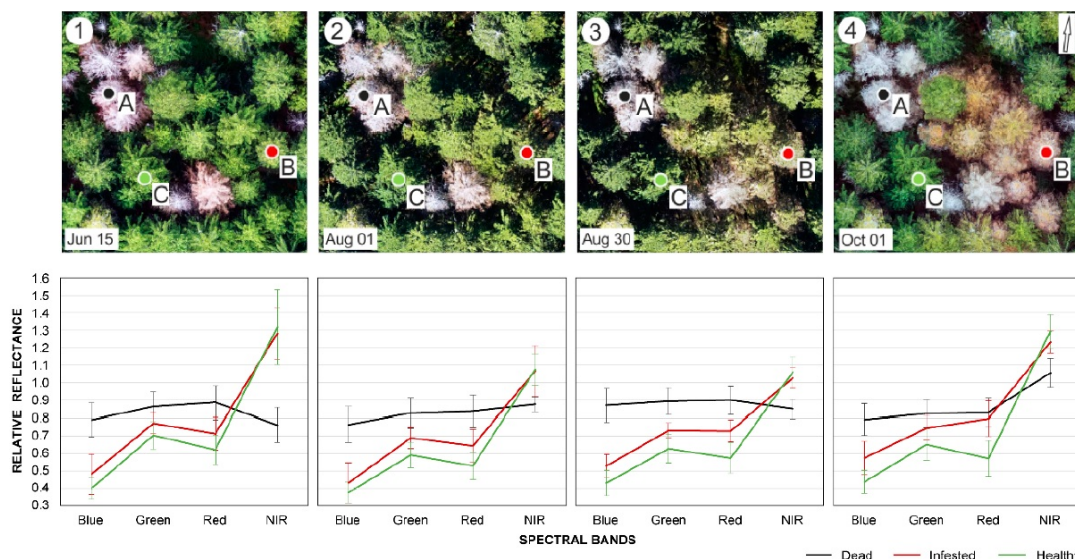
Správa KRNAP evidovala v roce 2020 celkem 37 nových skupinových a individuálních žádostí o povolení výzkumu, které v některých případech držitele opravňuje ke vstupu mimo cesty na území národního parku, zejména v jeho klidových územích a to za účelem provádění výzkumné, průzkumné, monitorovací a fotodokumentační činnosti. Do statistiky evidovaných žádostí jsou zahrnuty pouze externí spolupracující subjekty, které provádí vlastní výzkumné záměry, nebo se podílí na projektech vedených Správou KRNAP. Uvedená čísla tak nezahrnují vlastní monitoring a výzkum pracovníků Správy KRNAP. Ve srovnání s předchozím rokem 2019 evidujeme rostoucí počet žádostí o realizaci výzkumu i rostoucí počet vydaných povolení, který v roce 2020 činil celkem 206 ks (povolení pro 206 osob), což je ve sledovaném období historické maximum. Situace vyvolaná pandemií onemocnění COVID-19 se tak na intenzitě výzkumných aktivit v Krkonoších neprojevila.

Vývoj počtu žádostí a vydaných povolení k výzkumu 2004–2020

Instituční struktura žadatelů o výzkumné povolení je každoročně tvořena zástupci univerzit, vědecko-výzkumných institucí a ústavů, muzejních a dalších odborných pracovišť a resortních orgánů MŽP. Všichni žadatelé v roce 2020 byli zastoupeni českými institucemi. V roce 2020 Správa KRNAP evidovala nejvíce žádostí o povolení výzkumné činnosti od České zemědělské univerzity v Praze. V rámci této univerzity se žádosti o výzkum týkaly různých témat napříč vědeckými obory. Častým tématem žadatelů ČZU v Praze je výzkum lesních ploch a dřevin. V uplynulém roce pokračoval výzkum včasné detekce rozšíření kůrovce v lokalitě Obří důl pomocí bezpilotní letecké techniky (dronů) a analýzy multispektrálních leteckých snímků (viz obr. výše). Na základě dosavadních výsledků se využití bezpilotní techniky za pomoci analýzy

různých vegetačních indexů jeví jako velmi vhodná, účinná a levná varianta monitoringu, která snadno odhalí nové oblasti a rychlost napadení, což může značně usnadnit dosavadní lesnický management.

Ukázka výstupu výzkumného projektu týmu ČZU v Praze, který se zabývá včasnou detekcí napadení kůrovce v lokalitě Obří důl. Spektrální křivky časových řad, zachycených v různých stádiích napadení kůrovcem, ukazující mrtvé (šedé, A), napadené (červené, B) a zdravé (zelené, C) stromy po celou sezónu. Grafy představují průměrné hodnoty relativní odrazivosti vypočtené ze všech napadených (červených), mrtvých (černých) a zdravých (zelených) stromů vyšších než 15 m v případové oblasti k jednotlivým datům. (zdroj: Klouček et al. 2019)

Další žádosti této instituce byly zaměřeny na monitoring borovice kleče v západních Krkonoších, přesněji určení míry napadení této dřeviny bejlozmráčkou borovou. Méně obvyklým tématem byl výzkum morfologie koryt vybraných vodních toků pomocí laserového skenování.

Na výzkumu v KRNAP se však podílel i jeden mezinárodní výzkumný tým vedený Dr. Tropkem z Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy, který se věnuje studiu změn sítí vztahů rostlin a jejich opylovačů na gradientu nadmořské výšky (viz obr. výše). Projekt srovnává vývojové změny v kontextu středoevropských pohoří mírného pásma a pohoří rovníkové Afriky. Výsledky tohoto projektu mohou být užitečným indikátorem vlivu probíhající klimatické změny na vybrané druhy rostlin a bezobratlých.

Terénní výzkum změn sítí vztahů rostlin a opylovačů. Odebírání vzorků květů pro morfologické a funkční analýzy. (foto: Karolína Hrubá, Univerzita Karlova)

Kromě tradičních a dlouhotrvajících výzkumných záměrů, jako je například monitoring horských okáčů na výškovém transektu Rennerovy Boudy–Luční hora, jenž je realizován Jihočeskou univerzitou pod vedením doc. Martina Konvičky, nebo monitoring střevlíkovitých v extrémních polohách Krkonoš (Kotel, Vysoké kolo, Sněžka), či projekt České geologické služby v povodí Modrého potoka, které je součástí mezinárodní monitorační sítě GEOMON, zabývající se vztahem půdních mikroorganismů a chemismem půd, se v roce 2020 objevily žádosti i méně obvyklé. Mezi ty můžeme zařadit výzkumný záměr Dr. Jana Blahůta z Ústavu struktury a mechaniky hornin Akademie věd ČR, jehož cílem je dlouhodobé sledování teplotně indukovaných pohybů a teploty v rámci horninových masivů na hraně Labského dolu. Novou institucí, která se v roce 2020 objevila na seznamu žadatelů o výzkum, je Ústav jaderné fyziky Akademie věd ČR. V rámci projektu CRREAT (Centrum pro výzkum kosmického záření a radiačních jevů v atmosféře) byly Krkonoše zařazeny do sítě monitoračních ploch, kde probíhá výzkum působení kosmického a atmosférického záření v průběhu bouřkové činnosti. I během následujících sezon bude v Krkonoších možné spatřit „lovce bouří“ ve speciálně upravených vozech (viz obr. výše).

Stále aktuálnějším tématem (a to nejen v Krkonoších) je probíhající klimatická změna a její dopady na různé typy ekosystémů. Českou institucí, jejímž primárním úkolem je studium těchto dopadů, je Ústav výzkumu globální změny AV ČR (CzechGlobe). Široký tým vedený doc. Pavlem Cudlínem v Krkonoších dlouhodobě sleduje reakce horských smrkových ekosystémů na působení přírodních i antropogenních stresových faktorů, mezi které lze např. zařadit stále častější dlouhotrvající období s minimem srážek, či období s extrémními teplotami.

Výsledky externích výzkumných a monitoračních aktivit najdou mj. uplatnění jako důležité podklady pro nastavení managementu jednotlivých typů krkonošských ekosystémů a biotopů.

Speciálně upravený automobil pro měření záření během bouřkové aktivity. (foto: Ondřej Ploc)

Ediční činnost – OPERA CORCONTICA

Začátkem roku 2021 vyšel již 57. ročník odborného časopisu *Opera Corcontica*, který nepřetržitě od roku 1964 vydává Správa KRNP. Za téměř 60 let svojí historie *Opera Corcontica* otiskla přes 900 odborných článků, na kterých se podílelo více jak 800 autorů z českých, polských, či slovenských výzkumných, vzdělávacích a ochránářských institucí.

Jedním z témat aktuálního ročníku 57/2020 je ohrožení primárního bezlesí akto-alpínské tundry Krkonoš, ale i celých Vysokých Sudet v kontextu probíhajících a sílících klimatických změn, které se v Krkonošské krajině mj. projevují posunem horní hranice lesa, nebo postupným a zrychleným rozšiřováním klečových porostů, včetně nepůvodních výsadeb. Tomuto tématu je věnována úvodní esej autorského kolektivu pod vedením doc. Václava Tremly (Katedra fyzické geografie a geoekologie, PŘF UK), která shrnuje dosavadní výzkum posunu horní hranice lesa v Krkonoších, i přehledový článek Dr. Miroslava Zeidlera a Dr. Marka Banaše, zaměřený na management nepůvodní kleče v Hrubém Jeseníku.

Další zajímavé příspěvky se zabývají např. změnou krkonošské krajiny od poloviny 20. století pod vlivem činností člověka, nebo se věnují novým nálezům pestrobarevných lučních hub v Krkonoších, které pomohou určit kvalitu obhospodařování horských luk. Tyto a další zajímavé články z aktuálního čísla (ale i archivu ročníků) jsou i k dispozici na webu časopisu [Opera Corcontica](#).

57
2020

OPERA CORCONTICA

Krkonošské práce | Prace karkonoskie

Obálka 57. ročníku časopisu *Opera Corcontica*

4. PÉČE O LES

Zhodnocení činnosti OPNP v roce 2020

Činnost odboru péče o národní park (OPNP) byla v roce 2020 ovlivněna gradací kůrovce převážně ve střední a východní části Krkonoš (LHC Maršov, část LHC Vrchlabí) a větrnou kalamitou z podzimního období 2020 v západní části Krkonoš, zvláště pak na území ÚP Rezek. Tato situace způsobila zvýšený objem nahodilých těžeb v lesních porostech na území KRNAP.

Nepříznivý vliv na činnost OPNP má také celkový stav lesních porostů na území ČR, kde vlivem dlouhodobého sucha dochází k oslabování lesních porostů a jejich napadení kůrovci. Z důvodu zpracování kůrovcové kalamity je na trhu přebytek dřevní hmoty, čímž nastávají problémy s odbytem dřeva a klesá celkové zpeněžení.

Celkově lze konstatovat, že v roce 2020 došlo k překročení plánovaných ukazatelů v těžbě dřeva k dodávkám a přibližování dřeva a zároveň nebyly naplněny některé výkony v pěstebních činnostech.

Umělá obnova byla v roce 2020 provedena na ploše 15,10 ha (v roce 2019 na ploše 15,48 ha, v roce 2018 14,82 ha). Následující roky lze očekávat srovnatelný, či mírně zvýšený (v důsledku výsadeb na kalamitních plochách) objem zalesňování s objemem letošního roku. Celkově nižší objem zalesňování proti nedávné minulosti je z hlavní části důsledkem změny způsobu těžeb, kdy nedochází k vzniku nových holin a porost je v obnovní těžbě pouze uvolňován pro přirozené zmlazení. Toto přirozené zmlazení je, spolu s provedenou sítí smrku na ploše 2,42 ha, v roce 2020 evidováno na ploše 58,78 ha. V následujících letech s postupným odrůstáním náletů můžeme počítat s nárůstem přirozené obnovy. Dále bylo pokračováno s dosadbou listnatých dřevin a jedle do již založených smrkových kultur.

Výchovné zásahy byly v roce 2020 provedeny na celkové ploše 249,25 ha. Z toho tvoří prořezávky 245,06 ha a probírky 4,19 ha.

V roce 2020 k výraznému navýšení těžeb oproti stanovenému plánu z důvodu zpracování nahodilých těžeb (kůrovec, vítr). V důsledku toho se zvýšil také podíl nahodilých těžeb k těžbě celkové oproti letům minulým. V roce 2020 činí procento nahodilých těžeb k těžbě celkové 96,13 %, v roce 2019 79,84 %, v roce 2018 to bylo 71,06 %. Z celkové výše těžeb 116 432 m³ tak tvoří nahodilé těžby 111 932 m³, z těžeb nahodilých hmota napadená kůrovci 81 058 m³.

Úmyslné těžby byly pro rok 2020 zastaveny. Zbývající část těžeb činí nevyhnutelné těžby související s odkácením nebezpečných stromů v blízkosti obydlí, cest a turistických chodníků, těžby v rámci projektu Obnova samořídících funkcí lesních ekosystémů (výzkumné plochy) a přípravné těžby v místech výstavby nových sjezdových tratí.

Plán těžeb realizovatelné dřevní hmoty ve výši 80 000 m³ byl naplněn na 105 852 m³. Celková výše těžeb činí 116 432 m³ z čehož je 721 m³ samovýroby a 9 859 m³ hmoty ponechané v porostu. Využitelné hmoty tedy bylo již zmíněných 105 852 m³. Přibližování dřevní hmoty se provádělo převážně šetrnými technologiemi – potahy, lanovkami a vyvážecími soupravami, přímé přibližování dřeva z porostů traktory prakticky není z ekologických důvodů prováděno.

Celkem tak bylo přibliženo 109 413 m³ dřeva.

Přehled těžeb dřeva KRNAP v roce 2020

Roční předpis v m ³	Těžba dřeva v m ³					
	Úmyslná		Nahodilá			Celkem
	obnovní	výchovná	Kůrovec	vítr, sních, ostat.	%	
144 373	3 398	1 102	81 058	30 874	96	116 432

Certifikace lesů

Správa KRNAP dlouhodobě hospodaří podle lesního certifikačního systému PEFC.

V roce 2009 byl Správě KRNAP udělen certifikát FSC potvrzující ekologické hospodaření v lesích. Udělení certifikátu předcházela certifikační audit, v jehož průběhu auditori prověřili, zda krkonošští lesníci hospodaří podle Českého standardu FSC (Forest Stewardship Council). Ten je souborem 160 požadavků na ekologicky, sociálně a ekonomicky šetrné lesní hospodaření v podmínkách České republiky. V roce 2020 proběhl audit FSC, v němž Správa KRNAP udělení certifikátu obhájila.

Obnova lesa

zalesňování

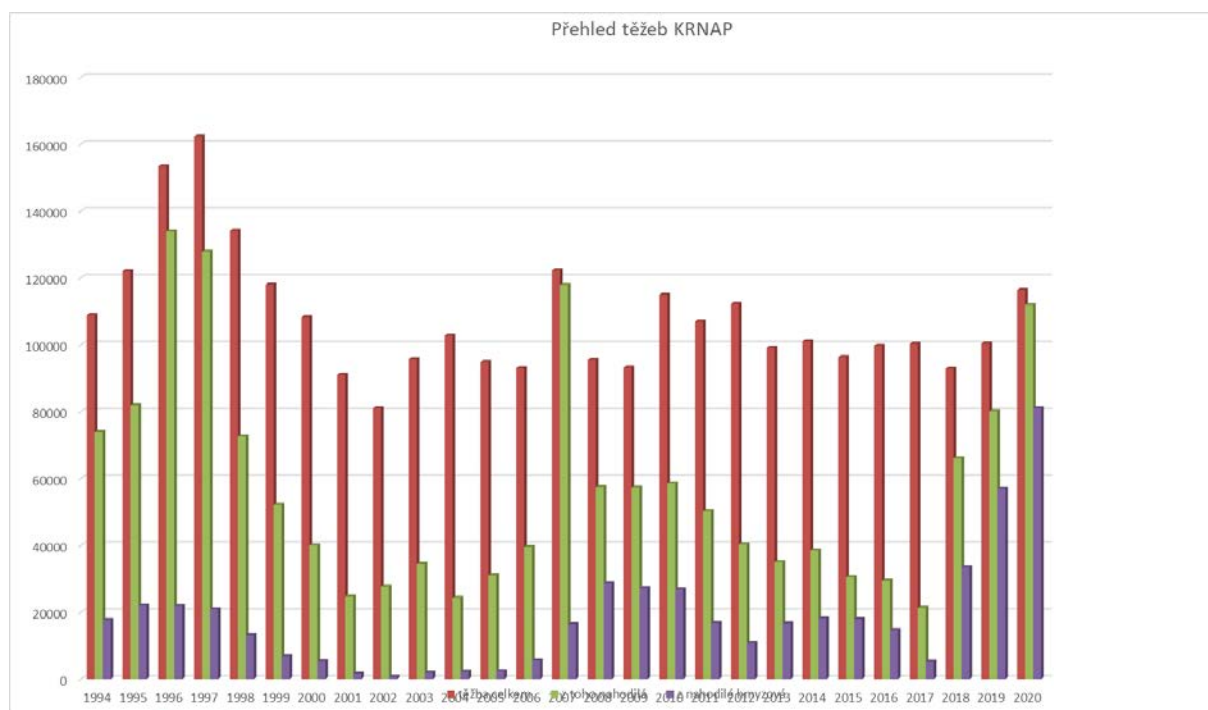
z toho:	ha	1 000 ks	% z plochy	% množství z
Smrk ztepilý	4,58	13,620	30,33	34,95
Jedle bělokorá	3,83	3,330	25,36	8,55
Dub letní	0,03	0,250	0,20	0,64
Buk lesní	4,59	15,720	30,40	40,34
Javor klen	0,18	0,675	1,19	1,73
Bříza pýřitá	1,69	5,000	11,19	12,83
Jeřáb ptačí	0,18	0,350	1,19	0,90
Lípa malolistá	0,01	0,010	0,07	0,03
Třešeň ptačí	0,01	0,010	0,07	0,03
Celkem	15,10	38,965	100,00	100,00
síje a přirozená obnova				

smrk ztepilý	50,17
jedle bělokorá	0,62
modřín opadavý	0,13
buk lesní	5,70
javor klen	0,26
jasan ztepilý	0,07
bříza bělokorá	0,57
jeřáb ptačí	1,26
celkem	58,78

Přehled těžební činnosti Správy KRNAP

rok	těžba celkem	z toho nahodilá	z nahodilé hmyzová
1994	108 873	73 981	17 701
1995	122 075	81 915	22 009
1996	153 458	133 999	21 899
1997	162 352	127 904	20 943
1998	134 186	72 568	13 163
1999	118 058	52 199	6 847
2000	108 277	40 012	5 370
2001	91 057	24 744	1 667
2002	81 069	27 710	758
2003	95 700	34 513	1 928
2004	102 795	24 330	2 221
2005	94 869	31 031	2 313
2006	93 111	39 574	5 621
2007	122 320	117 894	16 456
2008	95 484	57 499	28 707
2009	93 243	57 339	27 229
2010	115 038	58 574	26 849
2011	106 961	50 293	16 820
2012	112 290	40 344	10 853
2013	99 099	34 979	16 722
2014	101 098	38 487	18 200
2015	96 317	30 568	17 953

2016	99 745	29 491	14 686
2017	100 340	21 372	5 275
2018	92 940	66 039	33 480
2019	100 432	80 183	57 058
2020	116 432	111 932	81 058

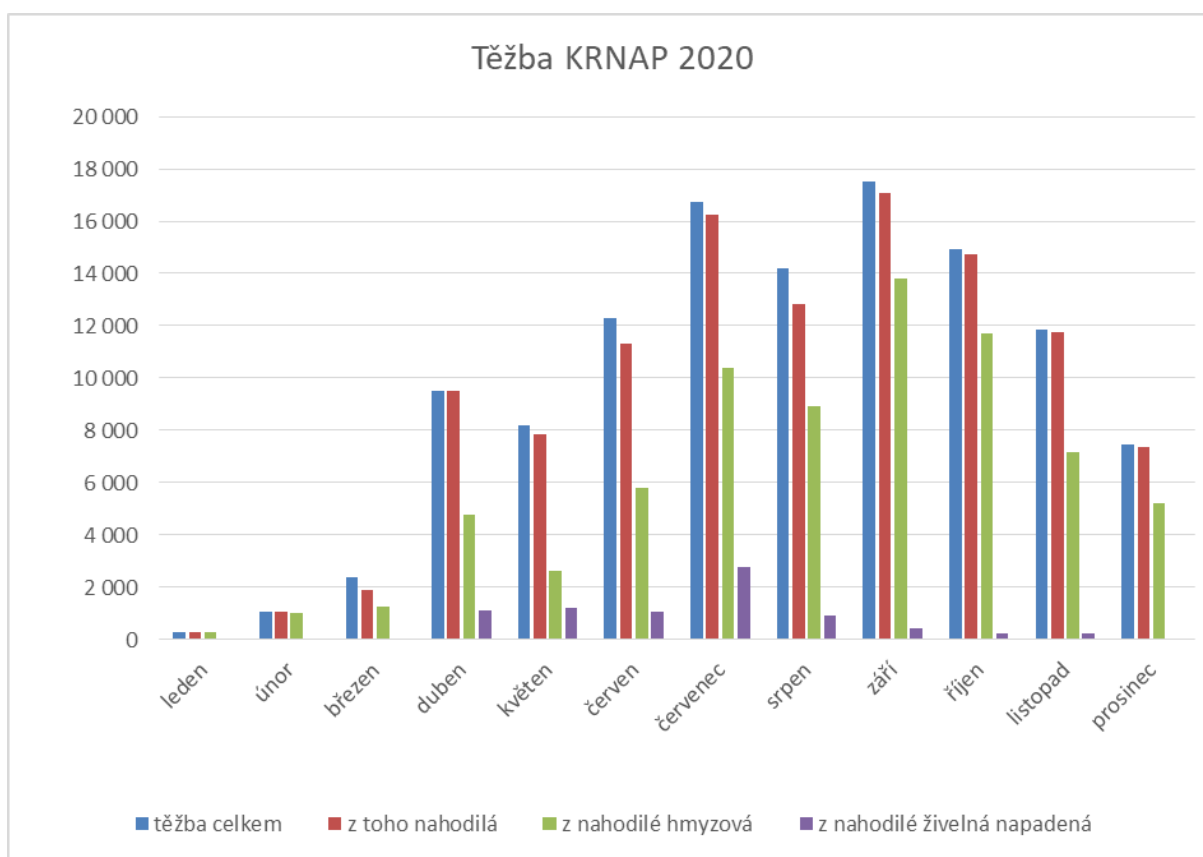

Přehled těžební činnosti Správy KRNAP 2020

rok	těžba celkem	z toho nahodilá	z nahodilé hmyzová	z nahodilé živelná napadená	z nahodilé živelná nenapadená	z nahodilé lapáky	z nahodilé ostatní
leden	309	309	291	0	17	0	0
únor	1 082	1 082	1 016	0	66	0	0
březen	2 370	1 880	1 254	0	611	15	0
duben	9 508	9 493	4 801	1 134	2 015	1 544	0
květen	8 200	7 832	2 622	1 240	2 090	1 881	0
červen	12 268	11 324	5 801	1 075	3 507	853	88
červenec	16 724	16 240	10 397	2 788	2 160	881	14
srpen	14 208	12 845	8 934	926	2 336	641	7
září	17 529	17 071	13 792	444	2 495	48	292
říjen	14 945	14 734	11 693	221	2 459	0	360

listopad	11 834	11 744	7 151	242	4 079	0	273
prosinec	7 455	7 378	5 222	15	2 018	0	123

116 432,05 111 931,9 72 974,31 8 083,51 23 854,86 5 1
862,08 157,14

Správa KRNP získala v roce 2020 od společnosti Škoda Auto 19 610 sazenic lesních dřevin

Správa Krkonošského národního parku získala od Škoda Auto, a. s., v rámci projektu „Za každé prodané auto v ČR jeden zasazený strom“ prostředky na nákup a výsadbu 19 610 sazenic. Cílem projektu je podpořit nekomerční výsadbu především v místech ohrožených vodní či větrnou erozí, v místech ohrožených sesuvy půdy, zelené pásy mezi komunikacemi a obcí či rekultivace území. Tímto projektem chce společnost Škoda Auto upozornit na aktivity v oblasti životního prostředí a snižování emisí.

Správa Krkonošského národního parku se opětovně stala úspěšným žadatelem v projektu a získala 196 100 Kč na nákup a výsadbu sazenic jedle bělokoré a listnatých dřevin. Výsadby se provádějí za účelem zlepšení druhové skladby porostů na území Správy KRNP, a to formou podsadů stávajících, převážně smrkových porostů sazenicemi jedle bělokoré a listnatých dřevin nebo formou dosadů těchto dřevin do založených smrkových kultur. Celkem

se v rámci projektu vysadilo 3 110 ks sazenic jedle bělokoré, 15 490 ks buku lesního, 250 ks dubu letního, 620 ks javoru klenu a 140 ks jeřábu ptačího.

Komentář k nákladům na těžební činnost a výsledky odbytu za 2020

Z důvodu zpracování kůrovcem napadeného dříví v průběhu celého roku 2020 byla úmyslná těžba v roce 2020 úplně zastavena. Ve 4. Q 2020 došlo částečně větrem a sněhem ke vzniku vrcholkových zlomů a vývrátů, což bylo dalším důvodem k zastavení úmyslných těžeb. Stále tedy probíhala pouze těžba nahodilá kůrovcová a nahodilá živelná.

Od 1. 1. 2020 bylo zrušeno oddělení odbytu a dva odborní pracovníci převedeni pod oddělení péče o lesní ekosystémy (OPLE). Z tohoto důvodu není v nákladových sestavách oddělována odbytová režie, ale je součástí výrobní režie.

K 31. 12. 2020 bylo zpracováno 116.432 m³ nahodilé těžby – 110,88 % plánované těžby dle VZ zadaných Správou KRMAP. Tento plán byl z důvodu zvýšeného zpracování kůrovcové hmoty navýšen z 80.000 m³ na 105.000 m³. Na toto množství byly Správou KRMAP uzavřeny smlouvy s dodavatelskými firmami, na základě výběrových řízení dle zákona o ZVZ.

Výrobní režie byla v letošním roce ovlivněna jednorázovým nákupem ochranných pomůcek – oblečení pro pracovníky Správy KRMAP.

Správa KRMAP v oblasti obchodu se dřevem postupovala dle vnitropodnikového manuálu – Koncepce obchodu se dřevem pro rok 2020. Nejpreferovanější způsob prodeje je stále uzavírání rámcových smluv a to jak jednoletých, tak víceletých. Rámcové kupní smlouvy jsou uzavírány s prověřenými odběrateli jednotlivých sortimentů v rámci ČR a představují základní prvek v rámci odbytu Správy KRMAP.

Vzhledem ke skutečnosti že se dodávky většinou vztahují k lokalitě „naloženo na vagon“, dopravu organizuje Správa KRMAP s výherci výběrových řízení. V případě poskytování dostatečného množství vagonů ze strany Českých drah zajišťuje tento systém nejefektivnější odvoz hmoty z odvozního místa.

Portfolio odběratelů je dle množství od 100 m³ do 12.000 m³/rok. Následně se uzavírají kvartální smlouvy formou dodatků a to na základě aktuálních cen a možností trhu.

Podstatná část výroby dřevní hmoty v oblasti Krkonoš je kumulována na období VI–IX, vzhledem k sněhové pokrývce i úpravě lesních cest pro lyžařské běžecké tratě, naprostá kulminace výroby probíhá v období VIII–IX.

Od začátku března byl trh se dřevem výrazně ovlivňován vývojem pandemie COVID-19. Provozy pil byly buď celkově uzavřeny anebo omezeny na jednu směnu, převážně v důsledku nedostatku zahraničních pracovníků. V tomto důsledku nebyly nuceny nakupovat vstupní surovinu a v omezené míře zpracovávaly pouze skladové zásoby, které mají v průměru na 3 měsíce. Smlouvy pozbyly platnosti, jednalo se o zásah vyšší moci. Proto se uzavírání smluv na 2. Q dařilo pouze na jednotlivé měsíční dodávky a ne na celý kvartál. Z důvodu převyšující nabídky nad poptávkou v 2. Q klesla cena sortimentu 111 B,C průměrně o -120 Kč/m³ a sortimentu 111 D průměrně o -50 Kč/m³. Ve 3. Q byli se všemi spolehlivými odběrateli uzavřeny kvartální dodatky smluv, které zajišťovaly objem odbytu dřeva dle potřeb Správy KRMAP. Bohužel i nadále jsou velice negativní dopady pandemie COVID-19 na celý segment trhu se dřevem. Nejcitelněji odbyt omezuje tzv. šetření u CARGA, které v důsledku pandemie disponuje minimálním počtem vagonů, jelikož vážne jejich oprava a zrušilo také velké množství spojů. Cesta naloženého vagonu ke konečnému zpracovateli a zpět trvá daleko delší dobu. Dalším negativním dopadem je velké množství COVID-19 pozitivních lidí ve výrobě na pilách.

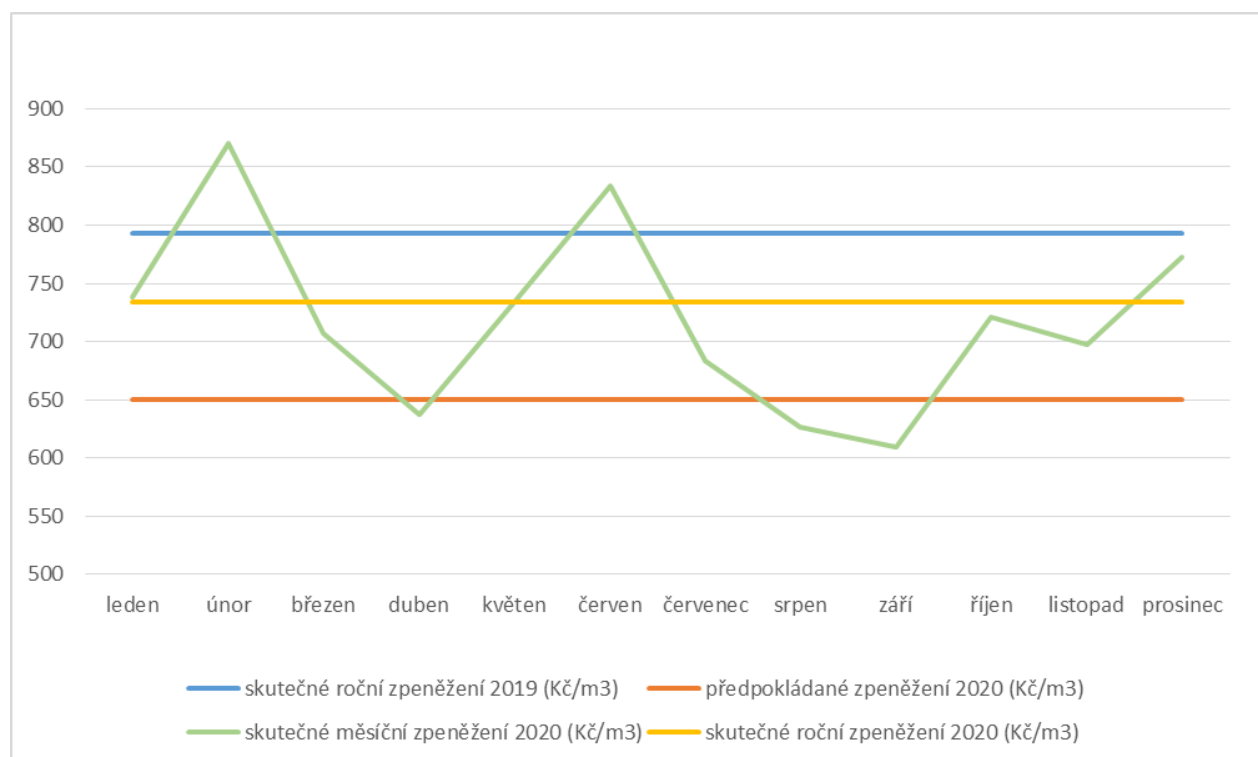
Jelikož je Správa KRMAP stabilním a seriózním partnerem na trhu se dřevem, podařilo se vyjednat pro 4. Q., oproti 3. Q, mírně vyšší cenu za m³, viz graf č. 1. Z důvodu přetlaku nabídky

nad poptávkou na trhu se dřevem nebylo v roce 2020 přes veřejné trhy prodáno žádné dříví, které se v této formě prodeje pohybuje pod cenou, za jakou je Správa KRNAP schopna dříví prodat. Je to na základě spolupráce s dlouhodobě spolehlivými a osvědčenými obchodními partnery, kteří se Správou KRNAP kontinuálně a bez výpadku spolupracují i přes nepříznivé podmínky na trhu. Jedná se hlavně o ty, kteří jsou přímo zpracovateli dříví. Dále se snaží Správa KRNAP rozšiřovat portfolio obchodních partnerů tak, aby snižovala riziko možných výpadků trhu se dřevem a případné riziko kolísání trhu bylo minimalizováno na co nejnížší úroveň s finančním dopadem.

I přes omezené možnosti z důvodu pandemie COVID-19 se Správě KRNAP podařilo dodat od začátku roku do 31. 12. 2020 množství 113 423 m³, v celkové hodnotě 83 204 476 Kč s průměrnou cenou 734 Kč/m³.

Průběžné zpeněžení dřevní hmoty Kč/m³ je uváděno se započtením bonusů.

Předpokládané versus reálné zpeněžení 2020

Při porovnání s rokem 2017–2019 je patrné, že trend zpeněžení v roce 2020 má v porovnání s předchozím rokem až na závěr roku stále klesající tendenci.

Při porovnání ročního zpeněžení v roce 2019: 793 Kč/m³ oproti roku 2020: 734 Kč/m³ je rozdíl ve výši -59 Kč/m³. Nižší cenová hladina zpeněžení v lednu 2020 oproti lednu 2019 je skladbou sortimentu, jelikož v roce 2019 byl na expedičních skladech z 80 % sortiment 111 (kulatina) z čerstvých těžeb, tak v lednu 2020 převažoval sortiment 160 (vláknina) a 111 D (kůrovcová hmota), kde cena za 1 m³ byla v lednu 2020 v průměru o -770 Kč/m³ nižší a to jak již je výše psáno hlavně z přetlaku nabídky nad poptávkou. Správa KRNAP prodává dříví za cenu, která odpovídá aktuální situaci na trhu se dřevem.

	2017					2018			
	m3/rok	m3/měsíc	Kč/m3 roční	Kč/m3 měsíční		m3/rok	m3/měsíc	Kč/m3 roční	Kč/m3 měsíční
leden	428,84	428,84	1 403,47	1 403,47		1 527,10	1 527,10	1 751,15	1 751,15
únor	443,47	14,63	1 380,92	720,05		2 755,80	1 228,70	1 692,33	1 619,21
březen	1 388,24	944,77	1 636,70	1 756,76		4 847,49	2 091,69	1 690,66	1 688,45
duben	3 865,77	2 470,53	1 618,16	1 607,73		9 853,04	5 005,55	1 588,29	1 489,15
květen	11 125,52	7 266,76	1 635,50	1 644,70		20 753,23	10 900,19	1 454,27	1 333,13
červen	23 020,90	11 895,38	1 602,38	1 571,42		32 789,66	12 036,43	1 379,03	1 249,29
červenec	36 447,48	13 404,83	1 585,35	1 554,69		45 923,85	13 134,19	1 287,38	1 058,60
srpen	49 689,91	13 242,43	1 554,75	1 470,55		56 702,04	10 778,19	1 257,73	1 131,36
září	64 283,35	14 579,27	1 496,63	1 299,99		67 857,18	11 155,14	1 206,38	945,38
říjen	76 352,39	12 052,09	1 460,98	1 269,52		78 910,38	11 053,28	1 176,90	995,92
listopad	86 114,52	9 762,13	1 457,01	1 425,97		87 073,55	8 163,17	1 166,61	1 067,10
prosinec	92 465,11	5 809,97	1 458,96	1 531,82		89 987,59	2 914,04	1 160,32	972,42

	2019					2020			
	m3/rok	m3/měsíc	Kč/m3 roční	Kč/m3 měsíční		m3/rok	m3/měsíc	Kč/m3 roční	Kč/m3 měsíční
leden	201,14	201,14	1 246,66	1 246,66		2 791,68		738,10	738,10
únor	308,59	107,45	1 307,16	1 420,40		4 166,76	1 375,08	781,57	869,81
březen	1 076,54	767,95	1 165,94	1 109,20		7 247,24	3 080,48	749,94	707,15
duben	3 730,91	2 654,37	1 041,45	990,97		13 495,47	6 248,23	697,79	637,32
květen	8 974,13	5 243,22	1 026,70	1 016,20		23 657,51	10 162,04	713,12	733,48
červen	17 499,85	8 525,72	1 035,76	1 045,30		34 601,14	10 943,63	751,35	833,99
červenec	27 583,02	10 083,17	958,11	823,33		46 970,18	12 369,04	733,48	683,50
srpen	39 356,04	11 773,02	872,16	670,80		62 242,93	15 272,75	707,25	626,58
září	49 143,87	9 787,83	837,99	700,58		83 771,10	21 528,17	682,12	609,47
říjen	61 049,03	11 905,16	817,02	729,49		95 738,29	11 967,19	686,85	721,55
listopad	74 637,61	13 588,58	801,08	729,47		107 700,88	11 962,59	688,22	697,56
prosinec	79 623,64	4 951,81	793,44	678,22		113 423,00	5 722,12	692,24	772,16

Průběžné zpeněžení dřevní hmoty Kč/m³ je uváděno bez započtení bonusů.

Faktory ovlivňující zpeněžení dřevní hmoty:

používání šetrných technologií při zpracovávání nahodilých těžeb,

zpravidla velmi těžký terén, kde se nahodilá těžba musí provádět,

zpracovávaná dřevní hmota je napadená kůrovcem, znehodnocena větrem (zlomy, vývraty),

jedná se o poškozenou dřevní hmotu z minulosti nestabilních porostů,

stále se zvyšující finanční požadavky na lidskou práci,

nabídka dřevní hmoty převyšuje poptávku,

negativní dopady pandemie COVID-19 na celý segment trhu se dřevem.

Škodováci vysadili 2 000 bříz

Pracovníci závodu společnosti ŠKODA AUTO ve Vrchlabí dnes v Krkonošském národním parku v prostoru mezi Martinovkou a Medvědí boudou nad Špindlerovým Mlýnem vysadili 2 000 bříz bělokorých. Výrazně tím přispěli k postupné změně druhové skladby místních lesů.

Bříza bělokorá je rychle rostoucí dřevina, která pomáhá upravovat mikroklima celé lokality. „Bříza je v této lokalitě původní dřevinou. Z historie víme, že byly hory opakovaně odlesňovány a postupně se měnilo druhové složení porostů, v důsledku čehož začaly být lesy náchylné ke kalamitám nejrůznějšího původu. Vrcholem byla imisně-ekologická kalamita v 80.–90. letech minulého století, která právě tyto plochy nad Labským dolem výrazně změnila,“ říká ředitel Správy KRNAP Robin Böhnisch. „Přidanou hodnotou břízy je její snižování dávné ekologické zátěže. Snižuje zatížení rezidui imisí. Kritické zátěže síry na některých lokalitách stále přetrvávají nebo jsou hraniční,“ doplnil Václav Jansa, vedoucí odboru péče o národní park. „Vracet břízu do lesů je tedy zcela přirozené a žádoucí,“ dodal.

Bříza je krátkověká dřevina, která lesu dodává živiny a významně se podílí na vázání vody v půdě. „Naše pomoc Krkonošskému národnímu parku je pochopitelná. Náš vrchlabský podnik leží na jeho úpatí a je naším cílem, aby náš závod ještě tento rok dosáhl CO₂ neutrality,“ uvedl vedoucí vrchlabského závodu společnosti ŠKODA AUTO, Ivan Slimák.

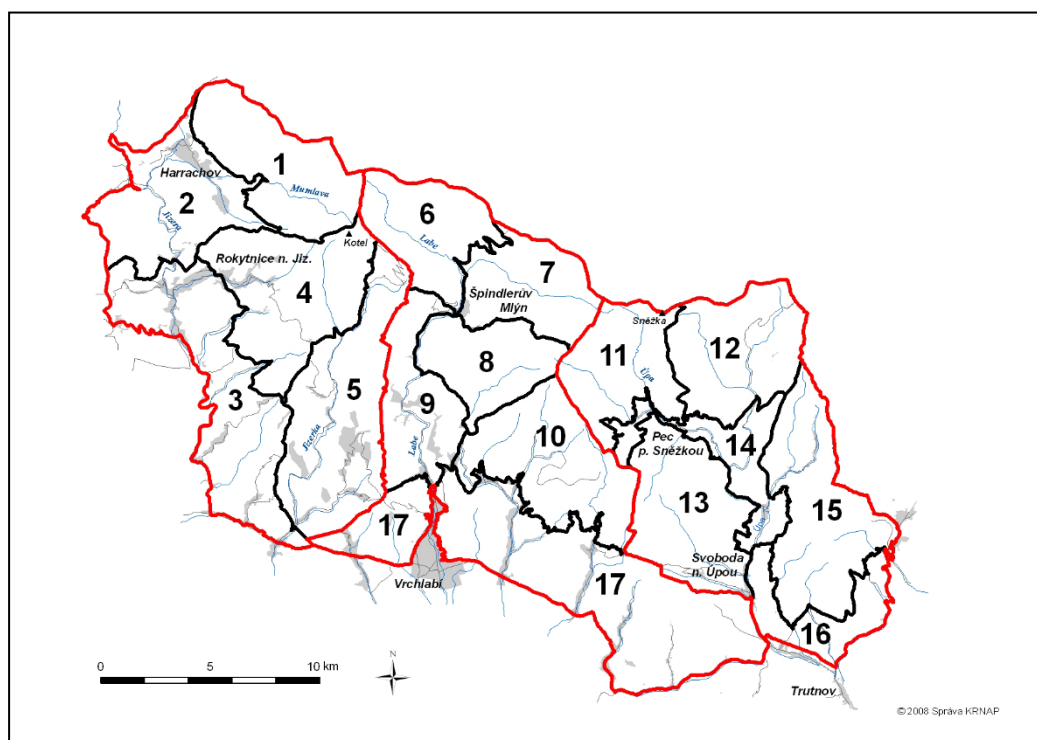
Dnes vysazených 2 000 sazenic představuje i významný potravní doplněk pro tetřívka obecného. Ten na jaře – v období toku a hnízdění – vyhledává jehnědy bříz, které jsou v té době jedním ze základních zdrojů potravy pro tohoto ohroženého ptáka.

Strážní služba

Strážní služba zajišťuje kontrolu dodržování právních norem na území národního parku. V rámci práce s návštěvníky prezentuje práci správy národního parku a zajišťuje přenos informací mezi Správou KRNAP, místními obyvateli a návštěvnickou veřejností. Součástí práce strážců je i údržba rozsáhlé sítě terénního vybavení, naučných a zážitkových tras, zajišťování přednášek a doprovodů.

Strážní služba je součástí územních pracovišť (dále /ÚP/)

v Peci pod Sněžkou, H. Maršově, Černém Dole, Špindlerově Mlýně, Rezku a Harrachově).

Dohledová činnost

Při provádění dohledové činnosti je kladen důraz především na prevenci a včasné informování návštěvníka. Strážci mají pravomoc řešit případné přestupky podle zákona o ochraně přírody a krajiny, podle lesního zákona a zákona o myslivosti.

Přehled řešených přestupků

Přestupky řešené na místě		počet	Kč
moto	domluva	400	0
	pokuta	38	47 500
	pokuta na místě nezaplacená	5	8 000
	Suma Moto	443	55 500
cyklo	domluva	429	0
	pokuta	1	500
	pokuta na místě nezaplacená	0	0
	Suma Cyklo	430	500
vstup mimo značené cesty	domluva	2 383	0
	pokuta	13	6 600

	pokuta na místě nezaplacená	7	16 000
	Suma Vstup mimo zn. cesty	2 403	22 600
vstup v souvislosti se sběrem lesních plodin	domluva	26	0
	pokuta	0	0
	pokuta na místě nezaplacená	1	2 000
	Suma Sběr lesních plodin	27	2 000
Ostatní	domluva	146	0
	pokuta	0	0
	pokuta na místě nezaplacená	0	0
	Suma Ostatní	146	0
Suma přestupků		3 449	80 600

Při zjištění závažného přestupku, který nelze řešit na místě, je věc předána odboru státní správy KRNAP nebo policii. V roce 2020 bylo státní správě strážci předáno 65 přestupků. Policii bylo předáno 108 přestupků.

Závažné přestupky:

Nepovolený pohyb skútrů v I. zóně KRNAP

Vstup mimo turistické značené cesty v I. zóně

Snowkiting, skialpinismus, freeride v I. zóně KRNAP

Vjezd motorovými vozidly na území NP mimo místa vyhrazená

Spolupráce se subjekty působícími na území národního parku.

Strážní služba spolupracuje především s městskými a obecními úřady. Jedná se především o koordinaci zřizování vybavení terénu pro návštěvníky naučné stezky informační panely značení turistických cest dále pak řešení nelegálního ukládání odpadu, kácení dřevin mimo les. Strážci spolupracují na svých obvodech s provozovateli ubytovacích zařízení a to zejména při řešení zásobování a vjezdech návštěvníků k těmto objektům. V ubytovacích zařízeních strážci zajišťují přednášky pro návštěvníky nebo případné doprovody návštěvníků po území národního parku. Při spolupráci s Horskou službou Krkonoše jde především o vzájemné informování o pořádaných akcích a uzavírkách a omezeních na horských cestách a chodnících. Při řešení přestupků souvisejících s nelegálními vjezdy motorových vozidel je nutná spolupráce s Policií ČR nebo Městskou policií v roce 2020 bylo s Policií uspořádáno 80 společných dohledových akcí. V příhraničních lokalitách jsou prováděny společné služby se strážci s polského parku.

Terénní vybavení

Terénní vybavení je prezentací Správy KRNAP v terénu. Slouží k informování návštěvníků o členění národního parku, prezentuje přírodní hodnoty, slouží k orientaci návštěvníků, usměrňuje návštěvnost v národním parku. Na údržbě tohoto zařízení bylo strážci odpracováno 4 000 hodin.

Zimní údržba cest

Umožňuje nepřímou ochranu mladých porostů, protože nabízí lyžařům kvalitní a bezpečné cesty a tím snižuje riziko vstupu a vjezdu mimo upravené cesty. Strážní služba/strážci a lesníci zajišťují průjezdnost upravovaných i neupravovaných lyžařských běžeckých cest a zimních tyčovaných cest. Byly rovněž odklizeny stromy s narušenou stabilitou hrozící pádem na cestu. Strážní služba spolupracuje s ostatními subjekty na značení lyžařských cest a zajišťuje odklizení sněhu z provozních objektů i manipulačních ploch.

Letní údržba a opravy cest

Strážní služba zajišťuje průchodnost, bezpečnost a funkci technických opatření na svěřených cestách a zamezuje vzniku škod na nich vlivem klimatických podmínek (přivalové deště, sešlap). Strážci a lesníci se starají o 463,40 km cest. V rámci zajištění bezpečnosti návštěvníků parku bylo v roce 2020 odstraněno podél turistických chodníků 1 129 nebezpečných stromů.

Přednášky a vedené exkurze

Účelem této práce je uvedení návštěvníků do problematiky ochrany přírody na území KRNAP. Vedle předávání informací o přírodě je to možnost dobré prezentace a upoutávku na Správu KRNAP. Hlavními zájemci o tyto akce jsou základní školy během školních výletů a lyžařských kurzů.

V roce 2020 strážci uspořádali 21 vedených exkurzí.

5. STÁTNÍ SPRÁVA

Vývoj v legislativě

V roce 2020 byl zákon o ochraně přírody a krajiny č. 114/1992 Sb. novelizován pouze zákonem č. 403/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury a infrastruktury elektronických komunikací, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Novela zavedla institut tzv. „jednotného závazného stanoviska“, které bude orgán ochrany přírody vydávat, pokud bude vedeno řízení podle výše jmenovaného zákona.

V roce 2020 byly rovněž vymezeny zóny ochrany Národního parku Šumava (vyhláška č. 42/2020 Sb.) a Krkonošského národního parku (vyhláška č. 257/2020 Sb., s účinností od 1. 7. 2020).

Souhrnný přehled činnosti OSS

V roce 2020 vydal odbor státní správy 786 závazných stanovisek (především ke stavební činnosti) a 607 správních rozhodnutí (zejména ke kácení dřevin mimo les). Celkově pracovníci odboru odeslali 2 958 písemností, k nimž patří kromě výše zmíněných rozhodnutí a závazných stanovisek také např. oznámení o zahájení řízení, výzvy k doplnění podání, stanoviska k územně plánovacím dokumentacím, stanoviska k dotčení soustavy Natura 2000 – EVL a PO Krkonoše, konzultační stanoviska apod.

Za celý rok přijal odbor státní správy celkem 5 084 písemnosti (podání, rozhodnutí stavebních a vodoprávních úřadů, protokolů z ústních jednání, jichž se pracovníci odboru účastnili aj.).

V 7 rozhodnutích o stanovení výše odvodů za odnětí ze zemědělského půdního fondu byly předepsány odvody ve výši 22 645,80 Kč. V 58 správních řízeních sankční povahy (přestupky fyzických a právnických osob) bylo uloženo 5 napomenutí, pokuty ve výši 1 298 500 Kč a náhrady nákladů řízení ve výši 12 000 Kč.

Návštěvní řád

Poslední „velkou“ novelou zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (vydané pod č. 123/2017 Sb.), byla ukončena platnost stávajících návštěvních řádů nejpozději k 31. 5. 2020, proto správy všech národních parků ve spolupráci s ministerstvem životního prostředí intenzivně pracovaly na podobě a obsahu návštěvních řádů nových. Podle výše uvedené novely měly mít návštěvní řády úplně jinou podobu. Nejednalo se již o samostatné opatření obecné povahy, kterým se regulují určité činnosti na území národních parků, ale měly ve formě elektronického dokumentu na internetových stránkách jednotlivých národních parků informovat o podmínkách omezení a podávat výčet turistických a rekreačních činností, které jsou na území národního parku zakázány nebo omezeny právními předpisy, opatřeními obecné povahy nebo rozhodnutími vydanými podle tohoto zákona nebo podle jiných právních předpisů. Návštěvník by se měl na jednom místě dozvědět o různých omezeních nejen podle zákona o ochraně přírody a krajiny, ale i např. podle zákona o lesích, o myslivosti apod.

Ke dni 1. 7. 2020 byla jako součást návštěvního řádu vydána tato opatření obecné povahy:

Opatření obecné povahy č. 1/2020 o vyhrazení cyklotras na území KRNAP,

Opatření obecné povahy č. 2/2020 o vyhrazení míst k vjezdu motorových vozidel a obytných přívěsů,

Opatření obecné povahy č. 3/2020 o vyhrazení lezeckých terénů na území KRNAP,

Opatření obecné povahy č. 4/2020 o vyhrazení úseků vodních toků na území KRNAP určených pro splouvání.

V rámci návštěvního řádu bylo zveřejněno i opatření obecné povahy č. 5/2020 o zákazu vstupu na vybraná místa KRNAP (jedná se o místa, kde jsou umístěny přezimovací obůrky či krmná zařízení pro zvěř a vstup na tato místa je zakázán v období od 1. 12. do 30. 4. kalendářního roku.

Návštěvní řád má 4 části:

I. ZÁKLADNÍ PRAVIDLA NA ÚZEMÍ KRNAP

OMEZENÍ STANOVENÁ ZÁKONEM O OCHRANĚ PŘÍRODY A KRAJINY č. 114/1992 Sb.

OMEZENÍ STANOVENÁ ZÁKONEM O MYSLIVOSTI č. 449/2001 Sb.

OMEZENÍ STANOVENÁ ZÁKONEM O LESÍCH č. 289/1995 Sb.

II. VÝČET AKTIVIT A NA NĚ VÁZANÝCH LIMITŮ A OMEZENÍ

PĚŠÍ TURISTIKA A LYŽOVÁNÍ

CYKLOTURISTIKA

JÍZDA NA KONÍCH

HOROLEZECTVÍ A LEZENÍ PO LEDOPÁDECH

VODNÍ SPORTY

LÉTÁNÍ, PARAGLIDING, DRONY

TÁBOŘENÍ, ROZDĚLÁVÁNÍ OHŇŮ

VJEZD A SETRVÁNÍ MOTOROVÝCH VOZIDEL A OBYTNÝCH PŘÍVĚSŮ

SPORTOVNÍ, TURISTICKÉ NEBO JINÉ VEŘEJNÉ AKCE

KRKONOŠSKÉ LOUKY A PASTVINY

III. ZÁKLADNÍ INFORMACE O STRÁŽI PŘÍRODY

IV. KARKONOSKI PARK NARODOWY

Klidová území

Klidová území jako novou kategorii zavedla novela zákona č. 114/1992 Sb. – zákon č. 123/2017 Sb. Podle tohoto zákona se jedná o území s omezeným pohybem osob z důvodu umožnění nerušeného vývoje ekosystémů nebo jejich složek, které jsou citlivé na nadměrný pohyb osob a zranitelné vlivem rušivých vlivů s ním spojených.

Vyhlašuje je ministerstvo opatřením obecné povahy. Na území KRNAP bylo vyhlášeno celkem 8 klidových území:

Dne 21. 5. 2020 (s účinností od 8. 6. 2020)

KU01_KRNAP – Hřebeny západních Krkonoš

KU02_KRNAP – Hřebeny východních Krkonoš

KU03_KRNAP – Černá a Světlá hora

Dne 24. 8. 2020 (s účinností od 2. 9. 2020)

KU04_KRNAP – Tetřeví Boudy a Lesní bouda

KU05_KRNAP – Pomezní hřeben

KU06_KRNAP – Přední Rennerovky

KU07_KRNAP – Slatinná stráž

KU08_KRNAP – Lesní hřeben

Ke klidovým územím se váže jediný zákaz, a to pohybovat se mimo cesty nebo trasy vyhrazené orgánem ochrany přírody, s výjimkou vlastníků a nájemců pozemků při vstupu na jejich pozemky, členů základních složek integrovaného záchranného systému, obecní policie, ozbrojených sil České republiky, Celní správy České republiky, Vězeňské služby České republiky, pracovníků dalších orgánů veřejné moci, pracovníků odborné organizace státní památkové péče, pracovníků veterinární služby, pracovníků správců vodních toků a provozovatelů vodovodů a kanalizací, energetických soustav, ropovodů, produktovodů a veřejných komunikačních sítí při plnění jejich úkolů. Při vyhrazení cesty nebo trasy může orgán ochrany přírody stanovit podmínky týkající se rozsahu, způsobu a času pohybu na této cestě nebo trase.

Proto bylo nezbytné vyhradit ve stanovených klidových územích cesty, po kterých je možné se za stanovených podmínek pohybovat.

Správa KRNAP připravila, projednala a následně vydala tato opatření obecné povahy:

Opatření obecné povahy č. 6/2020, kterým se na hranici klidového území KU06_KRNAP – Přední Rennerovky omezuje vstup z důvodu ochrany přírody,

Opatření obecné povahy č. 7/2020, kterým se v klidovém území KU01_KRNAP – Hřebeny západních Krkonoš vyhrazují trasy k pohybu osob,

Opatření obecné povahy č. 8/2020, kterým se v klidovém území KU02_KRNAP – Hřebeny východních Krkonoš vyhrazují trasy k pohybu osob,

Opatření obecné povahy č. 9/2020, kterým se v klidovém území KU03_KRNAP – Černá a Světlá hora vyhrazují trasy k pohybu osob,

Opatření obecné povahy č. 10/2020, kterým se v klidovém území KU04_KRNAP – Tetřeví Boudy a Lesní bouda vyhrazují trasy k pohybu osob,

Opatření obecné povahy č. 11/2020, kterým se v klidovém území KU05_KRNAP – Pomezní hřeben vyhrazují trasy k pohybu osob,

Opatření obecné povahy č. 12/2020, kterým se v klidovém území KU07_KRNAP – Slatinná stráž vyhrazují trasy k pohybu osob.

V nich jsou vyhrazeny cesty jak pro pěší, tak pro cyklisty. Několik málo cest, které byly doposud využívány, vyhrazeno nebylo a u několika byl omezen průchod a průjezd v období od 15. 3. do 31. 5. kalendářního roku, protože se jedná o cesty, které procházejí územími s výskytem silně ohroženého tetřívka obecného, který je zároveň předmětem ochrany Ptačí oblasti Krkonoše.

6. EKOLOGICKÁ VÝCHOVA A PRÁCE S VEŘEJNOSTÍ

Návštěvníci Krkonoš říkají:

Zachovejte národní park, bez něj by se zhoršila příroda i služby

Přes pět miliard korun ročně přináší regionu návštěvníci Krkonošského národního parku na české i polské straně hranice. Téměř všichni vědí, že se pohybují v národním parku a naprostá většina z nich také vítá, že jsou hory jako národní park chráněné. Čtvrtina dotazovaných by dokonce ani nepřijela, kdyby Krkonoše národním parkem nebyly. To vše vyplývá z výzkumu, který probíhal na obou stranách Krkonoš od léta 2018 do konce jara 2019.

Typický návštěvník Krkonošského národního parku není v Krkonoších poprvé, ale do Krkonoš se vrací (téměř každý druhý návštěvník i vícekrát v roce). „Přesto nás poměrně překvapilo, že i v tak tradiční turistické destinaci, jakou Krkonoše jsou, byla téměř pětina dotazovaných návštěvníků poprvé v životě. Vcelku nepřekvapivě to byli především cizinci, ale i pro 15 % dotazovaných českých návštěvníků to byla první návštěva Krkonoš,“ říká ředitel Správy KRNAP Robin Böhnisch.

Krkonoše jsou, podle výsledků šetření, cílem zejména relaxačních pobytů a dovolených, nebo pobytů v rámci tzv. aktivní dovolené (sport je cílem návštěvy národního parku zejména v zimě a v létě). „Pro 90 % návštěvníků Krkonoš je hlavní aktivitou horská turistika, a to pěší turistika, resp. běžky v zimním období. Jejich výlety jsou často spojené s navštěvováním určitých přírodních památek, jako jsou skalní útvary, vyhlídky, hory, prameny, apod. Mimo zimní sezónu doplňuje pěší turistiku v Krkonoších – více než desetinou návštěvníků – také cykloturistika,“ doplnil koordinátor výzkumu za Správu KRNAP Jakub Kašpar

V Krkonoších se téměř tři čtvrtiny návštěvníků orientují podle značení turistických tras. Mapové podklady v elektronické podobě ve svém mobilním zařízení má a v Krkonoších využívá téměř polovina návštěvníků. S pomocí klasických papírových map se v Krkonoších orientují dvě pětiny návštěvníků. Z výzkumu se zdá, že význam elektronických map roste. Papírové mapy mají ale stále své nezpochybnitelné místo, což zjevně bude pokračovat i v budoucnu, protože ne všude je k dispozici dostatečně silný mobilní signál a ne každý má k dispozici neomezená mobilní data.

Přes hranici KRNAP/KPN se chystá při svém aktuálním pobytu v KRNAP/KPN pouze menší část návštěvníků, a to většinou na kratší část cesty – pouze čtvrtina z české na polskou stranu a třetina z polské na českou stranu. Dvě třetiny návštěvníků Krkonoš zde také přenocují. Celková průměrná délka pobytu v Krkonoších pak vychází na zhruba 3,5 dne.

Celkové výdaje spojené s návštěvou Krkonoš (útraty během pobytu a spojených přímo s pobytem v Krkonoších) se pohybují v průměrné výši 749 Kč na osobu a den. Rozhodujícími položkami jsou stravování (29 %), ubytování (27 %) a PHM/doprava (24 %). Znamená to, že návštěvníci obou Krkonošských národních parků (bez započítání návštěvníků ochranných pásem) přináší ročně regionu 5,2 miliardy Kč, z toho 4 miliardy na české straně a 1,2 miliardy v přepočtu na Kč na straně polské.

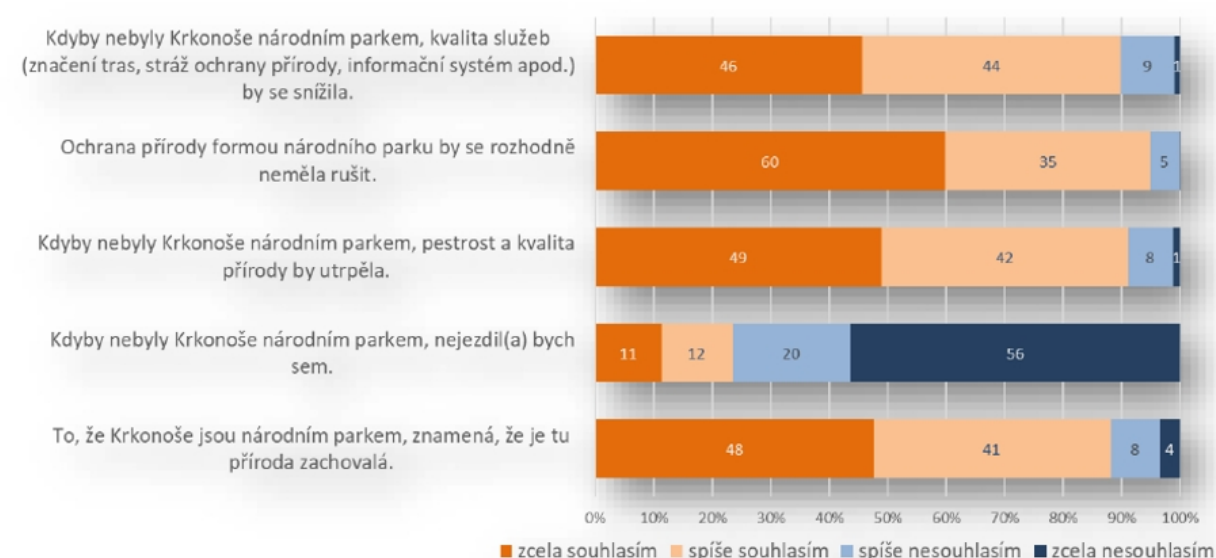
Většina návštěvníků na dotaz nedokázala jmenovat žádné problematické aspekty své návštěvy národního parku. Když už na nějaké přišli, pak se jednalo o vysoké ceny (19 %) a stav silnic v Krkonoších (8 %). Naopak nejpozitivněji hodnotí návštěvníci stav přírody a krajinný ráz, ale také kvalitu ovzduší. Spokojenost je i s turistickým značením, poskytovanými službami, stavem turistických cest a naučných stezek. Určitá menšinová kritika se objevuje u hodnocení

celkové infrastruktury a vybavenosti lokalit, resp. u hodnocení stavu a množství odpočívadel, ale i u těchto aspektů převažují kladná hodnocení.

Skutečnost, že na území Krkonoš se nachází národní park, resp. parky (KRNAP/KPN) je všeobecně velmi dobře známá – uvědomuje si to 97 % dotázaných návštěvníků. Podle dotázaných by se ochrana přírody Krkonoš formou národního parku rozhodně neměla rušit. Kdyby Krkonoše nebyly NP, úroveň služeb by se podle dotazovaných snížila a pestrost a kvalita přírody by utrpěla. Skutečnost, že je v Krkonoších příroda zachovalá, je dle nich zásluhou toho, že je součástí NP. Dokonce čtvrtina návštěvníků říká, že kdyby Krkonoše nebyly NP, nejezdili by sem.

Graf č. 21 – Postoj k národnímu parku v Krkonoších

Q12c: Přečtu Vám teď několik výroků a Vy mi, prosím, ke každému z nich řekněte, zda s ním velmi souhlasíte, spíše souhlasíte, spíše nesouhlasíte, nebo vůbec nesouhlasíte.

Kdybychom tuto skupinu respondentů (kteří by do Krkonoš nepřijeli, pokud by Krkonoše nebyly národním parkem) analyzovali detailněji a vyjádřili hypotetický úbytek jejich výdajů spojených s nerealizovanou cestou a pobytem v Krkonoších, teoretická celková „ztráta“ cestovního ruchu by byla za rok na české straně ve výši téměř 1 miliardy Kč (445 mil. Kč s vyšší pravděpodobností – „velmi pravděpodobně by nepřijeli“ + 530 milionů za ty, kteří by „spíše nepřijeli“). V oblasti ubytování by tento „výpadek“ byl zhruba 225 mil. Kč a za stravování přes 260 mil. Kč. Na polské straně by tato teoretická ztráta činila ročně zhruba čtvrt miliardy Kč (100 mil. Kč + 160 mil. Kč), a to v oblasti ubytování necelých 80 mil. Kč a ve stravování přes 70 mil. Kč.

Návštěvníci Krkonoš se dělí do dvou stejně velkých skupin. Podle první skupiny by se ochrana Krkonoš měla zachovat v rozsahu a intenzitě asi takové, jaká je dnes. Druhá skupina je pro ještě o něco vyšší ochranu Krkonoš.

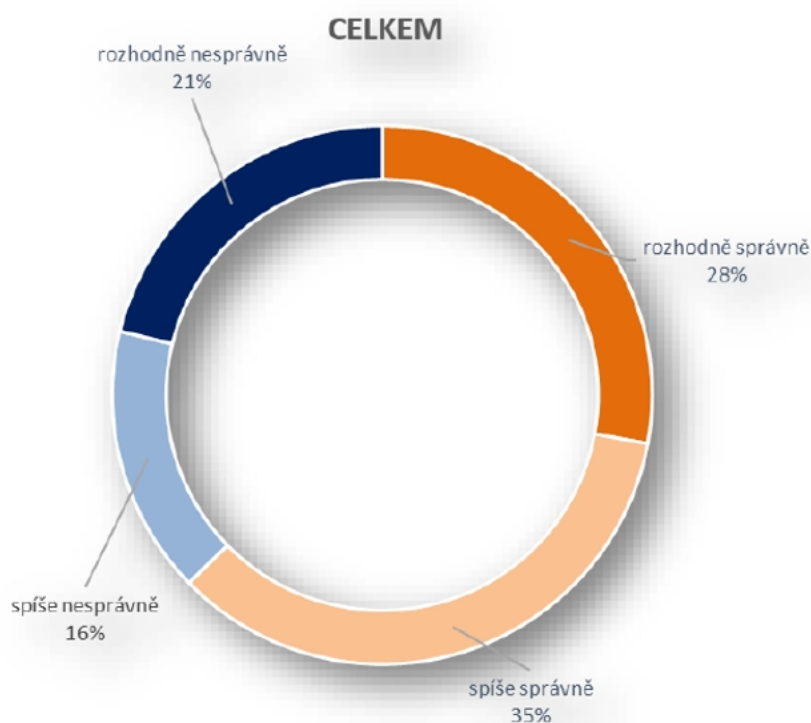
Mezi návštěvníky Krkonoš převažují zastánci omezování tras a cest pro čtyřkolky a skútry, omezování rekonstrukcí do podoby, která neodpovídá původní podobě nemovitostí. Z výzkumu nelze vyhodnotit, zda návštěvníci ve svých odpovědích dokáží rozlišit vlastní území národního parku od ochranných pásem, v nichž leží většina krkonošských obcí. Je ovšem zřejmé, že kvalita architektury je pro ně důležitým aspektem. Pro nás bylo poněkud překvapivé,

že poměrně významná (25 %) skupina dotazovaných by uvítala další rozšíření počtu lanovek na území národního parku. Co by se naopak dle názoru návštěvníků rozšiřovat nemělo je počet turistů v NP. Celých 22 % respondentů by se dokonce klonilo k tomu, aby se počet turistů do budoucna omezil.

Potencionální zavedení vstupného do KRNAP ve výši 30 Kč na osobu a den by podpořily téměř dvě třetiny návštěvníků (64 %). Naopak jasný nesouhlas s případným zavedením vstupného vyjádřila pětina návštěvníků. Zajímavé je, že podpora vstupného roste nejen s věkem, ale také s frekvencí návštěv. Tedy čím častěji a déle lidé do Krkonoš jezdí, tím jsou ochotnější za vstup do národního parku platit.

Graf č. 23 – Vstupné do KRNAP - celek

Q20: V některých národních parcích ve světě je vybíráno vstupné, z něhož se hradí opravy a značení cest, odpočívadla apod. Myslíte si, že by takové vstupné ve výši 30 Kč za osobu a celodenní vstup bylo i pro KRNAP ...

Terénní výzkum prováděla společnost MindBridge Consulting Praha na území Krkonošského národního parku i Karkonoského Parku Narodowego od července 2018 do června 2019. Výzkum zahrnul 1 200 respondentů, z toho 900 na české a 300 na polské straně hranice. Výzkum byl součástí projektu Společný přístup k péči o Krkonošský národní park, který podpořila Evropská unie v rámci programu Interreg V-A Česká republika – Polsko.

Grafická zpracování výsledků výzkumu najdete v příložené závěrečné zprávě, která je rovněž ke stažení na webu Správy KRNAP na adrese: <https://www.KRNAP.cz/spolecny-pristup-k-peci-o-krkonosky-narodni-park/>

Cenu ředitele Správy KRNAP za rok 2019 získalo devět oceněných

Při v pořadí desátém předávání Cen ředitele Správy KRNAP¹ se laureáty stalo devět význačných osobností či institucí, které přispěly k rozvoji Krkonoš a povědomí o našich horách. Jsou jimi pedagožka Hana Jůptnerová (in memoriam), bývalé pracovnice Správy KRNAP Růžena Štěpánková a Eva Kalášová, speleolog Radko Tásler, bývalý šéfredaktor časopisu Krkonoše Jiří Sehnal, náčelník Horské služby Krkonoše Adolf Klepš (in memoriam), Karkonoski Park Narodowy, lesník a propagátor rohačkových jízd Josef Tylš (in memoriam) a hudebník Radek Hanuš.

Smyslem tohoto ocenění je vyzdvihnout lidi, kteří svým životem a prací znamenají či znamenali přínos pro Krkonoše. „Letos se nám sešly velmi kvalitní nominace. Již loni jsme si řekli, že je škoda každý rok vybrat jen pět laureátů, když osobností, které by si toto ocenění zasloužily, je mnohem více. I letos jsme se s ostatními členy Výboru² rozhodli dát ocenění devět, osmi osobnostem a jedné instituci,“ říká ředitel Správy KRNAP Robin Böhnisch. Nominace laureátů Ceny ředitele Správy KRNAP posílala v hojných počtech veřejnost. V letošním roce Výbor vybíral ze tří desítek návrhů.

Laureáti, resp. jejich zástupci převzali z rukou ředitele Správy KRNAP Robina Böhnische ceny v podobě Krakonoše. Ty vyrobil jako drátěné plastiky Ladislav Šlechta z Harrachova technikou smyček. Předlohou mu bylo nejstarší vyobrazení Krakonoše tak, jak jej známe z Hellwigovy mapy Slezska z roku 1561. K výrobě jedné sošky bylo zapotřebí přibližně 30 metrů železného taženého žíhaného drátu, který musí být pro potřeby pletení tvárný a měkký. Výroba jednoho Krakonoše zabrala více než 30 hodin.

Krátké videoportréty všech oceněných najdete na <https://youtu.be/r4fGbwcFgAHk>

Cenu ředitele Správy KRNAP již obdrželi:

za rok 2010: Josef Fanta, významný odborník na problematiku lesa

Pavel Klimeš, krajinný ekolog

Valerián Spusta, lavinový specialista a dlouholetý horský záchranář

Jiří Bruník, in memoriam, fotograf Krkonoš

za rok 2011: Marie Kubátová, spisovatelka

Theodor Lokvenc, významný lesnický odborník

Jiří Havel, fotograf

Oldřich Lábek, in memoriam, lesník, bývalý ředitel Správy KRNAP

za rok 2012: Miroslav Klapka, první ředitel Správy KRNAP

¹ Cena ředitele Správy Krkonošského národního parku vyzdvihuje osobnosti, které svou prací, výkony či občanskými aktivitami představují či představovaly významný přínos pro Krkonošský národní park či Krkonoše jako region.

² Výbor Ceny ředitele Správy KRNAP se skládá z vedoucího oddělení styku s veřejností (Radek Drahný), náměstka ředitele (Jakub Kašpar), předsedy Svazku měst a obcí (Jan Sobotka) a zástupce Horské služby Krkonoše (Pavel Jirsa).

- Miroslav Chadim, bývalý člen Horské služby
Čestmír Klos, novinář a bývalý redaktor časopisu Krkonoše
Josef Šourek, in memoriam, botanik
- za rok 2013: Jana a František Tauchmanovi, vedoucí folklorního souboru Špindleráček
Jaroslav Koldovský, dlouholetý člen Horské služby Krkonoše
Jan Štursa, botanik a bývalý ředitel Správy KRNAP
Otokar Štětka, in memoriam, první náčelník Horské služby Krkonoše
- za rok 2014: Jan Vaněk, zoolog
Slávka Hubačíková, lidová vypravěčka
Jaroslav Hovorka, bývalý člen Horské služby
Jan Materna, zoolog
Jiří Novák, in memoriam, bývalý ředitel Správy KRNAP
- za rok 2015: Jan Jeník, botanik
Josef a Jarmila Waldmannovi, organizátoři kulturního dění v Pasekách nad Jizerou
Milena Kociánová, geobotanička
Roman Odvárko, dlouholetý člen Horské služby Krkonoše
Vladimír Šatný, in memoriam, bývalý vedoucí odboru ochrany přírody Správy KRNAP
- za rok 2016: Petr Kadleček, lesník
František Krahulec, botanik
Miroslav Kubát, starosta Jablonce nad Jizerou
Tomáš Filka, dlouholetý člen Horské služby Krkonoše
Josef Sekyra, geolog, in memoriam
- za rok 2017: Antonín Jurásek, lesník
Miloslav Bartoš, historik
Jiří Dunka, bývalý náčelník Horské služby Krkonoše
Aleš Suk, pedagog
Jan Messner a Štefan Spusta, in memoriam, bývalí členové Horské služby
- za rok 2018: František Jirásko, historik
Alfréd Pucher, strážce KRNAP
Petr Miles, přírodovědec, in memoriam
Antonín Tichý, sběratel a historik
Irena Bělochová, dokumentátorka
Přemysl Kovářík, člen Horské služby Krkonoše
Martin Maček, hospodář, in memoriam
Jan Luštinec, historik

Loňská kampaň *Není zvěř jako zvěř* je Zlatá pecka

Petlahvoň odhozenec, sáčkovec šustilka, vlhčenec ubrouskový a obalík sušenkovitý z čeledi Odpadkoušovitých si v loňském roce získaly pozornost nejenom veřejnosti a médií, ale i odborníků. Ti naší kampani *Není zvěř jako zvěř* včera při slavnostním vyhodnocení soutěže kreativity v reklamě udělili ocenění Zlatá pecka, které udělují tomu nejlepšímu z české a slovenské reklamy za uplynulé období.

Krkonoše patří³ mezi nejnavštěvovanější národní parky na světě. Negativními dopady takto enormního zájmu turistů je ale množství odpadků, které po sobě v národním parku zanechávají. Proto se Správa KRNP v loňském roce – i s pomocí kampaně *Není zvěř jako zvěř* – rozhodla vyhlásit boj tomuto nešvaru. Cílem dvouměsíční kampaně bylo upozornit návštěvníky parku, aby dbali na to, že po nich nesmí zůstat odpadky. Příroda si s nimi totiž sama poradit nedokáže. Nejčastějšími odpadky, které v parku po návštěvě lidí zůstávají, jsou PET lahve, obaly od sušenek, igelitové sáčky, vlhčené ubrousky, plechovky nebo nedopalky cigaret. Jejich doba rozkladu je podle druhu od 15 až do 250 let. Zatímco u některých druhů odpadků téměř všichni víme, že se budou rozkládat desítky až stovky let (jako například PET lahve), u jiných je to pro mnohé možná překvapení. Takovým odpadem jsou třeba vlhčené ubrousky, které jsou vyráběny z umělé textilie, proto se nerozpadnou stejně rychle jako toaletní papír, ale až za několik set let.

Inspirací pro kampaň, ve které různé druhy odpadků dostávají rodové a druhové jméno, kterými se běžně označují zvířata nebo rostliny, byly pro tvůrce kampaně z agentury Remmark, a. s., která vyhrála výběrové řízení, především pozoruhodné názvy fauny a flory krkonošské přírody. Odpadky v krkonošské přírodě se s určitou mírou nadsázky stávají invazivními druhy, pro které realizátoři kampaně identifikovali novou čeleď – čeleď odpadkoušovitých.

Popis kampaně najdete na stránkách soutěže Zlatá pecka – <http://zlatapecka.cz/detail/8318-neni-zver-jako-zver>

Realizace kampaně *Není zvěř jako zvěř* byla součástí projektu Partner KRNP podpořeného z Evropského fondu pro regionální rozvoj.

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKRACZAMY GRANICE
2014–2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

Otevřeli jsme novou Vřetenovčí Hravou naučnou stezku u Janských Lázní

Správa Krkonošského národního parku otevřela novou Vřetenovčí Hravou naučnou stezku na hřebenové cestě mezi Janskými Lázněmi a Svobodou nad Úpou. Na každé ze sedmi zastávek je informační tabule a jednoduchý herní prvek určený dětem. Stezka je zaměřená na drobného plže vřetenovku krkonošskou, který žije jen v Krkonoších. Smyslem tohoto typu naučné stezky je přitáhnout pozornost rodin s dětmi a nalákat je mimo nejvíce ohrožená místa v Krkonoších.

³ V roce 2018 navštívilo Krkonošský národní park a jeho ochranné pásmo téměř 3,8 milionu lidí.

Z projektu Usměrnění návštěvnosti vzhledem k zájmům ochrany přírody – IV. etapa (Registrační číslo projektu: CZ.05.4.27/0.0/0.0/17_078/0005173) podpořeného Evropskou unií prostřednictvím Operačního programu Životní prostředí vybudovala Správa KRNAP nový typ naučné stezky. „Stezka je zaměřená na drobného plže vřetenovku krkonošskou, který se vyskytuje jen v Krkonoších a nejčastěji právě na nedaleké Janské hoře,“ říká ředitel Správy KRNAP Robin Böhnisch. Návštěvníci stezky se dozvědí zajímavosti o prostředí, ve kterém žije, o jeho rozmnožování a jak se dostal z Alp do Krkonoš. „Interpretace vzácných a ohrožených druhů je jedním z úkolů ekologické výchovy Správy KRNAP, protože právě tyto druhy jsou jedním z předmětů ochrany přírody KRNAP,“ dodal ředitel.

Na každé zastávce je dřevěná informační tabule a také jednoduchý tematický herní prvek (hra, hádanka nebo kvíz), který přiblíží vřetenovku i laikům. Na poslední zastávce je 100× zvětšená vřetenovka, se kterou se děti mohou vyfotografovat a snímek sdílet s kamarády. Některé herní prvky vyžadují spolupráci rodičů a dětí.

Vřetenovčí Hravá naučná stezka vede po zeleně značené turistické cestě po hřebeni mezi Janskými Lázněmi a Svobodou nad Úpou nedaleko penzionu Duncan. Měří necelý kilometr a je sjízdná i pro kočárky. Nabízí pohyb, pobavení a poučení pro rodiny s dětmi v místech, kde není horská příroda extrémně ohrožená návštěvností. „Ukážeme návštěvníkům, že Krkonoše nejsou jen tundra na hřebenech, ale mohou strávit příjemné chvíle s rodinou i v nižších částech hor,“ doplnil Böhnisch. „Do začátku letní sezóny přibudou podobné Hravé stezky například na vrcholu Černé hory, Hnědém vrchu a Pláni nad Špindlerovým Mlýnem“, doplnil vedoucí pracoviště ekologické výchovy Správy KRNAP Michal Skalka.

Trasa Vřetenovčí HNS: <https://mapy.cz/s/gohefajesa>

EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Operační program Životní prostředí

Skútry řádily v 1. zóně KRNAP

Strážci Správy KRNAP zaregistrovali skupinku skútrů, resp. terénních motocyklů na pásech, která si vyrazila užít nový sníh do nejcennějších partií Krkonošského národního parku. Jaké bylo jejich překvapení, když na konci jejich řádění čekali policisté a strážci, kteří s nimi zahájili správní řízení.

„Projeli prakticky celé Krkonoše, rozjezdili ty nejcennější lokality národního parku. Hrubě narušili ochranu I. zóny KRNAP a ohrožovali mimo jiné i hnízdiště sokola stěhovavého a zimoviště tetřívka obecného,“ říká ředitel Správy KRNAP Robin Böhnisch. V průběhu celého dne nám na pohotovostní telefonní číslo Správy KRNAP volali zoufalí a rozčilení boudaři i místní obyvatelé, kteří hlásili pohyb této skupiny. Ani otrlí strážci dosud nic takového nezažili. Sociální sítě zaplnily fotografie a videa lidí, kteří se s nimi na cestách setkali. Strážci s policisty jednoho přestupce zastihli a ztotožnili u Luční boudy. Ve spolupráci s policií se pak zbytek skupiny podařilo zajistit v okamžiku, kdy se svou zběsilou jízdou končili a přijížděli na parkoviště. Správa KRNAP se všemi přestupci zahájila správní řízení. Zároveň předáváme podnět Policii ČR pro podezření porušení podmínek nouzového stavu a zákazu překračovat státní hranici. „Velmi si ceníme aktivní součinnosti všech oddělení Policie ČR, díky nimž se podařilo přestupce chytit prakticky přímo při činu,“ dodal Böhnisch.

Na čerstvý sníh vyrazili i mnozí lyžaři, kteří si z nejpřísněji chráněných lokalit Krkonoš – z Kotle a Obřího dolu – vytvořili lyžařský areál. I v tomto případě shromažďujeme důkazy pro zahájení správních řízení.

Pokuty, které pachatelé přestupků dostávají, nejsou příjmem Správy KRNAP. Polovina jde obci, na jejímž katastru se přestupek stal (obec jej musí použít na zlepšení kvality života v obci) a druhá polovina jde Státnímu fondu životního prostředí, který zajišťuje financování projektů jako například Zelená úsporám či Dešťovka.

Krkonošskému národnímu parku je 57 let

Snaha generací odborníků a vědeckých institucí o vyhlášení Krkonoš národním parkem slavila úspěch v pátek 17. května 1963, kdy byl oficiálně vyhlášen Krkonošský národní park. Tento krok logicky navazoval na vyhlášení Karkonoského Parku Narodowego na polské straně hor o čtyři roky dříve (1959).

„Jedinečnost Krkonoš si uvědomovali naši předci dávno před vyhlášením národního parku. Hrabě Jan Nepomuk Harrach zřídil už počátkem 20. století v Labském dole první přírodní rezervaci. Tam, kde i dnes je nejpřísněji chráněná příroda, vzniklo už v 50. letech osm státních přírodních rezervací. A nakonec úsilí odborníků bylo korunováno vyhlášením Krkonošského národního parku,“ říká Robin Böhnisch, ředitel Správy KRNAP. „Moji kolegové i jejich předchůdci se za dobu existence národního parku museli vypořádat s mnohými překážkami jak přírodními, tak administrativními. Je dobře, že v regionu existuje shoda na tom, že zdejší příroda je jedinečná a je třeba ji i náležitě chránit,“ dodal Böhnisch.

Správa KRNAP se snaží zachovat nebo zlepšit přírodní prostředí našeho nejstaršího národního parku. Přispívají k tomu i dlouhodobé ochranné aktivity Správy KRNAP. Díky možnosti čerpat evropské dotace se Správě KRNAP navíc daří směřovat finanční prostředky do rozvoje turistické infrastruktury, oprav komunikací či do ochranných opatření.

Krkonošský národní park byl vyhlášen především na ochranu jedinečné arko-alpínské tundry na hřebenech, výrazné stopy zalednění a drsného klimatu, subarktických rašelinišť, rozsáhlých lesních porostů a horských květnatých luk. Ochranu si zaslouží pozůstatky vlivu skandinávského ledovce (glaciální reliкty), jako například všivec krkonošský, vrba laponská nebo slavík modráček tundrový, jehož izolovaná populace hnízdí právě na hřebenech Krkonoš. Unikátem je také například endemické společenstvo – morušková kleč.

Navštivte novou naučnou stezku Svobodský kras

Jedním z málo známých fenoménů Krkonoš je tzv. Svobodský kras, jehož součástí je Medvědí jeskyně s jedinečnými nálezy zkamenělin. Návštěvníci Krkonoš se nyní mohou vydat po nové tematické naučné stezce. Smyslem tohoto typu turistické infrastruktury je přitáhnout pozornost návštěvníků k méně známým a turismem méně ohroženým místům v Krkonoších.

Z projektu Usměrnění návštěvnosti vzhledem k zájmům ochrany přírody – IV. etapa (Registrační číslo projektu: CZ.05.4.27/0.0/0.0/17_078/0005173) podpořeného Evropskou unií prostřednictvím Operačního programu Životní prostředí vybudovala Správa KRNAP nové návštěvnické místo s lavičkami a cedulemi s informacemi o vápenci, jeho vlivu na okolní přírodu, zpracování a využití. Druhým tématem stezky je Medvědí jeskyně, u které se našly kosti medvěda hnědého a mnoho kostiček netopýrů. Tím je Medvědí jeskyně nejbohatším paleontologickým nalezištěm v Krkonoších.

„Chceme návštěvníkům ukázat málo známé, ale pěkné místo s krásným příběhem. Vápenec byl důležitý pro lidi v okolních vesnicích, protože se z něj pálilo vápno potřebné na stavbách. Dnes se jedná o lokality s výskytem vzácných – na vápenec vázaných – druhů rostlin a živočichů,“ říká ředitel Správy KRNAP Robin Böhnisch. „Krkonoský národní park není pouze o ochraně přírody, ale i historii Krkonoš. Proto v interpretaci místa nemůžeme pominout i lidský faktor,“ dodal ředitel.

„Informační cedule vznikaly ve spolupráci s Českou speleologickou společností Albeřice. Texty jsme připravili tak jednoduché, aby byly srozumitelné i pro laiky. Pro toho, kdo se chce dozvědět víc, jsou doplněny QR kódy, které skrývají další informace,“ doplňuje vedoucí pracoviště ekologické výchovy Správy KRNAP Michal Skalka. „Dlouhé a složité texty návštěvníky spíše odrazují a čte je málokdo. Nechtěli jsme ale ochudit více zvědavé o další zajímavosti,“ dodal Skalka.

Návštěvnícké místo Svobodský kras přitahuje turisty tam, kde jich je méně než na hřebenech. Okolí není tak citlivé na poškození, jako krkonosská tundra na hřebenech hor. Je vhodným cílem pro odpolední nedělní vycházku. Má dvě části – jedna je u Medvědí jeskyně, a je vybavená i turistickým přístřeškem. Druhá část je na opačné straně pahorku. Od Medvědí jeskyně k ní vede pěšina s orientačními značkami. Od nádraží ve Svobodě nad Úpou, kde je možné zdarma parkovat, je po žlutě a zeleně značené turistické cestě vzdálená asi 1 km a návštěvníci vystoupají asi 120 m.

Návštěvnícké místo Svobodský kras: <https://mapy.cz/s/gozehoseto>

EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Operační program Životní prostředí

Návštěvníci i tetřívka dostali nad Pecí pod Sněžkou novou hravou naučnou stezku

Správa Krkonoského národního parku otevřela na Hnědém vrchu novou hravou naučnou stezku zaměřenou na tetřívka. Návštěvníkům na ní nabízí jen málo vědeckých informací, ale hodně zábavy v sedmi jednoduchých aktivitách. V Krkonoších žije nevíce tetřívků v České republice, i zde je ale na pokraji vyhynutí.

Tetřívčí Hravá naučná stezka je už druhou stezkou tohoto typu, kterou Správa KRNAP vyrobila a instalovala z projektu Usměrnění návštěvnosti vzhledem k zájmům ochrany přírody – IV. etapa (Registrační číslo projektu: CZ.05.4.27/0.0/0.0/17_078/0005173) podpořeného Evropskou unií prostřednictvím Operačního programu Životní prostředí. „Podobně jako nedávno otevřená Vřetenovčí Hravá naučná stezka nad Janskými Lázněmi nebo Jelení nad Špindlerovým Mlýnem představuje i tato stezka jedinečného živočicha, který je v Krkonoších doma,“ říká ředitel Správy KRNAP Robin Böhnisch. Dále pokračuje: „Tetřívka žije v České republice jen v Krkonoších, na Šumavě a v Krušných horách. Všude ale rychle mizí. Je nutné, aby návštěvníci tam, kde žije, zůstávali na cestách. Tato stezka je na cestě udrží.“

Na stezce se rodiny s dětmi dozvědí, jak plachý tetřívka vypadá, proč je tetřívčí slepička na rozdíl od kohoutka nenápadná, co tetřívci jedí a co jí zase tetřívky, a jak může každý návštěvník a obyvatel Krkonoš rychle ubývajícímu tetřívku pomoci. Na stezce nechybí panel s bludištěm, ve kterém si mohou děti s rodiči zasoutěžit, kdo proběhne trasu nejrychleji, skládací potravní pyramida i tzv. „kuličkolam“. V něm jde o to, aby hráč „nakrmil“ kuličkou tetřívka co nejrychleji. Návštěvníci budou také tetřívka hledat. „Kolem nás je strašně moc informací. Co ale na lidi působí víc, jsou emoce. Ty jsme na této stezce schovali do her,“

komentuje působení Správy KRNAP na návštěvníky vedoucí pracoviště ekologické výchovy Správy KRNAP Michal Skalka.

Tetřívčí Hravá naučná stezka měří 900 metrů, vede od nejvyšší krkonošské rozhledny na Hnědém vrchu k Liščí louce a je vhodná i pro kočárky, které lanovka dopraví bez problémů. Stezku můžete navštívit kdykoliv, sedačková lanovka z Pece pod Sněžkou na Hnědý vrch pojede od 1. července 2020 denně až do konce prázdnin.

Trasa Tetřívčí HNS: <https://mapy.cz/s/getuzahafa>

EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Operační program Životní prostředí

Nová zonace KRNAP začne platit 1. července

Ministr životního prostředí Richard Brabec podepsal novou vyhlášku o vymezení zón ochrany přírody Krkonošského národního parku. Ta vstoupí v platnost 1. července 2020.

„Nová zonace Krkonošského národního parku je završením tříleté práce nejen v KRNAP, ale ve všech národních parcích. Mé díky proto patří odborníkům, starostům, úředníkům na správách parků i na ministerstvu, kteří zvládli proces přípravy, stovky jednání, seminářů i samotného schvalování zonací v Radách jednotlivých národních parků. Díky naší novele zákona o ochraně přírody a krajiny z dubna 2017 budou nové zonace platit po dobu 15 let. Příroda tak dostane čas ukázat svou sílu bez našich zásahů a teprve pak naši nástupci vyhodnotí možné úpravy a změny zonací. Běžného návštěvníka to při jeho výletech nijak neovlivní, zonace především určují, jak o danou lokalitu mají správy našich 4 národních parků pečovat. Věřím, že i do KRNAP přinese nová zonace stabilitu, kterou naše národní parky pro svůj rozvoj i dobré vztahy v regionu nezbytně potřebují,“ uvedl dnes ministr Brabec.

Nová zonace pro příštích 15 let určuje, které části národního parku budou ponechány samovolnému vývoji a v kterých budou naopak probíhat zásahy s cílem obnovy poškozených ekosystémů směrem k přirozenému stavu či ve snaze zachovat a zlepšovat stav biotopů významných pro zachování biodiverzity, tedy především krkonošských luk. „Stará a nová zonace jsou vlastně dvě úplně odlišné věci, spojuje je jen stejné označení,“ říká ředitel Správy KRNAP Robin Böhnisch. „Tři dosud číslované zóny, lišící se svojí přírodovědnou hodnotou a kombinující pravidla péče o přírodu s nejrůznějšími regulacemi, se změní na zcela jinak pojatou zonaci managementovou. Ta stanoví pravidla péče o přírodu ve čtyřech nově definovaných zónách s ohledem na jejich cíl. Omezení pro činnosti v národním parku už neřeší zonace, ale pravidla daná přímo v zákoně jednak pro celé území národního parku a jednak speciálně pro území mimo zastavěné části obcí a zastavitelná území obcí,“ upřesnil ředitel. Nová zonace neobsahuje žádná omezení regulující pohyb osob na území národního parku. Návštěvnost území bude regulována vymezením tzv. klidových území, která mají chránit nejzranitelnější biotopy a druhy před nadměrnou a neusměrněnou návštěvností. Klidových území je navrženo osm, ale k 1. červenci 2020 zatím vstupují v platnost jen tři – dvě největší v hřebenových partiích Krkonoš a jedna na vrcholu Světlé a Černé hory. Jde o lokality, kterých se dotýká především letní návštěvnická sezóna. Ostatní budou vyhlášeny v dalších měsících. „Klidová území se nevyhlašují na 15 let jako zonace, po dohodě v Radě KRNAP mohou zanikat či vznikat nová podle potřeby ochrany biotopů nebo druhů takříkajíc operativně a kdekoliv v parku bez ohledu na zóny,“ doplnil Robin Böhnisch. Nová zonace a klidová území se netýkají ochranného pásma.

Nová managementová zonace neboli zonace péče, je přímo podřízená cílům jednotlivých zón. Ty asi nejlépe definují přímo jejich názvy. Cílem přírodní zóny, která se vymezuje na plochách, kde převažují přirozené ekosystémy, je tyto ekosystémy ponechat jejich přirozenému vývoji bez rušivých zásahů. Nová přírodě blízká zóna pak zahrnuje člověkem částečně pozměněné ekosystémy s cílem postupně pomoci přírodě dosáhnout stavu jako v zóně přírodní. V budoucnu, po dosažení odpovídajícího stavu, pak mohou být části této zóny převedeny do zóny přírodní. Zóna soustředěné péče o přírodu má cíle dva. Sem jsou zařazeny člověkem velmi pozměněné ekosystémy – především nestabilní, člověkem na místě původních bučin vysázené smrkové porosty, které bude třeba přeměnit na smíšené a listnaté lesy a obnovit tak jejich přírodě blízký stav. Součástí této zóny jsou ale i květnaté krkonošské louky, kterou vznikly historicky na místě odlesněných enkláv a které jsou závislé na trvalé péči, bez níž by mnoho rostlinných a živočišných druhů na ně vázaných zaniklo. Cílem této zóny je tyto předměty ochrany zachovat či zlepšit jejich stav, a proto zde bude k typickým činnostem patřit sečení a pastva. Do této zóny budou patřit také lesy, ve kterých je cílem podporovat biodiverzitu. Konečně poslední zóna kulturní krajiny je vymezena na území krkonošských obcí či v jejich sousedství, je určena k trvale udržitelnému rozvoji a jejím cílem je nezhoršit dosaženou kvalitu životního prostředí. Tato zóna je v Krkonoších poměrně malá, protože většina obcí není už od roku 1991 součástí území národního parku, ale nalézá se v ochranném pásmu.

Nová zonace počítá s tím, že zóna přírodní bude mít 7 328,5 ha (20,2 % území KRNAP), zóna přírodě blízká bude mít 8 097,3 ha (22,3 % území KRNAP), zóna soustředěné péče 20 730,3 ha (57,0 % území KRNAP) a zóna kulturní krajiny bude mít 196,1 ha (0,5 % území KRNAP).

S novou zonací se můžete seznámit na oficiálních stránkách Správy KRNAP <https://www.KRNAP.cz/zonace-v-otazkach-a-odpovedich/>. Zde také získáte odpovědi na nejčastější otázky týkající se zonace.

Běžného návštěvníka nová zonace při výletech po Krkonoších neovlivní. Nová, tzv. managementová zonace, směřuje spíše ke správci daného území, tedy k správě národního parku a určuje, jak o danou lokalitu pečovat. Návštěvníky by naopak měla zajímat nová klidová území, kde budou platit podobná omezení jako v současné 1. zóně, zejména tedy zákaz vstupu do volného terénu mimo vyznačené cesty. Z terénu pak postupně zmizí současné cedulky informující o hranicích 1. zóny KRNAP a na patřičných místech je nahradí nové označení klidových území.

Vznikla Jelení hravá naučná stezka Správy KRNAP nad Špindlerovým Mlýnem

Na Přední Planině nad Špindlerovým Mlýnem vyrostla nová hravá naučná stezka zaměřená na největší zvíře, které v Krkonoších můžete potkat – jelena. Návštěvníky nečeká záplava vědeckých informací, ale sedm jednoduchých aktivit, při kterých jelena zažijí. Stezka nabízí lidem zážitky z přírody a poznání, současně je láká do méně navštěvovaných míst Krkonošského národního parku.

„Jelen je majestátní zvíře. V Krkonoších není nijak vzácný, ale každé setkání s ním je pro návštěvníky hor silným zážitkem,“ říká ředitel Správy KRNAP Robin Böhnisch. „Už před lety jsme pro zájemce vytvořili program Jelen – seznamte se, který se stal naším nejúspěšnějším programem pro veřejnost. Věříme, že nová jelení naučná stezka, na které si o něm zazpíváte a na vlastní kůži zažijete, jaké to je, být jelenem, bude stejně populární,“ dodal.

Jelení Hravá naučná stezka je už druhou stezkou tohoto typu, kterou Správa KRNAP vyrobila a instalovala z projektu Usměrnění návštěvnosti vzhledem k zájmům ochrany přírody – IV.

etapa (Registrační číslo projektu: CZ.05.4.27/0.0/0.0/17_078/0005173) podpořeného Evropskou unií prostřednictvím Operačního programu Životní prostředí.

Myslivecká mluva nezná slova: oči, uši, nohy a podobně. Na první zastávce se návštěvníci dozvědí, jak jelena popisují myslivci. Na jiné zastávce je hudební nástroj xylofon a noty na písničku o jelenovi. Jinde se pokusí jelena doběhnout nebo zvednout jeho parohy. „Děti mohou zjistit, zda jsou větší nebo menší než jelen, laň, rys nebo divoké prase“, představuje některé aktivity vedoucí pracovník ekologické výchovy Správy KRNAP Michal Skalka. „Víc než mnoho informací na návštěvníky – hlavně ty malé – působí zážitky,“ zdůvodňuje novou koncepci hravých naučných stezek.

Jelení Hravá naučná stezka je po Vřetenovčím Hravé naučné stezce druhou stezkou tohoto typu v Krkonoších. Láká návštěvníky do méně navštěvovaných míst Krkonošského národního parku, který patří mezi pět návštěvníků nejzatíženějších národních parků na světě. Stezka měří 0,7 km, vede od horní stanice lanovky na Přední Planině (Pláni) k Boudě na Pláni. Je vhodná i pro kočárky a invalidní vozíky.

Trasa Jelení HNS: <https://mapy.cz/s/dusejozoto>

EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Operační program Životní prostředí

Výjimečné přetížení Sněžky si žádá výjimečná opatření

Extrémní a symbol – tato dvě slova zcela vystihují Sněžku. Nejvyšší hora Česka je symbolem pro všechny Čechy. Extrémní je pak z mnoha pohledů. Roční průměrná teplota 0,2 °C a vysoké množství dešťových a sněhových srážek řadí vrchol Sněžky mezi nejextrémnější prostředí u nás. Průměrná denní návštěvnost je rovněž extrémní – dosahuje 5 000 návštěvníků, ve výjimečných případech až dvojnásobek. Tím se vrchol Sněžky stává turismem nejzatíženější přírodní lokalitou u nás. V místech za koridory, vymezujícími prostor pro návštěvníky, zároveň v drsných podmínkách roste řada unikátních druhů rostlin. Tato neudržitelná situace přiměla obě správy národních parků přijmout sérii opatření, která mají zajistit, aby křehká příroda nebyla poškozována.

Návštěvníkům vrcholu byl v minulosti vyhrazen prostor přibližně o velikosti poloviny fotbalového hřiště, kde se mohou pohybovat. Mnozí to ale nerespektují a vstupují na alpské trávníky či lezou po skalách. Proto Správa KRNAP a Dyrekce KPN v letošním roce oddělily prostor přírody od návštěvníků oranžovou ochrannou sítí. Tato metr vysoká síť posílí již v současné době instalované řetězové zábrany, které ale lidé ve velkých počtech překračovali. Oranžová ochranná síť je jasně viditelná a na vrcholu hory opravdu působí nezvykle. Je ale reakcí na dlouhodobé a již naprosto neudržitelné jednání některých návštěvníků. Zároveň budou pro celou letní sezónu vyčleněni strážci, kteří budou celý den na Sněžce dohlížet na dodržování zákonných pravidel. Tato strážní služba bude posilována i o služby s Policií ČR. Zároveň na Sněžce přibýlo 20 laviček na sezení, abychom zvýšili návštěvnícký komfort přímo uvnitř návštěvníckého prostoru.

Zvláštní jehlancovitý tvar 1 603 m vysoké Sněžky vznikl v dobách ledových. V důsledku mrazivého a větrného klimatu tam vznikly mrazem třídné půdy. Kamenné mnohoúhelníky a brázdy, svahové terasy či rozsáhlé kamenné sutě jsou jejich významnými pozůstatky. V minulosti – zejména na východním úbočí Sněžky, na Obřím hřebeni – se staly terčem stavitelů kamenných pyramid (mužiků). Ti tak často nevratně zastavili proces trvající desítky tisíc let. Kromě neživé přírody je Sněžka domovem řady druhů charakteristických pro

severskou tundru a alpínské trávníky. Některé z nich nenajdete nikde jinde na světě. Roste zde rozrazil chudobkovitý, pampeliška krkonošská, jestřábník severský nebo bika klasnatá, lipnice plihá a sítina trojklanná. Na zemi na skalách hnízdí pěvuška podhorní či linduška horská. Kamenné sutě jsou zase domovem lišejníků rodů vousatec, puklérka či šídlovec. Z přírodovědeckého hlediska je přírodní prostředí na Sněžce nenahraditelné a není možné připustit jeho ohrožení a ničení masivním počtem neukázněných návštěvníků.

Zbývající klidová území vstupují v platnost

K dnešnímu dni vstoupilo v platnost posledních pět klidových území. Celkem jich je, s již v červenci vyhlášenými třemi, osm. Jejich smysl je jasný. Mají chránit nejzranitelnější biotopy a druhy před nadměrnou a neusměrněnou návštěvností. Pro návštěvníky Krkonošského národního parku je nejdůležitější vědět, že právě v klidových územích se mohou pohybovat pouze po turistických cestách.

Od 1. července na území KRNAP začala platit tři nová klidová území. Jedná se o dvě největší klidová území v hřebenových partiích Krkonoš a jedno na vrcholu Světlé a Černé hory. Nyní k nim přibyla klidová území Tetřeví Boudy a Lesní bouda, Pomezní hřeben, Přední Rennerovky, Slatinná stráž a Lesní hřeben. Celkem Ministerstvo životního prostředí opatřeními obecné povahy vyhlásilo osm klidových území. Podrobnosti lze najít zde: https://www.mzp.cz/cz/klidova_uzemi_KRNAP

V terénu jsou klidová území vyznačena dvojím způsobem – červeným pásovým značením na stojících stromech (horní pruh kolem celého kmene a druhý spodní jen poloviční – přijde-li návštěvník ke stromu označenému dvěma vodorovnými červenými pruhy, je vše v pořádku a nepřekračuje zákon. Vidí-li pouze jeden pruh, ocitl se v klidovém území a musí je neprodleně opustit) a smaltovými cedulemi na sloupcích při cestách procházejících daným územím. Nejzásadnějším omezením pro návštěvníky v klidových územích je přísný zákaz vstupu do volného terénu mimo značené trasy, stejně jako tomu bylo v dosavadní I. zóně KRNAP.

Pracovníci Správy KRNAP mají nové uniformy

Správa KRNAP po deseti letech užívání stejnokrojevého oblečení v převažující khaki barvě přešla k výstroji nápadnější a modernější. Nové stejnokroje jsou sportovnějšího střihu, jsou vyrobeny z nových funkčních materiálů a mají výraznější barevnost.

Tmavozelené svrchní části a černé kalhoty jsou kombinovány se svítivě žlutozelenými doplňky (především zipy). Trička mají tmavou a světlou variantu. Použité barvy korespondují s barevností loga národního parku. Trika a všechny bundy jsou pro jasnou rozpoznatelnost pracovníků Správy KRNAP označeny logem KRNAP.

Výběrové řízení na dodávku stejnokrojů vyhrála firma Direct Alpine, známý výrobce outdoorového oblečení.

Ohlédnutí za letní turistickou sezónou

S ohledem na jarní situaci s koronavirem mnozí předpovídali, že v průběhu letních měsíců poklesnou počty zahraničních výjezdů a výrazně stoupne návštěvnost českých regionů. Tuto situaci jsme očekávali i v Krkonoších. Čísla, která má Správa KRNAP k dispozici ze svých sčítačů to potvrzují.

Správa KRNAP k monitoringu návštěvnosti zejména hřebenových partií Krkonoš používá automatické sčítače řadu let. Ke sledování pohybu pěších turistů používáme pyroelektrické senzory, tj. technologii založenou na záznamu skokové změny teploty, kterou vyvolá průchod návštěvníka. Celkem je na celém území KRNAP rozmístěno 27 sčítačů Eco-counter.

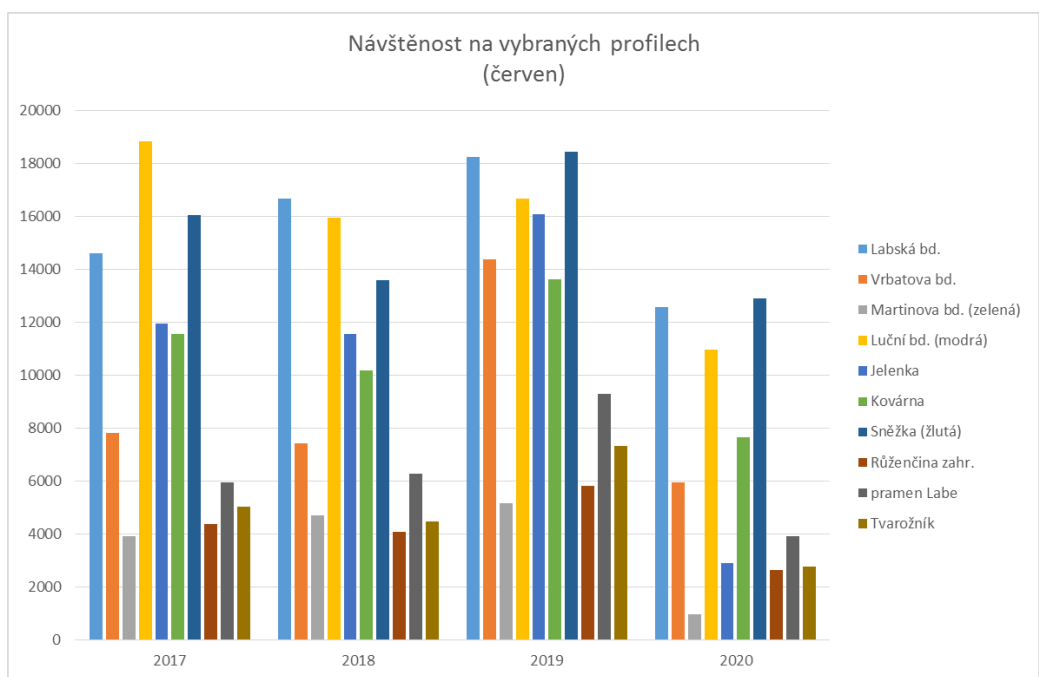
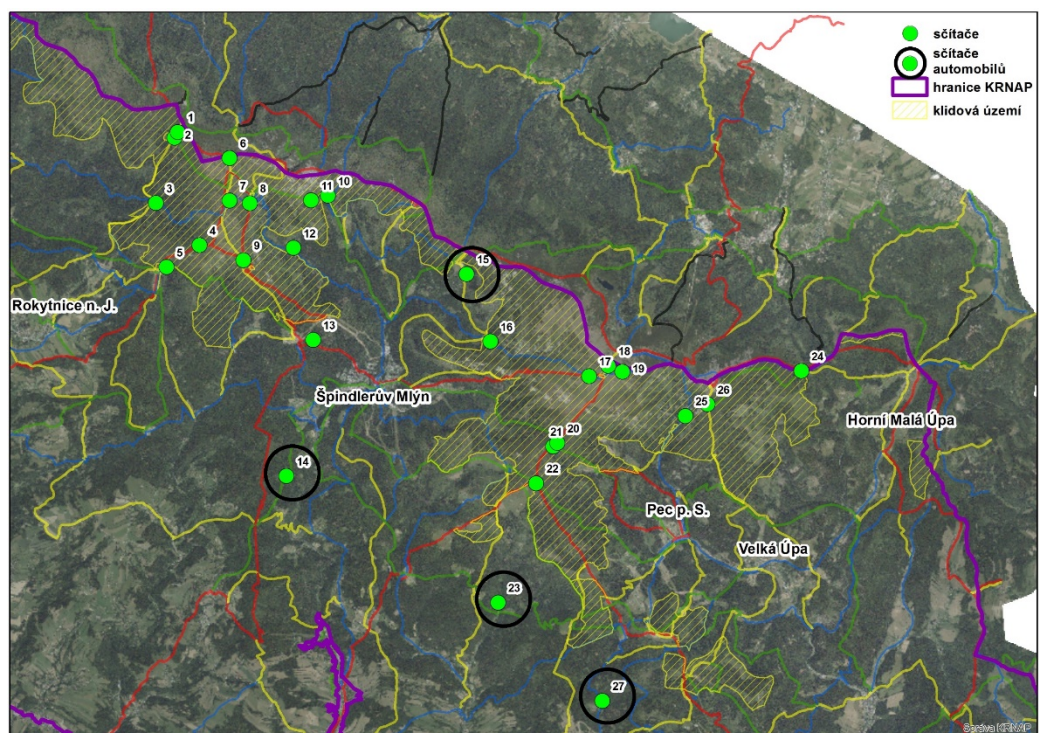
Na meziročním srovnání návštěvnosti na konkrétních místech lze vypožorovat, že začátek letní sezóny – tedy červen – byl slabší, než v minulých dvou letech. Zde lze vydedukovat doznívající obavy veřejnosti z předešlých měsíců karantény a zároveň fakt, že do 13. června byla uzavřená polsko-česká hranice. Červenec naopak znamenal výrazné zvýšení návštěvnosti, jak odborníci predikovali. Zejména nejznámější a nejnavštěvovanější turistické cíle Krkonoš – Sněžka a pramen Labe – zaznamenávaly svoje návštěvnické rekordy. V srpnu se pak Sněžka dostává do měsíčního průměru posledních sezón, ale je patrné zvýšení návštěvnosti lokalit v západních Krkonoších. (vizte grafy níže)

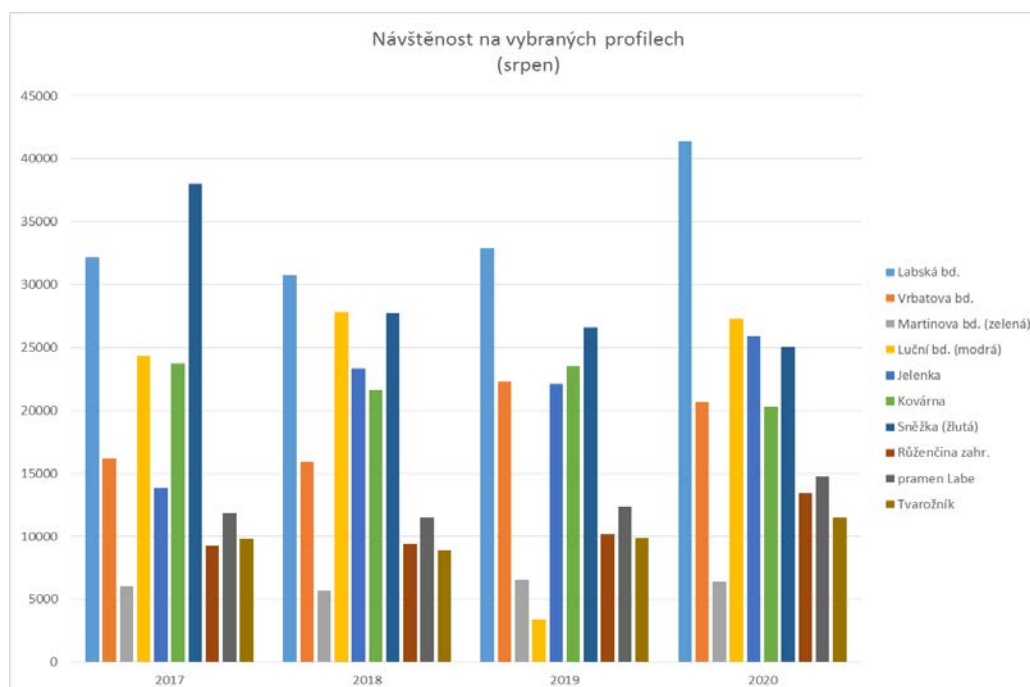
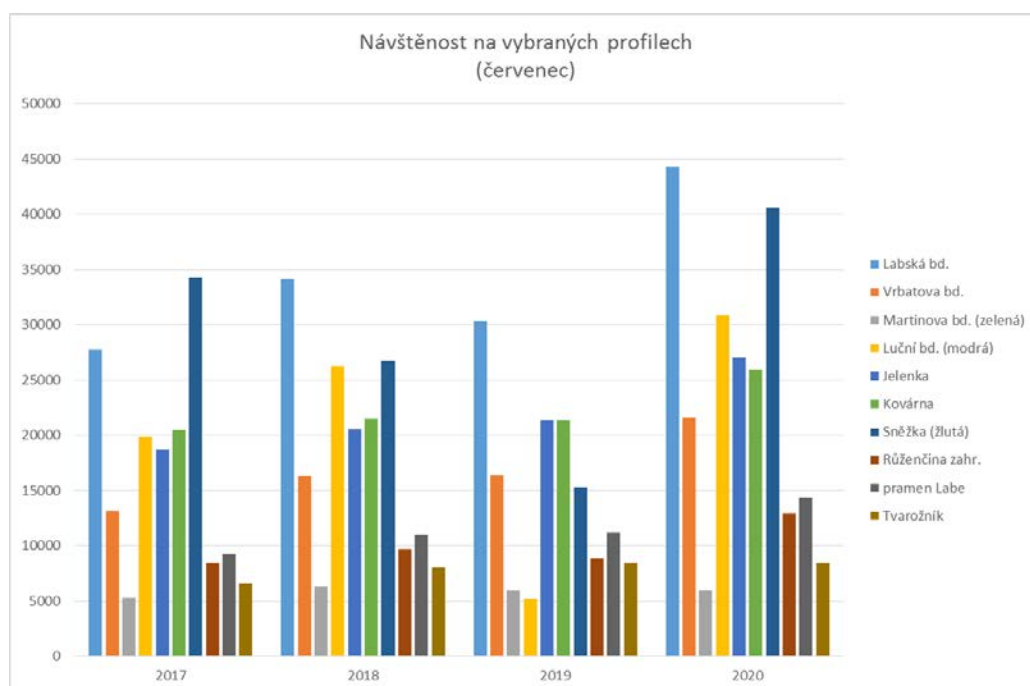
Výjimečná data pak poskytují sčítače instalované na přístupových cestách na Sněžku. Z nich lze vyčíst, že jen po Řetězové cestě, tzv. cikcaku, červeně značené turistické cestě, na Sněžku vystoupalo i více než 5 000 osob denně (12. červen 2020 – 5 195 osob). Celkem v pěti letošních dnech to bylo více než 4 000 osob jen na této jedné cestě. Pokud sečteme všechny přístupové cesty na Sněžku, maxima bylo dosaženo 12. září 2020, kdy sčítače zaregistrovaly 9 400 osob. Zdůrazňme, že to jsou počty turistů vystupujících na Sněžku pěšky. K tomu je třeba připočíst lanovku na Sněžku, jejíž kapacita může být až 2 500 osob denně. Absolutní návštěvnost vrcholu Sněžky tedy může reálně být více než deset tisíc osob. (vizte tabulky níže)

Za zmínku stojí skutečnost, že takto extrémní návštěvnost Sněžky je ovlivněna zejména pěkným počasím. Faktor počasí se právě na návštěvnosti naší nejvyšší hory projevuje zcela zásadním způsobem. Pokud počasí neláká k výletům, návštěvnost dramaticky klesá, často i na méně než 10 % běžných denní průměrů.

S vědomím těchto skutečností a ve snaze zvládnout návštěvnost vrcholu Sněžky tak, aby nedocházelo k ničení cenných ekosystémů vrcholového plató, Správa KRNAP v letošním roce přijala celou sérii opatření. Tím zřejmě nejvíce medializovaným byla instalace ochranných sítí na samotném vrcholu, na úbočí i v sedle u bývalé Obří boudy. Toto opatření fungovalo 100%. V místech, kde byly sítě instalovány, vymizely přestupky související se vstupem do volného terénu a vegetace se viditelně vzpamatovala. Dalším opatřením bylo navýšení počtu laviček na vrcholu. Toto opatření návštěvníci využívali a velmi oceňovali. Správa KRNAP také posílila strážní službu – po celou dobu letních prázdnin byl na vrcholu přítomen minimálně jeden strážce. Zvýšili jsme také počet cedulí informujících návštěvníky o jedinečnosti a cennosti druhů rostoucích či žijících na Sněžce. V neposlední řadě jejich povědomí zvyšoval nově připravený leták, který poskytoval jasné informace, jak se na Sněžce chovat, aby příroda měla šanci přežít.

Při ohlédnutí za uplynulou letní sezónou lze konstatovat, že i přes zvýšenou návštěvnost některých partií Krkonoš se množství návštěvníků právě díky celé sérii přijatých opatření podařilo zvládnout.

datum	Řetězová cesta - směr vrchol Sněžky
pá 12. VI 2020	5195
st 22. VII 2020	4944
so 4. VII 2020	4684
so 2. V 2015	4502
čt 3. VIII 2017	4466
út 14. VII 2020	4341
pá 15. VIII 2014	4211
so 25. VII 2020	4081
čt 6. VIII 2020	3965
so 9. VIII 2014	3894
so 16. VII 2016	3892
so 22. VIII 2015	3858
so 13. VI 2020	3853
čt 23. XI 2017	3845
st 5. VIII 2020	3836
pá 5. VI 2015	3786
st 6. IX 2017	3769
po 22. X 2018	3696
čt 23. VII 2020	3682

datum	Výstupy na Sněžku (suma všech tras, bez lanovky)
st 22. VII 2020	8870
so 4. VII 2020	8636
út 14. VII 2020	7812
so 2. V 2015	7595
pá 5. VI 2015	7269
so 9. VIII 2014	7172
so 22. VIII 2015	7018
pá 15. VIII 2014	6927
so 17. VIII 2013	6895
čt 20. VIII 2015	6892
so 19. IX 2015	6732
so 19. IX 2015	6614
čt 3. VIII 2017	6573
so 29. VIII 2015	6547
so 19. VII 2014	6237
so 16. VII 2016	6209
pá 16. VIII 2013	6199
čt 6. VII 2017	6196
so 1. VIII 2015	6170

Vracíme ovocné stromy zpět do krajiny

Starých ovocných stromů v krajině ubývá, a proto v průběhu letošního podzimu Správa Krkonošského národního parku úspěšně pokračovala v podpoře výsadeb ovocných stromů do naší krajiny. V ochranném pásmu národního parku došlo k obnově extenzivního sadu ve Vítkovicích a k doplnění alejí v okolí města Vrchlabí. Vysadili jsme 50 perspektivních mladých stromků zejména jabloní, ale též hrušní, slivoní či třešní.

Nové stromky budou mít vedle produkce chutných plodů i funkci záložní populace genofundu starých ovocných odrůd, které využívali naši předci už za první republiky. Extenzivní ovocné sady a aleje v naší krajině mají významnou roli pro druhy živočichů a rostlin vyhledávající biotopy lesostepního charakteru, dotvářejí krajinný ráz a neméně důležitá je i jejich kulturní hodnota a rekreační využití.

Naše snaha o zachování těchto starých ovocných pokladů i pro další generace tímto ale nekončí. V případě, že vlastníte pozemek na území Krkonošského národního parku a jeho ochranného pásma, který je vhodný pro výsadbu stromů a máte zájem o vytvoření extenzivního sadu, aleje, remízu apod., budeme rádi, pokud nás budete kontaktovat (Ing. Jakub Fišera, t.: 499 456 728, jfisera@krnap.cz).

7. KRKONOŠSKÁ MUZEA

Krkonošské muzeum Vrchlabí

Rok 2020 byl také v Krkonošských muzeích výrazně poznamenán epidemií viru covid-19. Protiepidemická opatření výrazně omezila činnost muzeí směrem k veřejnosti. Vnitřní chod muzeí již tak výrazně ovlivněn nebyl, ačkoli karanténní opatření vedla mimo jiné k rozšíření práce z domova. Bez zásadních změn tedy pokračovala sbírkotvorná činnost, badatelský servis a zejména realizace zahájených projektů. Celkově nejpostiženější složkou práce muzea byl tedy přímý kontakt s návštěvníky a konání akcí pro veřejnost. Muzeum bylo pro návštěvníky zcela uzavřeno v obdobích 13. 3.–11. 5.; 12. 10.–2. 12.; 18. 12.–31. 12.

Bez ohledu na pandemii pokračovaly rozsáhlé stavební práce v budově bývalého augustiniánského kláštera spojené s realizací přeměny objektu na hlavní návštěvnické centrum Správy KRNP. Drobné provozní komplikace nastaly u depozitářů v podkroví, kde na rozdíl od původních představ nebylo možné zajistit vytápění v plném rozsahu. Zároveň celý rok probíhají práce na revizi, aktualizaci a úpravách scénáře expozice. Správa KRNP stále hledá zdroje financování expozice, protože s prodlužováním realizace také rostla konečná cena oproti původně předpokládaným nákladům.

Rychlým tempem pokračovaly práce na novém depozitáři a konzervátorských dílnách v Hořejším Vrchlabí. U stavby nehrozí nedodržení termínů, spíše spěje k dřívějšímu dokončení.

Personální obsazení muzea se v roce 2020 zásadně neproměnilo. Pouze na tři měsíce nahradil průvodkyni Radomilu Antořovou Mgr. Ivo Farský, který však ve zkušební době odešel učit na základní školu a R. Antořová se vrátila. Jinak muzejní kolektiv pracoval v následujícím složení: vedoucí muzea a správkyň sbírky fotografií a pohlednic Blanka Zázvorková, správkyň sbírek umění, skla a porcelánu Mgr. Jana Antořová, správkyň knihovny se sbírkovým fondem Mgr. Olga Hájková, zástupce vedoucí a správce sbírkových fondů historie a archiv Mgr. Jiří Louda, správkyň depozitářů a organizační pracovnice Olga Metelková, konzervátor František Nič, muzejní pedagožka Bc. Anna Rybišarová, správkyň sbírky map a konzervátorka Jana Skálová, správce přírodovědných sbírkových fondů a koordinátor nové expozice Ing. Jakub Šimurda, správkyň národopisného sbírkového fondu Mgr. Lenka (Vejnarová) Šplíchalová, výše zmínění průvodci a na částečný úvazek (0,2) průvodkyně Mgr. Vladimíra Vališková a Mgr. Jiřina Petraková.

Krkonošské muzeum Jilemnice

Muzeum je zařízením Správy Krkonošského národního parku a na provozu se finančně podílí město Jilemnice. Využívá prostory zámku čp. 75, bývalého pivovaru čp. 1 a zahradního domku.

Ze stavebních a udržovacích prací proběhla oprava krovu, včetně výměny izolace a krytiny v úžlabí a doplnění sněhových zábran na střeše bývalého pivovaru čp. 1. Byly zde také instalovány zábrany proti vletu a hnízdění ptáků na komínech. Na zámecké budově čp. 75 bylo zrenovováno 27 vnějších částí oken, opraveny svody okapů a vyměněny elektrické přípojky. Rovněž došlo k vymalování a výměně koberců v části expozice.

Na plný úvazek v muzeu pracovali vedoucí Bc. David Ulrych, odborní pracovníci Mgr. Martin Witkowski a Jana Krausová, kurátorka sbírkových fondů Tereza Tauchmanová, provozně-ekonomická pracovnice Eva Martinová, průvodkyně Ing. Sabina Krausová a uklízečka Dana Hauková, na zkrácený úvazek pokladní Věra Kyzewetterová, Jaromíra Voborská, Alena

Hradecká a Mgr. Milena Janatová. V letní sezóně pomáhali s provozem brigádníci. Pracovní poměr ukončili 31. prosince Eva Martinová, kterou nahradila Veronika Houdová, ta nastoupila 1. října, dále Alena Hradecká, kterou nahradila Eva Martinová.

Památník zapadlých vlastenců Paseky nad Jizerou

Po komplexní rekonstrukci a otevření nových expozic bohužel nemohl památník velkou část roku pracovat kvůli pandemii v běžném režimu. V roce 2020 mohl být památník otevřen jen 202 dní. Pro návštěvníky byl uzavřen hned dvakrát v důsledku opatření proti šíření epidemie onemocnění covid-19, která schválila vláda ČR s platností od pondělí 12. března do 12. května a od 12. října do 3. prosince. Na provoz Památníku přispívá od roku 2012 obec Paseky zřizovateli Správě Krkonošského národního parku ve Vrchlabí ze svého rozpočtu částkou 170 000 Kč. Jen v době rekonstrukce v letech 2017 a 2018 se příspěvek nevyplácel. Po dobu, kdy byl Památník v jarních a podzimních měsících letošního roku uzavřen z důvodu nouzového stavu, se obec se Správou KRNAP dohodla na snížení příspěvku o 30 000 Kč. Provoz muzea zajišťují dvě pracovnice – Andrea Bariaková a Eva Vondrová, které se v době uzavření Památníku věnovaly zápisu nových sbírkových předmětů a jejich zpracování. Na instalaci výstav se podílejí konzervátorka Jana Skálová z vrchlabského muzea a dobrovolnice PhDr. Jana Sojková, emeritní ředitelka Krkonošského muzea.

Výstavy

Krkonošské muzeum Vrchlabí (KMV)

Historický dům čp. 222

3. 12. 2019 – 26. 1. 2020 Biblické Vánoce – biblické příběhy doplněné o výtvarná díla studentů vrchlabského gymnázia. (kurátoři L. Dušek, L. Vejnarová)

3. 2. – 10. 5. Černí rytíři odhází – výstava věnovaná jednomu z nejohroženějších ptáků Krkonoš tetřívkovci obecnému. (kurátor J. Šimurda)

26. 5. – 6. 9. Poklady muzea – hlavní sezonní výstava nejzajímavějších exponátů ze sbírek našeho muzea ideově spjatá s nově vydanou knihou Poklady sbírek Královéhradeckého kraje. (kurátoři sbírek koordinovaní J. Antošovou)

15. 9. – 13. 12. Vlasta Tvrdá – Tvorba – retrospektiva oblíbené vrchlabské výtvarnice. (kurátorka J. Antošová)

16. 12. – 21. 3. 2021 Sněžný Iwan – putovní výstava vynikajícího avšak pozapomenutého krajináře Krkonoš a Jizerských hor Friedricha Iwana. (kurátor výstavy Petr Bergman, kurátorka instalace v KM J. Antošová)

Krkonošské muzeum Jilemnice (KMJ)

Zámek č. 75 – výstavní síň:

29. 11. 2019 – 2. 2. 2020 Ej, noviny převeselý – Adventní zvyky a oslavy Vánoc v minulosti na území západních Krkonoš. Instalace měšťanské a venkovské domácnosti, recepty, fotografie, koledy, hračky, ozdoby, betlémy a další předměty. (kurátor David Ulrych)

8. 2. – 26. 4. Jak semena putují krajinou – Způsoby putování semen na příkladu rostlin v Krkonoších. Fotografie semen a rostlin, ale také preparáty ptáků a živočichů, kteří se jimi živí. Doprovodný program. (kurátoři Ludmila Harčariková, David Ulrych)

29. 5. – 25. 4. 2021 Stopy osvobození – Události květnového povstání a konce druhé světové války na Jilemnicku. Texty a fotografie doplněné autentickými videozáznamy a velkým množstvím výzbroje a výstroje armád, včetně vyznamenání a dokumentů. Doprovodný program s dětskými hrami. (kurátor David Ulrych)

Pivovar čp. 1 – výstavní síň:

11. 10. 2019 – 29. 3. 2020 Za drahými kameny do pravěku – Využití nerostů v pravěku a zajímavé nálezy z lokalit Českého ráje a Podkrkonoší. Nerosty, a výrobky z nich, včetně bohaté textové a fotografické části. (kurátor Martin Witkowski)

4. 4. – 6. 9. Krakonoš – Ochránce hor – Podoby Krakonoše v lidové tvorbě, literatuře i výtvarném umění. Figury, plastiky, kresby a knihy, fotografie a texty. (kurátoři David Ulrych, Jana Krausová)

12. 9. – 25. 10. Poklady starých zahrad aneb co nám roste za humny – Ovocné odrůdy pěstované v Krkonoších a Podkrkonoší. Texty a fotografie doplněné plody a ovocnářským nářadím, recepty. (kurátoři Ludmila Harčariková, Jana Krausová)

11. 12. – 31. 1. 2021 Já bych rád k Betlému – Betlémy nejen ze sbírky muzea, ale také zapůjčené. (kurátor David Ulrych)

Pivovar čp. 1 – Erbovní sál:

15. 11. 2019 – 23. 2. 2020 Tibet – Výstava k 60. výročí povstání tibetského lidu – Fotografie a předměty z cest po Himálajích. (kurátoři Jiří Flousek, David Ulrych, Martin Witkowski)

29. 2. – 31. 5. Markéta Prokopová Čápková – Ohlédnutí – Průřez tvorbou malířky a jilemnické rodačky. (kurátor David Ulrych)

6. 6. – 13. 9. Vlasta Matoušová – Ze života hmyzu a rostlin – Obrazy s tématem rostlin a hmyzu malířky a ilustrátorky. (kurátor David Ulrych)

19. 9. – 15. 11. Milan Lanny Hrouda – Paradoxy – Volná tvorba architekta a jilemnického rodáka. (kurátor David Ulrych)

11. 12. – 28. 3. 2021 Putování za kamennými kříži Českého ráje a Podkrkonoší – Velkoformátové fotografie a příběhy, doplněné několika exponáty. (kurátor Martin Witkowski)

Výstavy mimo muzeum:

4. 6. – 31. 7. Městské muzeum v Jaroměři – Za drahými kameny do pravěku (spolupráce Martin Witkowski)

26. 6. – 20. 12. Městské muzeum a galerie v Hořicích – Zdeněk Burian: Dobrodružství pravěku – (spoluautor Martin Witkowski)

Památník zapadlých vlastenců Paseky nad Jizerou (PZV)

1. 12. 2019 – 31. 5. 2020 Paseky štětcem i perem... – Výstava maleb a kreseb Jarmily a Jana Smetanových. (kurátor A. Bariaková)

30. 11. 2019 – 31. 10. 2020 Symbolika barev v liturgii – Výstava liturgických nádob, knih a rouch z přelomu 19. a 20. stol. (kurátor A. Bariaková)

1. 7. – 31. 3. 2021 Pasecký fotograf Petr Kučera – Na téměř 100 fotografií je možné poprvé spatřit život a různé události obyvatel Pasek na horských stráních a blízkém okolí. (kurátor A. Bariaková)

8. 12. – 31. 10. 2021 U prostřeného stolu – Jak stolovali lidé na horách ve všedních dnech i to, jak si ve dnech svátečních dokázali jídelní stůl krásně vyzdobit. (kurátor A. Bariaková)

Další akce pro veřejnost

Krkonošské muzeum Vrchlabí

Velké jednorázové akce:

Zažitý roční cyklus velkých jednorázových akcí v Krkonošském muzeu Správy KRNP byl výrazně omezen protiepidemickými opatřeními a konaly se pouze tři z tradičních akcí. I v době, kdy bylo muzeum otevřeno, často platily velmi nízké limity pro počet návštěvníků akce, takže odpadla i Svatojánská noc, ačkoli muzeum nebylo formálně zcela uzavřené.

25. 2. Masopustní outerek – sedmý ročník obnovených masopustních tradic opět sestával z průvodu tradičních i novodobých masek za doprovodu řízné muziky z kostelního náměstí na zámek za starostou. V kulise chaloupky sloužící k instalaci velkého betlému se konala komentovaná demonstrace zaniklé tradice „běhu bláznů“. Pak se průvod vrátil na kostelní náměstí, kde před historickými domky byla sehrána satirická divadelní masopustní hra na aktuální téma.

30. 6.–2. 8. Řemeslnické léto – Po covidové odmlce se mohl konat už 23. ročník této akce, v podloubí čtyř historických domků opět prezentovali svůj um řemeslníci tradičního i netradičního zaměření. V rámci akce proběhly i kurzy, kde si mohli zájemci z řad veřejnosti vyzkoušet různé rukodělné techniky. Byla to výroba šperků a ozdob z korálků pod vedením Aleny Barátové, Květa Gabesamová vedla dva kurzy – dekorování textilií technikou šablonování a batiku na hedvábí, jak zkombinovat krajkou s technikou tiffany učila Marcela Hovadová, výzdobu sklenic a lahví drátováním Eva Valušiaková.

28. 8. Dožínky v muzeu – Konec léta patřil opět folklóru. Zlatým hřebem bylo vystoupení folklórní muziky ZUŠ Karla Halíře a mužského sboru z Dambořic. Proběhl také křest zpěvníku J. V. Kratochvíla – Krkonošská písnička. Na probíhající výstavu muzejních pokladů byla navázána též hra pro děti, která měla být původně součástí zrušené muzejní noci.

Další akce se kvůli zhoršené epidemické situaci opět nekonal.

Série úterních přednášek „Pod Kočkou“:

Tradiční cyklus přednášek pokračoval také na začátku roku 2020 od ledna do března, zpravidla každé druhé úterý od 17 hodin v historickém domku čp. 222 na kostelním náměstí. Poslední na 24. 3. plánovaná přednáška Odkrytá tajemství kostelního náměstí se však již konat kvůli protiepidemickým opatřením nemohla.

14. 1. Jak se mezi symboly vánoc dostali tukani, drahokamy a lepidlo ptáčníků – Historik, teolog a geolog Tomáš Pavlík z Chrudimi pohovořil o křesťanských i mimokřesťanských symbolech spjatých s obdobím Vánoc, mimo jiné s přesahem do oblasti přírodních věd.

28. 1. Po stopách předků – Odborník na pátrání po předcích Karel Neckař představil základní principy genealogie, upozornil na úskalí tvorby rodokmenu a poradil, kde všude lze informace o našich předcích vyhledat.

11. 2. Povídaní o jestřábnících – Botanik Správy KRNAP Vojtěch Zavadil seznámil s jestřábníky, které jsou vedle hořců doslova ikonické rostliny Krkonoš a mezi nimiž je řada endemitů.

26. 2. Konfiskované osud – Kristina a Jan Uhlíkovi z Ústavu dějin umění AV ČR v Praze pátrali po osudech památek zabavených občanům německé národnosti v severočeském regionu po 2. světové válce.

10. 3. Legionář A. M. Číla – Dobrodružnou životní cestu svého děda, novopackého rodáka generála Antonína Mikuláše Číly, přiblížila v kontextu československých legií v Rusku Ivana Čílová.

Mimořádné přednášky a prezentace:

9. 1. Bramborová válka – přednáška ve Vrchlabí pro kroužek učitele Mgr. Dušana Vodnárka (J. Louda)

21. 1. Jak pečovat o stromy ve městě – v přednášce uspořádané ve spolupráci s Okrašlovacím spolkem ve Vrchlabí představil PhDr. Miroslav Novotný arboristiku, obor zabývající se komplexní péčí o dřeviny zejména v urbanizovaném prostředí, který kombinuje prvky lesnictví a okrasného zahradnictví.

7. 3. Melchior Hatzfeld, nejen poražený od Jankova – přednáška v bývalém klášteře ve Voticích (J. Louda)

14. 3. Ozdoba na šaty – kurs paličkových dekorací Marcely Hovadové.

16. 9. Hartecké putování do minulosti – komentovaná procházka po Podhůří (J. Louda)

Muzejní edukace:

Pedagogická činnost v našem muzeu patřila ke složkám práce muzea nejvíce postiženým epidemií viru covid-19. Muzejní pedagožka Bc. Anna Rybišarová připravila a prezentovala programy pro mateřské a základní školy i domy dětí a mládeže nejen z regionu. Navštěvovány jsou též školními (lyžařskými) výlety, tzv. školami v přírodě a letními tábory. V roce 2020 realizovala ze stálé nabídky čtyřikrát program Krakonoš a jednou Když se v Krkonoších řekne..., z programů spojených s aktuálními výstavami třikrát Záhady muzea a jednou Malujeme podle mistrů. Jako součást akcí proběhly dva programy otevřené neorganizované veřejnosti a to výroba masopustních masek a honba za pokladem při dožínkách. Ve spolupráci se ZŠ Třebotov se podílela na projektu Reportér. Tyto programy navštívilo 382 osob.

Krkonošské muzeum Jilemnice (KMJ)

Kulturní akce konané v Krkonošském muzeu:

23. 1. ČKA Betanie – Jilemnická ohlédnutí – Pořad k 670 letům první písemné zmínky o městě Jilemnice. (účinkovali: PaedDr. Jan Luštinec, Ing. Tomáš Hájek, BcA. Radek Hanuš, DiS.)

4. 2. Líný učitel – Přednáška pro učitele pořádaná MAS Jilemnicko. (lektor: Mgr. Robert Čapek, Ph.D.)

21. 2. Setkání hejtmana s občany Jilemnice – Pořádal Městský úřad Jilemnice. (besedovali: Mgr. Martin Půta, Mgr. Vladimír Richter)

21. 2. ČKA Betanie – Vinařské putování Svatou zemí – Přednáška s ochutnávkou vína. (přednášel: PhDr. Robin Böhnisch)

25. 2. Kostel sv. Alžběty, Jan hrabě Harrach a zahradnictví, Jak semena putují krajinou – komentovaná prohlídka expozic pro MO STP Jilemnice. (přednášel: Bc. David Ulrych, Ludmila Harčariková)

25. 2. Ptáci Geoparku Český ráj – Přednáška o ornitologii. (přednášel: RNDr. Zdeněk Mrkáček)

5. 3. ČKA Betanie – Voda v krajině a jak s ní hospodařit? Přednáška. (přednášel: doc. RNDr. Jan Pokorný, CSc.)

2. 9. Prohlídka výstavy Ze života hmyzu a rostlin s Vlastou Matoušovou – Prohlídka výstavy. (přednášela: Vlasta Matoušová)

24. 9. ČKA Betanie – Ať to frčí – Pořad o počátcích lyžování. (účinkovali: Ing. Tomáš Hájek, PaedDr. Jan Luštinec, Jiří Jelínek)

Kulturní akce konané mimo Krkonošské muzeum:

17. 1. Obecní úřad Roprachtice, Osídlení Roprachtic ve světle archeologie – přednáška (přednášel: Mgr. Martin Witkowski)

Památník zapadlých vlastenců Paseky nad Jizerou

Kvůli opatřením proti šíření nákazy covid-19 nebylo možné v letošním roce uspořádat plánované Velikonoce v muzeu a besedu k probíhající výstavě v Symbolika v barvách liturgie.

Publikační, přednášková a výzkumná činnost, mediální prezentace muzea

Krkonošské muzeum Vrchlabí

Publikační, přednáškové, výzkumné a vzdělávací aktivity odborných pracovníků:

Ne zrovna ideální finanční situace zřizovatele a loňské ukončení některých projektů vedly k jistému omezení vlastní publikační aktivity. Samotná publikační činnost tím však příliš neutrpěla, avšak ve větší míře jsme využili spolupráce s externími vydavateli a nakladateli. Společným počinem pracovníků muzea byla účast na reprezentativní publikaci Poklady sbírek Královéhradeckého kraje, jejíhož vydání se ujalo Regionální muzeum a galerie v Jičíně.

Mgr. Jana Antošová (historička umění) publikovala tři příspěvky v rubrice Muzejní okénko městského zpravodaje Puls.

Mgr. Olga Hájková (knihovnice) se soustředila na rozsáhlejší záměr připomenutí 100. výročí úmrtí spisovatel Josefa Šíry, publikovala na toto téma informační články v městském zpravodaji Puls a časopisu Krkonoše – Jizerské hory, tam také od května do prosince vycházely kratší Šírovy prózy, které editovala spolu s J. Baštou. Vedla edici nového výboru Šírových povídek s názvem Cesta k člověku, který vyšel v jilemnickém vydavatelství Gentiana. Spolupracovala s redaktorkou Eliškou Pilařovou na rozhlasovém pořadu Horské prameny o Šírově životě a díle, který byl odvysílán na Českém rozhlasu Vltava a na muzejním facebooku byly zveřejňovány tematické příspěvky pod hashtagem [#JosefSir100](#). Ve spolupráci se Studijní a vědeckou knihovnou v Hradci Králové bylo zdigitalizováno 6 knih ze sbírkového fondu knihovny, které doplnily již zdigitalizované Šírovo dílo v České digitální knihovně (www.czechdigitallibrary.cz).

Je zapojena do projektu „Prameny Krkonoš. Vývoj systému evidence, zpracování a prezentace pramenů k historii a kultuře Krkonoš a jeho využití ve výzkumu a edukaci“ (Program NAKI II,

MK ČR), který v letech 2020–22 realizuje Historický ústav Akademie věd ČR, a jehož je Správa KRNAP partnerem.

Spolupracuje s pracovníky Souborného katalogu Národní knihovny. Bylo zavedeno pravidelné měsíční sklizení dat z našeho katalogu Tritius do Souborného katalogu prostřednictvím protokolu OAI-PMH.

Mgr. Jiří Louda (historik) se autorsky podílel na dvou rozměrnějších publikačních počinech – kolektivní monografii *Krajina v rukou barokního člověka* redigované EVOU CHODĚJOVSKOU a vydané NPÚ Josefov, dále pak kapitolou v obecní monografii: R. REIL, V. HORÁK, M. KUBÁSEK, J. LOUDA, L. SVATOŠ, P. ZAHRADNÍK: Lánov a Dolní Lánov, aneb jak plynou dějiny v údolí Malého Labe. Ve sborníku *Z České ráje a Podkrkonoší* uveřejnil rozsáhlejší recenzi knihy K. Rýdla Jan Amos Komenský a východní Čechy, dále pak nekrolog a bibliografii Františka Jiráska. V časopisu Krkonoše – Jizerské hory publikoval větší článek o stavební proměně Špindlerova Mlýna *Všechno nové aneb nic nového pod sluncem* a další tři menší příspěvky, v městském zpravodaji Puls pak tři články o aktuálním dění v muzeu (doplnění expozice, objevy při stavební činnosti v klášteře a sbírkotvorná činnost) v rámci rubriky Muzejní okénko.

Přednášková činnost je zaznamenána výše v přehledu akcí Krkonošského muzea Vrchlabí. K tomu lze ještě zmínit dvě dvouhodinové přednášky z nejstarších dějin Krkonoš na Krkonošském gymnáziu ve Vrchlabí v rámci programu Odborník do výuky.

Je zapojen do projektu „Prameny Krkonoš. Vývoj systému evidence, zpracování a prezentace pramenů k historii a kultuře Krkonoš a jeho využití ve výzkumu a edukaci“ (Program NAKI II, MK ČR), realizovaného Historickým ústavem Akademie věd ČR.

Nadále pracuje v redakčních radách odborných periodik *Z Českého ráje a Podkrkonoší* a *Krkonoše – Podkrkonoší*. Aktivní je v oblasti památkové péče jako konzervátor SPP pro ORP Vrchlabí a jako člen Komise pro regeneraci MPZ Vrchlabí. Pokračoval v dlouhodobé spolupráci s Českým rozhlasem na příležitostných reportážích s historickou tematikou z regionu. Za zmínku stojí účast v rozměrnějším pořadu *Habaděj z Vrchlabí*, vysílaného přímo z prostor Krkonošského muzea. Jako odborný poradce se podílel na koprodukčním filmu České televize *Jako letní sníh* (o J. A. Komenském) režiséra Lubomíra Hlavy.

Ing. Jakub Šimurda, DiS. (přírodovědec) Podílel se na monitoringu šelem na území Krkonoš v rámci soustavy Natura 2000, je též zapojen do projektů Vliv struktury a fragmentace lesních ekosystémů Krkonoš na jejich ornitocenózy, Mezinárodní sčítání vodních ptáků, Akce Buteo – monitoring dravců na území ČR liniovou metodou, Odchyt a kroužkování ptáků na území Krkonoš (výzkumný projekt Národního muzea), účastní se monitoringu ptačí oblasti Krkonoše se zaměřením na kosa horského včetně metodické práce. Je členem redakční rady ornitologického sborníku *Prunella*, dále členem České společnosti ornitologické, Ornitologické sekce při Správě KRNAP a Společnosti spolupracovníků Kroužkovací stanice Národního muzea v Praze.

Mgr. Lenka (Vejnarová) Šplíchalová (etnografka) publikovala v časopisu *Krkonoše – Jizerské hory* dva články: *Zapomenutý evangelický hřbitůvek ve Valteřicích* a *Kámen nalezen!* Ve Sborníku *Z Českého ráje a Podkrkonoší* uveřejnila recenzi knihy J. Čechury, V. Kucrové Stachurové a Z. Vlasákové Smiřičtí. S Českým rozhlasem Hradec Králové spolupracovala na příspěvku o masopustních tradicích v Krkonoších. Vykonávala funkci kronikářky obcí Horní Branná – Valteřice. Je členkou certifikační komise Krkonoše – regionální produkt.

Blanka Zázvorková (vedoucí muzea) vedle práce na aktualizaci technického scénáře nové expozice přispívala do rubriky Muzejní okénko v městském zpravodaji Puls. Je členkou kulturní komise města Vrchlabí, muzejní rady KM Jilemnice, krajské sekce Asociace muzeí a galerií. Podílela se též na zpravodajských vstupech a pořadu *Habaděj z Vrchlabí* Českého

rozhlasu. V červnu byla hostem ranního bloku moderátora Jakuba Schmidta ve vysílání Českého rozhlasu HK.

Mediální prezentace muzea:

Tak jako v minulých letech byly informace o dění v muzeu (pozvánky na akce, tiskové zprávy) distribuovány médiím a na webové stránky muzea prostřednictvím odd. propagace Správy KRNP a prostřednictvím facebooku muzea. Zde se komunikace muzea s veřejností rozhodla o čistě zpravodajské příspěvky obohacující publikované zajímavosti. Pokračovala spolupráce pracovníků muzea s Českým rozhlasem Hradec Králové a regionálním tiskem. Pokračuje pravidelná rubrika Muzejní okénko v městském zpravodaji Puls.

Další aktivity odborných pracovníků:

V roce 2020 zodpověděli odborní pracovníci muzea (bez knihovny) 117 badatelských dotazů. Knihovna obsloužila 81 badatelských dotazů a návštěv, realizovala 431 výpůjček. Mezi nejčastější žádosti patřilo, vedle požadavků na literaturu, vyhledávání historických fotografií soukromým i právníckým osobám, dále konzultace při přípravě bakalářských a diplomových prací.

Krkonošské muzeum Jilemnice

Pracovníci muzea celkem publikovali v tisku 9 článků, 1 rozhovor a řadu pozvánek na výstavy a akce, vystupovali v 16 rozhlasových a 2 televizních vysíláních a 1 propagačním spotu. Na facebooku publikovali 23 článků a řadu příspěvků propagujících muzeum. Vyřídili 82 badatelských dotazů a poskytli materiály například pro expozici Muzea města Ústí nad Labem, publikace *Naše hory a lyže a sněh*, Jizerské hory, Krajina v rukou barokního člověka – lidé a krajina 17. a 18. století na východě Čech a leták Jilemnice v chronologickém přehledu. Podíleli se na přípravě knihy o Roprachticích.

Bc. David Ulrich na stránkách časopisu Krkonoše – Jizerské hory informoval o dění v muzeu a publikoval články: *Semínka doputovala do Jilemnice*, 3/2020, *Krkonošské muzeum v Jilemnici*, *Dílo Vlasty Matoušové*, *Osvobození na Jilemnicku*, 6/2020, *Krkonoš a krosna*, 7/2020, *Erbanův betlém*, 12/2020, *Obraz*, 12/2020, ve Zpravodaji města Jilemnice: *Krkonošské muzeum v době pandemie* 6/2020. Rozhovor: *Rudá armáda i prchající Němci*. *Muzeum objevilo unikátní film*. Mladá fronta dnes – Liberecký – sobota 30. 5. 2020. Pracoval v redakční radě odborného periodika Z Českého ráje a Podkrkonoší a byl stálým hostem Komise pro regeneraci MPZ Jilemnice. Spolupracoval s Českým rozhlasem Hradec Králové a Liberec a regionálními televizemi, jako: 9. 1. Poštovní saně (Cyklus Saně rohaté) – ČRO Hradec Králové, 24. 1. Propagace muzea (Centrum Kašpar Liberec), 21. 2. Zahradní domek, informace – Televize Krkonoše, 13. 5. Výstava Stopy osvobození – ČRO Hradec Králové, 13. 5. Kramářská krosna – ČRO Hradec Králové, 14. 5. Propagace muzea – Televize RTM plus Liberec, 30. 6. Výstava Stopy osvobození – ČRO Hradec Králové, 31. 8. Aktuální výstavy a akce – ČRO Hradec Králové, 25. 9. Aktuální výstavy a akce – ČRO Liberec, 2. 10. Volby za Rakouska-Uherska – ČRO Hradec Králové, 11. 11. Válečný deník Karla Kubánka – ČRO Hradec Králové, 10. 12. Aktuální výstavy a akce – ČRO Liberec, 11. 12. Výstava Já bych rád k Betlému – ČRO Hradec Králové, 11. 12. Aktuální výstavy a akce – ČRO Hradec Králové. Na facebooku publikoval 23 krátkých článků a desítky dalších příspěvků propagujících muzeum.

Mgr. Martin Witkowski publikoval v časopise Krkonoše – Jizerské hory: *Za drahými kameny do pravěku*, *Příběh Honcouky 1. díl*, *Příběh Honcouky 2. díl*. Spolupracoval s Českým rozhlasem Hradec Králové a regionálními televizemi: 6. 1. Valešův pohyblivý betlém – ČRO Hradec Králové, 14. 5. Propagace muzea – Televize RTM plus Liberec, 11. 12. Výstava Putování za kamennými kříži Českého ráje a Podkrkonoší.

Jana Krausová spolupracovala s Českým rozhlasem Liberec: 8. 12. Informace o návštěvnosti muzea a výstavách – ČRO Liberec.

Památník zapadlých vlastenců Paseky nad Jizerou

Pracovnice Památníku zpřístupnily v roce 2020 sbírku či archiv muzea 9 badatelům.

Mediální prezentace památníku:

Česká televize 13. června 2020 odvysílala v pořadu *Folkloristika* díl s názvem *Krkonošské přitrefuňky*, kde byl zmíněn i pasecký rodák František Karel Pacholík se svými poudačkami, které vyšly knižně.

V jarních měsících roku 2020 se vydaly pracovnice Památníku s reportérkou Českého rozhlasu Eliškou Pilařovou po dvou významných paseckých cestách Planýrce a Buďárce. Povídání o nich byla vysílána 6. a 7. července v rámci pořadu *Výlety s Vltavou* po starých krkonošských cestách.

Sbírky

Krkonošské muzeum Vrchlabí

Také za rok 2020 se sbírka KMV rozrostla kvůli krizové finanční situaci Správy KRNAP a nouzovému režimu hospodaření méně, než v dlouhodobém průměru. Pracovníkům muzea se však podařilo získat zdroje na neuskutečněný nákup schválený komisí v roce 2019. V roce 2020 se tak sbírky muzea rozrostly o 121 přírůstkových čísel sbírkových předmětů (bez knihovního sbírkového fondu). Kartové záznamy sbírkových předmětů jsou průběžně digitalizovány (k 31. 12. 2020 je zdigitalizováno 31 521 záznamů v programu Bach a 4 255 v knihovním programu Tritius). Postupně jsou doplňovány a aktualizovány webové aplikace on-line katalog Vademecum a Tritius, které zpřístupňují sbírky KMV na internetu široké veřejnosti. Ke konci roku je online dostupných 26 460 evidenčních čísel. V roce 2020 byla také zahájena spolupráce s Národním muzeem ohledně prezentace našich sbírkových předmětů na jejich portálu eSbírky.

V souladu s muzejním zákonem bylo v roce 2020 zrevidováno 4 013 ev. čísel sbírkových předmětů (bez sbírkové části knižního fondu). 66 sbírkových předmětů vrchlabského muzea bylo odborně ošetřeno v konzervátorské dílně KMV, 8 předmětů bylo restaurováno, z toho 4 vlastními silami v naší dílně (2 malované skříně, nástěnné hodiny a kuchyňský mlýnek). Čtyři cechovní korouhve pohřební (i.č. U 1468 olej na plátně, dat. 1695) restauroval Mgr. art. Veronika Kopecká díky dotaci z programu ISO Ministerstva kultury ČR.

V dílně KM Vrchlabí byla ošetřena ještě 4 evidenční čísla pro KM v Jilemnici, z toho jeden předmět restaurován, konkrétně plastika Krakonoše z Rokytnice nad Jizerou v nadživotní velikosti. Pro Památník zapadlých vlastenců v Pasekách bylo konzervováno 17 evidenčních čísel. V souvislosti s výstavní činností ve Vrchlabí, Jilemnici i Pasekách prošla řada dalších předmětů základním čištěním a rekonzervací, podobně i souborů předmětů z Odúmrťi z Rokytnice nad Jizerou pro KM Jilemnice.

KMV zapůjčilo v roce 2020 ze svých sbírek celkem 84 exponátů. Pro své výstavy si vypůjčilo 44 předmětů.

Krkonošské muzeum Jilemnice

Kvůli nouzovému hospodaření nebylo možné nakupovat sbírkové předměty. Přesto jsme z darů, pozůstalostí, sběrů a starého fondu získali 129 přírůstkových čísel, odpovídajících 322 předmětům. Dotace Ministerstva kultury z programu ISO C – Výkup předmětů kulturní hodnoty mimořádného významu nám umožnila zakoupit obraz Františka Kavána s názvem *Terény* z roku 1897. Mezi další zajímavé akvizice patřil obraz Otty Kočího nazvaný *Ryby* z roku 1960, soubor krabiček z 20.–30. let 20. století z kartonky Josefa Macha z Hrabačova, dřevěná kramářská krosna s bočnicemi z 19. století, pocházející z Rokytnice nad Jizerou, avšak zaslaná dárce z Nizozemska, dřevěné kuželky z počátku 20. století ze Svojků nebo dřevěná figura Krakonoše v životní velikosti ze 70. let 20. století z Rokytnice nad Jizerou, která byla rovnou restaurována. Konzervátorský zásah se týkal také sádrového poprsí, busty a reliéfu Josefa Mánesa od Bohumila Kafky z počátku 20. století. Inventarizaci prošel fond Historie.

Bylo uskutečněno 25 výpůjček 248 předmětů na naše výstavy a 4 zápůjčky 85 předmětů na výstavy v jiných institucích. Další přešly z předchozích let. Spolupracovali jsme s řadou institucí, zejména muzei, galeriemi a archivy, ale také s jednotlivci, jako umělci a sběrateli. Online je veřejnosti přístupno v programu Vademecum 13 317 digitalizovaných záznamů sbírkových předmětů.

Památník zapadlých vlastenců Paseky nad Jizerou

V roce 2020 se rozšířily sbírky PZV o mnoho předmětů, jako obraz zimní krajiny z Hořenska od Aloise Buluška z roku 1979, kameninové a jiné nádoby, různé koše, hračky aj. Zapsáno bylo úctyhodných 236 přírůstkových čísel. K 31. 12. 2020 tak dosáhl celkový počet evidenčních čísel 1 903, z nichž 1 900 má svůj obrazový digitální záznam a 1 193 elektronickou katalogizaci. Roční periodickou inventarizaci prošlo 200 sbírkových předmětů. V pravidelných tříměsíčních intervalech provádějí konzervátoři z Vrchlabí kontroly v Rokytnici nad Jizerou ve škole, kde jsou uskladněny sbírkové předměty, které se nevejdou do prostor paseckého Památníku. Již v příštím roce se na podzim přesunou do zcela nového depozitáře mateřského muzea ve Vrchlabí.

Za výstavními účely si PZV vypůjčil od jiných institucí 129 sbírkových předmětů a naopak 22 zapůjčil.

Knihovny Krkonošského muzea

Krkonošské muzeum Vrchlabí

Knihovna KMV (ev. č. 4003 dle knihovního zákona) spravuje k 31. 12. 2020 40 975 knihovních jednotek (knih a časopisů). V roce 2020 byla doplněna o 276 přírůstků zařazených do sbírkového fondu regionální literatury (akvizice z nové literatury, z odpisových fondů jiných knihoven, z darů) nebo do nesbírkového odborného fondu (akvizice koupí, výměnou časopisů za sborník Opera Corcontica). Záznamy o nových akvizicích jsou průběžně digitalizovány v programu Tritius (k 31. 12. 2020 13 164 záznamů celého knižního fondu včetně sbírkového), aktualizovány a nově doplňovány jsou záznamy také do Souborného katalogu Národní knihovny ČR. Bylo realizováno 431 knižních výpůjček, z toho 83 absenčních. V rámci meziknihovní výpůjční služby bylo zprostředkováno 31 výpůjček a jedna zápůjčka. V knihovně je registrováno 228 uživatelů včetně 10 pracovníků muzea. Mimoto zajišťovala knihovna

distribuci sborníku Správy KRNAP Opera Corcontica a rozesílání povinných výtisků Správy KRNAP.

V rámci regionálního sbírkového fondu knihovny bylo nově evidováno 141 př. č. sbírkových předmětů, 6 knih bylo digitalizováno, 300 položek sbírkového fondu prošlo revizí. Muzejní knihovna se podílí na projektu Česká knihovna.

Krkonošské muzeum Jilemnice

Knihovna KMJ získala v roce 2020 121 publikací, 283 čísel periodik a uskutečnila 65 výpůjček. Evidovali jsme 12 uživatelů, z toho 5 zaměstnanců muzea.

Památník zapadlých vlastenců

Knihovna Památníku zapadlých vlastenců není oficiální knihovnou sloužící veřejnosti. Neměla v roce 2020 žádné přírůstky a celkem obsahuje 82 knihovních jednotek.

Projekty

Krkonošské muzeum Vrchlabí

Zvýšení ochrany a zpřístupnění sbírkových fondů Krkonošského muzea Vrchlabí, program IROP, CZ.06.3.33/0.0/0.0/16_026/0001696

Rekonstrukce bývalého augustiniánského kláštera probíhala celý rok s různě velkými či malými problémy (vysoká hladina spodní vody, realizace betonového schodiště – Helixu, výztuž základové desky pod novou přístavbou apod.) Časový harmonogram byl těmito okolnostmi narušen a prodloužen. Začátek betonování přístavby začal s velkým zpožděním až v prosinci, provoz nové kotelny byl zahájen až 17. 12. 2021. Během bouracích prací byl v přízemí v severní části objektu, v místě původních toalet objeven původní kanalizační systém vedoucí z patra do přízemí. V přízemí ve východní části chodby byla odkryta původní dlažba. Dlažba byla uložena do depozitáře muzea v Hořejším Vrchlabí. Bohužel byl pracovníky realizační firmy (Metrostavu) proveden i neoprávněný zásah do původních stavebních konstrukcí (probourání stěny v jihozápadním rohu ambitu v přízemí), kde byla zásadním způsobem poničena freska z doby, kdy tato část budovy sloužila jako provizorní kaple před dokončením klášterního kostela. Na přepokládanou existenci této fresky přitom výslovně upozornil stavebně historický průzkum a byl kvůli ní i upravován projekt stavebních zásahů.

Depozitář Krkonošského muzea – I. etapa – rekonstrukce, program IROP, CZ.06.3.33/0.0/0.0/16_026/0001723

Depozitář Krkonošského muzea – II. etapa – nový objekt, program IROP, CZ.06.3.33/0.0/0.0/17_099/0007274

Oba projekty se realizovaly současně, stavba nové depozitární budovy i rekonstrukce stávajícího objektu Správy KRNAP probíhaly podle časového harmonogramu, aby vše bylo předáno v únoru roku 2021. Na pravidelných kontrolních dnech stavby zástupci firmy STAS Vrchlabí konzultovali dle potřeby s pracovníky muzea detaily vybavení depozitářů – regálový systém, zabezpečení apod.

Celé přízemí stávajícího objektu čp. 437 v Hořejším Vrchlabí je určeno k práci se sbírkami – prostor pro příjem nových sbírkových předmětů, jejich očistu, první konzervační zásahy. V patře rekonstruované stávající budovy bude kromě depozitárních prostor také badatelna s internetovým připojením a přístupem do databáze sbírkových předmětů. Celá nová budova je

určena pro uložení sbírkových předmětů podle materiálů a podmínek uložení. V depozitářích je instalován moderní způsob hašení požáru – stabilní hasicí plynové zařízení GHZ.

Podpora z dotačního programu ministerstva kultury Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví (ISO) II v části D – Preventivní ochrana před nepříznivými vlivy prostředí na rok 2020

Z tohoto dotačního titulu bylo podpořeno restaurování cechovních praporů ze sbírek muzea. Krkonošské muzeum ve Vrchlabí vlastní poměrně rozsáhlý soubor cechovních praporů a korouhví v několika podsbírkách a z nich byly vybrány čtyři cechovní prapory z podsbírky umění U 1468/1–4. Jedná se o malby na plátně o rozměrech 534 × 711 mm s datací 1695, s motivy Zmrtvýchvstání Krista, Snímání Krista z kříže, Poslední večeře Páně, Kristus před Pilátem. Prapory restaurovala od června do října 2020 Mgr. art. Veronika Kopecká, Lažany 3,570 01 (Morašice) za celkovou částku 278 000 Kč.

Pro Krkonošské muzeum v Jilemnici byl za podpory programu ministerstva kultury Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví (ISO) II v části C – Výkup předmětů kulturní hodnoty mimořádného významu zakoupen obraz Terény, autor František Kaván, Šárecké údolí, r. 1897, kombinovaná technika (akvarel, pastel, kvaš), papír, 54 × 31 cm, rám za částku 135 000 Kč od PhDr. Michaela Zachaře, K. Čapka 994, 535 01 Přelouč. Obraz obohatí kolekci Kavánových obrazů v jilemnickém muzeu, patřící k největším v republice.

V roce 2020 byly expozice Krkonošského muzea otevřeny pouze 210 dní v roce oproti loňským 310 dnům.

NÁVŠTĚVNOST KRKONOŠSKÝCH MUZEÍ V ROCE 2020

počet návštěvníků	celkem	platící	neplatící	vstupné celé	vstupné snížené	vstupné rodinné
Krkonošské muzeum Vrchlabí – klášter * a čtyři historické domky	9 103	7 014	2089	2 261	2 285	2 468
Krkonošské muzeum Jilemnice	12 753	10 251	2 502	2 701	4 214	3 336
Památník zapadlých vlastenců Paseky nad Jizerou	3 791	3 293	498	1 048	1 737	508
Expozice Šindelka Harrachov	5 464	4 777	687	1 652	1 133	1 992

* Redukovaná otevírací doba: expoziční a výstavní prostory v klášteře byly celý rok uzavřeny.

8. FINANČNÍ HOSPODAŘENÍ SPRÁVY KRNAP

Rozbory hospodaření lze nalézt ve speciální příloze Ročenky.

9. KONTAKTY, ADRESY

Správa Krkonošského národního parku Dobrovského 3 543 11 Vrchlabí tel.: 499 456 111 (ústředna)	Hlavní informační centrum náměstí Míru 223 543 11 Vrchlabí tel.: 499 456 761, 499 421 474
Informační středisko 543 51 Špindlerův Mlýn tel.: 499 493 228	Informační středisko 512 46 Harrachov tel.: 481 529 118
Informační středisko 542 21 Pec pod Sněžkou tel.: 499 896 213	Krkonošské muzeum náměstí Míru 224 543 11 Vrchlabí tel.: 499 456 761, 499 421 474
Krkonošské muzeum Památník zapadlých vlastenců 512 47 Paseky nad Jizerou tel.: 481 523 609	Krkonošské muzeum Husova 213 543 11 Vrchlabí tel.: 499 456 708
Expozice Šindelka 512 46 Harrachov tel.: 481 528 310	Krkonošské muzeum Zámek 1 514 01 Jilemnice tel.: 481 543 041
Záchraná stanice pro handicapované živočichy Dobrovského 3 543 01 Vrchlabí tel.: 499 456 769	Územní pracoviště Harrachov 512 46 Harrachov 325 tel.: 481 528 105
Územní pracoviště Špindlerův Mlýn 543 51 Špindlerův Mlýn 275 tel.: 499 433 175	Územní pracoviště Černý Důl 543 44 Černý Důl 58 tel.: 499 440 420
Územní pracoviště Rezek 512 38 Vítkovice v Krkonoších 176 tel.: 481 582 723	Územní pracoviště Horní Maršov 542 26 Horní Maršov 111 tel.: 499 871 102
Územní pracoviště Pec pod Sněžkou 542 21 Pec pod Sněžkou 145 tel.: 499 896 214	

ROČENKA

Správy Krkonošského národního parku 2020

Připravil kolektiv autorů Správy KRNAP

Redakce: Mgr. Radek Drahný, MBA

Vydala: Správa KRNAP, Vrchlabí v roce 2021